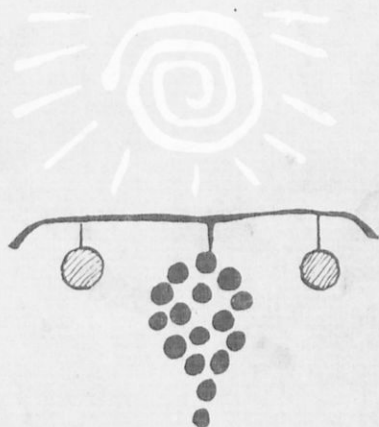


ΚΩΝ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ

Ι Ε Ρ Α
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α
Τ Η Σ
Π Α Λ Α Ι Α Σ
Δ Ι Α Θ Η Κ Η Σ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ



ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΩΝ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. Ε.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΑΘΗΝΑ 1971

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ — ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Δύο είναι αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας μας: Ἡ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ καὶ ἡ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν περιλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας.

Ἀγία Γραφή καλοῦνται τὰ βιβλία τὰ περιέχοντα τὴν ἔγγραφον ὑπερφυσικὴν ἀποκάλυψιν τῆς θρησκείας μας.

Ἱερὰ Παράδοσις ὀνομάζεται ἡ προφορικὴ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας, ἡ ὁποία μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ ἀργότερα περιελήφθη εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἡ Ἀγία Γραφή διαιρεῖται εἰς δύο μέρη:

Εἰς τὴν **Παλαιὰν Διαθήκην** καὶ εἰς τὴν **Καينὴν Διαθήκην**.

Ἡ λέξις **διαθήκη** σημαίνει **συμφωνία**. Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁμοῦς σημαίνει καὶ **ὑπόσχεσις**.

Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις ἡ παλαιά, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας: Ἐὰν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε ὁ ἀγαπητός μου λαὸς καὶ θὰ σᾶς προστατεύσω πάντοτε. Ἐὰν δὲν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε δυστυχεῖς καὶ ἄξιοι τιμωρίας.

Καينὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν μετανοήσητε, εἰπεν ὁ Κύριος, θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὅπου εἶναι ἡ αἰώνιος χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἐὰν δὲν μετανοήσητε καὶ μείνητε εἰς τὴν ἁμαρτιάν, θὰ τιμωρηθῆτε αἰώνως καὶ θὰ εἰσθε δυστυχεῖς.

Και αἱ δύο αὐταὶ Διαθήκαι εἶναι γραμμέναι εἰς διάφορα βιβλία, τὰ ὅποια ἔγραψαν ἱεροὶ ἄνδρες, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Οἱ ἱεροὶ αὐτοὶ ἄνδρες, διὰ τὸ γράφον τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦσαν δηλαδὴ Θεόπνευστοι. Ἐπομένως ὁλόκληρος ἡ Ἅγία Γραφή εἶναι Θεόπνευστος.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιλαμβάνει 49 βιβλία καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη 27.

Β'. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης σκοπὸν ἔχον τὸ προπαρασκευάσασθαι τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ὥστε τὸ γίνον ἵκανοὶ τὸ κατανοήσασθαι τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι ὁ Νόμος, δηλ. ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἶναι « παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν ». Ἀδ- τὸ ἀκριβῶς μᾶς δεικνύει πόσον σπουδαία εἶναι ἡ Π. Διαθήκη.

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τῆς Π. Διαθήκης, μὲ ἀπλοὺς λόγους ἀναφέ- ρεται ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εὐτυχισμένη ζωὴ τῶν πρωτοπλάστων εἰς τὸν Παράδεισον, ἡ παρακοὴ καὶ τὰ ἀποτελέ- σματα αὐτῆς. Ἀναφέρεται ἀκόμη, εἰς τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης, ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόνοια, τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς ἔ- λαβε, διὰ τὸ σῶσθαι τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτή- ματος. Ἀναφέρεται τέλος τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων ἁ- νδρῶν καὶ μάλιστα τῶν Προφητῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀπέστειλε, διὰ τὸ διδάξασθαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ τοὺς ὁδηγήσασθαι εἰς μετάνοιαν.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας.

I. Ἱστορικά, διότι περιλαμβάνουν ἱστορίαν.

1. Γένεσις
2. Ἐξοδος
3. Λευϊτικὸν
4. Ἀριθμοὶ
5. Δευτερονόμιον

Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὸν Π' π. Χ. αἰῶνα.

6. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ } Ἐργράφη ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μωϋσέως
} Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

7. Κριταὶ }
8. Ρουθ } Ἐργράφησαν ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα π. Χ.

9. Βασιλειῶν Α'. }
10. Βασιλειῶν Β'. } Ἄγνωστος ὁ συγγραφεὺς τῶν βιβλίων αὐτῶν.
11. Βασιλειῶν Γ'. }
12. Βασιλειῶν Δ'. }

13. Παραλειπομένων Α'. }
14. Παραλειπομένων Β'. } Ἐργράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἑσδρα περὶ τὸ
15. Ἑσδρας Α'. } 450 π. Χ.
16. Ἑσδρας Β'. }
17. Νεεμίας }

18. Τωβὶτ }
19. Ἰουδίθ }
20. Ἑσθῆρ } Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων αὐτῶν εἶναι
21. Μακκαβαίων Α'. } ἄγνωστοι.
22. Μακκαβαίων Β'. }
23. Μακκαβαίων Γ'. }

II. Προφητικά, διότι εἰς αὐτὰ περιλαμβάνεται τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν καὶ μάλιστα αἱ Προφητεῖαι περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ Προφῆται εἶναι **μικροὶ καὶ μεγάλοι.** Τὰ βιβλία των φέρουν τὸ ὄνομά των.

Βιβλία Μικρῶν Προφητῶν:

- | | |
|-------------|--------------|
| 1. Ὡσηέ | 7. Ναοὺμ |
| 2. Ἀμὼς | 8. Ἀββακούμ |
| 3. Μιχαίας | 9. Σοφονίας |
| 4. Ἰωὴλ | 10. Ἀγγαῖος |
| 5. Ὁβδιουὸν | 11. Ζαχαρίας |
| 6. Ἰωνᾶς | 12. Μαλαχίας |

Βιβλία Μεγάλων Προφητῶν :

- | | |
|----------------------|-------------|
| 1. Ἑσαΐας | 5. Βαρουχ |
| 2. Ἱερεμίας | 6. Ἰεζεκιήλ |
| 3. Θρηνοὶ Ἱερεμίου | 7. Δανιήλ. |
| 4. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου | |

III. Ποιητικά ἢ διδακτικά, διότι εἶναι κυρίως γραμμένα εἰς ποιητικὸν λόγον.

1. Ἰώβ. Ὁ συγγραφεὺς του εἶναι ἄγνωστος.
2. Ψαλμοί. Συγγραφεὺς τῶν περισσοτέρων εἶναι ὁ Δαυὶδ.
3. Παροιμίαι. Συγγραφεὺς ὁ Σολομών.
4. Ἐκκλησιαστής. Ἔργον ἐπίσης τοῦ Σολομῶντος.
5. Ἄσμα Ἄσμάτων. Καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Σολομῶντος.
6. Σοφία Σολομῶντος. Ὁ συγγραφεὺς του ἄγνωστος.
7. Σοφία Σειράχ. Ἐργάφη ὑπὸ τοῦ Σειράχ περὶ τὸ 180 π.Χ.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Τὰ περισσότερα τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Μερικὰ μόνον ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Πρὸ τῆς γεννήσεως ὁμοῦ τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης χάριν τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι ἔζων ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης καὶ δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν.

Ἡ σπουδαιότερα μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν μετάφρασιν αὐτὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου (285—246), ἔκαμαν 72 πολὺ μορφωμένοι ἐρμηνευταί. Ὀνομάζεται δὲ χάριν συντομίας, διὰ τὸ στρογγυλὸν τοῦ ἀριθμοῦ, μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται τοιοῦτοτρόπως : **Μετάφρασις τῶν Ο'.**

Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι ἡ Ἑλληνιστικὴ κοινή, δηλαδή ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν ὠμίλουσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι.

Ἡ μετάφρασις αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἶναι ἡ ἐπίσημος μετάφρασις,

τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας. Θεωρεῖται δὲ ὡς Θεόπνευστος. Πιστεύομεν δηλαδὴ, ὅτι οἱ 72 μεταφρασταὶ ἐφωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ νὰ μὴ κάμουν λάθη εἰς τὴν μετάφρασιν.

Ἐπὶ τῆς ὑπάρχουσας ἀκόμῃ καὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι Λατινικαί, Ἱταλικαὶ καὶ Συριακαὶ μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης, ὅπως εἶναι ἡ Πεσιτώ, ἡ Ἱταλα καὶ ἡ Βουλγάτα. Σήμερον ἡ Π. Διαθήκη καὶ γενικῶς ἡ Ἁγία Γραφή κυκλοφορεῖ εἰς 1200 περίπου γλώσσας καὶ διαλέκτους εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἶναι τὸ πλέον διαδεδομένον βιβλίον εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πολλὰ ἑκατομμύρια πωλοῦνται κατ' ἔτος, διότι τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν διδάσκει μόνον, ἀλλὰ ἐνισχύει καὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸ μελετοῦν, διὰ νὰ ἐκτελοῦν ὅσα γράφει. Εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ παρηγορίας εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων. Δίδει πτερὰ εἰς πάντα μελετητὴν τῆς, διὰ νὰ ἀνέβῃ ἀπὸ τὰ γήινα εἰς τὰ οὐράνια μὲ ὄπλα τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὸν θρίαμβον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.





ΟΠΑΛΑΙ
ε'

ΤΗΜΕ

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ
Τοιχογραφία Ί. Μονής Φανερωμένης
Σαλαμίνας

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

1. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου

(Γενέσ. α' 1 - 25)

Ὅπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα, θὰ παρατηρήσωμεν πράγματα τόσον ὠραῖα, τὰ ὅποια θὰ μᾶς κινήσουν τὸν θαυμασμόν. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ὁ ἕναστρος οὐρανός, τὰ βουνά, οἱ ὠκεανοί, αἱ πηγαί, οἱ ποταμοὶ καὶ τόσα ἄλλα, παρουσιάζουν ἐν ἀσύγκριτον μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον γεμίζει ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ συγκίνησιν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Τί ποικιλία ἀλήθειας, καὶ πόση ὠραιότης!

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στρέφεται πρὸς τὸν δημιουργόν της καὶ ψιθυρίζει μὲ εὐγνωμοσύνην τὸν στίχον τοῦ ψαλμωδοῦ : « ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας » (Ψαλμ. ργ' 24).

Καὶ ὅμως προτοῦ νὰ δημιουργηθῇ ἡ γῆ καὶ ὄλος ὁ ἐξαισίος αὐτὸς κόσμος, εἰς ὄλον αὐτὸ τὸ ἀπέραντον χάος, ἔπου ὁ ἥλιος λάμπει τὴν ἡμέραν καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τὴν νύκτα, δὲν ὑπῆρχε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε. Παντοῦ σκότος, νέκρα καὶ σιωπὴ. Μόνον ὁ προαιώνιος Θεὸς ὑπῆρχεν, ὁ Αἰώνιος αὐτὸς πατὴρ μας, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος. Καὶ ὁ Πανάγαθος Θεὸς μὲ τὴν ἀπειρον σοφίαν καὶ ἀπέραντον δύναμιν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ μορφήν εἰς τὸ χάος καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα ὠραῖον κόσμον.

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Θεόπνευστος αὐτὴ βίβλος, ἀναφέρει, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ μηδενὸς μὲ μόνον τὸν λόγον Του. « Αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν » (Ψαλμ. ρμθ' 5).

Ἐαναφέρει ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας*.

Μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδημιουργήθησαν τὰ πάντα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἄστρα αὐτὰ ποὺ λάμπουν εἰς τὸ θαυμαστὸν διάστημα, εἶναι καὶ ἡ Γῆ μας. Ἡ Γῆ ὅμως δὲν ἦτο τότε, ὅπως σήμερον. Βαθὺ καὶ πυκνὸν σκότος ἦτο ἠπλωμένον ἐπάνω της. Δὲν ὑπῆρχον οὔτε τὰ δάση, οὔτε οἱ λειμῶνες, οὔτε αἱ λίμναι, οὔτε τὰ δένδρα μὲ τὰ πράσινα φυλλώματα, οὔτε τὰ πολύχρωμα ἄνθη, οὔτε τὰ ζῶα, οὔτε τὰ πτηνά. Ἄνθρωποι δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη ἐπὶ τῆς Γῆς.

Μέσα εἰς τὴν πένθιμον αὐτὴν σιωπὴν, τὸ τρομακτικὸν κενὸν καὶ τὸ ζοφερὸν σκότος, ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω φῶς ».

Καὶ ἀμέσως ἐγένε φῶς καὶ μία γλυκεῖα λάμψις ἐφώτισε τὴν γῆν. Προστακτικὴ διὰ δευτέραν φοράν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω στερέωμα ».

Ἐδημιουργήθη τότε ὁ ὠραῖος καὶ γαλανὸς οὐρανός, τὰ μεγάλα σύννεφα καὶ ἡ καθαρὰ ἀτμόσφαιρα. Ἐχωρίσθη τὸ ὕδωρ ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὴν Γῆν, ἀπὸ τὸ ὕδωρ ποὺ περιεῖχον τὰ σύννεφα.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ὕδατα ἐκάλυπτον τὴν γῆν, ὁ Θεὸς διέταξεν :

« Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρὰ ».

Νὰ συναχθοῦν δηλαδὴ τὰ ὕδατα εἰς μεγάλους λάκκους τῆς γῆς καὶ νὰ φανῇ ἡ ξηρὰ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγέναν αἱ θάλασσαι, αἱ λίμναι, οἱ ὠκεανοὶ καὶ ἐφάνησαν αἱ νῆσοι καὶ αἱ μεγάλαι ἡπειροί.

Τότε ἐφύτρωσαν, κατὰ διαταγὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς κάμπους τὰ εὐεργετικὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια στολίζουν τὴν γῆν.

Κατόπιν ἐφάνη ἡ θαυμασιὰ λάμψις τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων.

* Σημείωσις : Ἐδῶ δὲν ἐννοοῦνται 6 ἡμέραι μὲ 24 ὥρας ἡ κάθε μία, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικὴν μας μετρικὴν χρονικὴν ἀντίληψιν. Ἐννοοῦνται μεγάλα χρονικὰ διαστήματα.

“Εως τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν ὑπῆρχε μόνον ὕδωρ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἐφύοντο μόνον δένδρα καὶ φυτά. Ὁ Θεὸς ὅμως ἔδωκε νέαν διαταγὴν.

«*Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ*».

Διέταξε, δηλαδή, ὁ Θεὸς τὰ ὕδατα νὰ παράγουν ἰχθῦς, διέταξε νὰ δημιουργηθοῦν τὰ πτηνὰ καὶ τελευταῖον διέταξε τὴν γῆν νὰ παράγῃ διάφορα εἶδη ζώων. Ἀπὸ τότε ἐγένισεν ἡ θάλασσα ἀπὸ ἀναριθμήτους ἰχθῦς ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ ἡ ξηρὰ ἀπὸ πτηνὰ καὶ ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλᾳ. Ἐκτοτε ὅλα ὅσα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, ὅσα ἔρπουν καὶ περιπατοῦν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ὅσα κολυμποῦν εἰς τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπλήθυναν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν γεμίζουν ἀπὸ ὠραιότητα καὶ ζωῆν.

Οἱ κελαϊδισμοὶ τῶν πτηνῶν, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν, αἱ φωναὶ τῶν ζώων συνθέτουν ἓν εἶδος δοξολογικῆς μουσικῆς. “Ὅλα αὐτὰ ἔχουν δημιουργηθῆ με τὴν σοφίαν καὶ δίδουν τὴν ζωὴν εἰς τὴν Γῆν!

2. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου

(*Γενέσ. β' 1, Ψαλμ. η' 6, Ἰωβ λη' 7, Ψαλμ. ργ' 4, Ἐβρ. α' 14, Α' Πέτρ. ε' 8, Ματθ. ιζ' 21, Ἰουδ. 6 κ.ά.*)

Κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁ Θεὸς, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικόν καὶ ὄρατον κόσμον, ἐδημιούργησε καὶ ἄλλον, ἄβυσσον καὶ ἀόρατον, πνευματικὸν κόσμον, τοὺς Ἀγγέλους.

Τοὺς Ἀγγέλους, ὅπως συνάγεται ἀπὸ διάφορα Ἀγιογραφικὰ ἀποσπάσματα, ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πρὸ τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ πρὶν νὰ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον: «*ὄτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσαν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί μου*» (Ἰωβ λη' 7). “Ὅταν δηλαδή ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄστρα, ἐσαγήνευσε τὸσον ἡ ἀκτινοβολία των καὶ ἡ ἀνέκφραστος ὠραιότης των τοὺς Ἀγγέλους, ὥστε με μεγάλην φωνὴν ὑμνησαν τὸν Θεόν. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν ἀστρικῶν κόσμων, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήθησαν τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, ἐδημιουργήθησαν οἱ Ἀγγελοι.

Ἀγγελοι ὀνομάζονται διότι ὡς κύριον ἔργον των ἔχουν νὰ ἀναγ-

γέλλουν εις τούς ανθρώπους τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξάζουν καὶ ἀνυμνοῦν Αὐτὸν εις τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν συχνὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν Ἀγγέλων. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, εἰς ἓν ὄραμά του, εἶδεν ἀγγέλους γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ ὑμνοῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Δημιουργὸν μετὰ τὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον ψάλλουν κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ναοὺς. «Ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πάσα ἡ Γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἐξ ἄλλου, φέρει τὸ μήνυμα εἰς τὸν Ζαχαρίαν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ ἴδιος Ἄγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἄγγελος εἰδοποιεῖ τὸν Ἰωσήφ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ τὴν Θεοτόκον καὶ τὸ θεῖον βρέφος, διότι ὁ Ἡρώδης ἐπεδίωκε νὰ φονεύσῃ αὐτό. Οἱ Ἄγγελοι ἐνισχύουν τὸν Κύριον κατὰ τὴν προσευχὴν του εἰς τὴν Γεθσημανή, ὀλίγον πρὶν τὸν συλλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἄγγελοι εἰδοποίησαν τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰς Μυροφόρους γυναῖκας, ὅτι ἀνέστη ὁ Χριστός.

Οἱ Ἄγγελοι προστατεύουν ἀκόμη τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους καὶ εἶναι φύλακες καὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναγράφει ρητῶς (Ματθ. ιη' 10), ὅτι κάθε πιστὸς ἔχει τὸν φύλακα Ἄγγελόν του καὶ δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς χαρίσῃ «Ἄγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν».

Οἱ Ἄγγελοι εἶναι πάρα πολλοὶ καὶ ἀποτελοῦν τάξεις ἢ τάγματα καὶ κάθε τάξις ἢ τάγμα ἔχει τὸ ὄνομά του.

*Ἄγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Ἀρχαὶ
Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, Κυριότητες
Θρόνοι, Χερουβείμ, Σεραφείμ.*

Συνολικῶς γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἑννέα τάγματα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν πλῆθος Ἀγγέλων, οἱ ὁποῖοι ἡμέραν καὶ νύκτα δοξολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ ἐργάζονται, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχουν καὶ οἱ πονηροὶ καὶ κακοὶ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται πονηρὰ πνεύματα ἢ δαίμονες ἢ διάβολοι.

Αὐτοὶ ἦσαν προηγουμένως ἀγαθοὶ Ἄγγελοι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑπερη-

φάνειάν των περιέπεσαν εις τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τοιοιουτρόπως μετεπήδησαν ἀπὸ τὴν θεϊαν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ δυστυχίαν. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν, ἀγωνίζονται νὰ παρασύρουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μας διάβολος ὡς λέων ἐξηγριωμένος περιπατεῖ μὲ σκοπὸν νὰ κατασπαραξῆ ὅποιον εὐρὴ ἐμπρὸς του « *Νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρονόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίη* » (Α΄ Πέτρ. ε΄ 8). Καὶ ὁ Κύριος διδάσκει, ὅτι μόνον μὲ τὴν προσευχὴν καὶ μὲ τὴν νηστείαν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὸν διάβολον. Κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, ὁ διάβολος θὰ τιμωρηθῆ μὲ αἰώνιον κόλασιν καὶ θὰ καταλυθῆ ἢ ἐξουσία του.

3. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου

(Γενέσ. α΄ 26 - Β΄)

Εἶπομεν, ὅτι μόνον μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ἀχανὴς ἔκτασις τοῦ σύμπαντος μετεμορφώθη εἰς ἐξαίσιον μεγαλόρρημα. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα, ὅσα βλέπομεν καὶ ἐκεῖνα ποῦ δὲν βλέπομεν καὶ ἀφοῦ εἶδεν, ὅτι ὅλα ἦσαν ἐκτάκτως ὠραῖα, ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸ τελειότερον δημιούργημά του, τὸν ἄνθρωπον.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Θεός :

« Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ».

Ἄς δημιουργήσωμεν, δηλαδή, ἄνθρωπον ἰκανὸν νὰ ὁμοιάσῃ μὲ ἐμέ. Αὐτὸς ἄς εἶναι ἀρχηγὸς ὅλων τῶν δημιουργημάτων. Καὶ ἐδῶ ἔκαμε διακριτικὴν ἐξαίρεσιν ὁ Θεός. Ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ ὄχι μὲ μόνον τὸν λόγον Του, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα δημιουργήματα. Ἐλαβε χῶμα καὶ ἀφοῦ ἔπλασε τὸ τελειότερον ἀπὸ τὰ γήινα δημιουργήματά του, τοῦ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον πνοὴν ζωῆς. Τοιοιουτρόπως ἐγένεν ὁ ἄνθρωπος « ψυχὴ ζῶσα ». Ἡ ἐξαίρεσις αὐτῆ τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύει τὸ ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸ ὄν, τὸ ὅποιον ἀπετέλεσε τὴν κορωνίδα τῆς Δημιουργίας. Ἡ ἰδιαιτέρα ἀγάπη του φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὕλικὰ καὶ πνευματικὰ, τὰ ὅποια ἐ χάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Με στοργικὴν φροντίδα ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον, δηλαδὴ κῆπον, εἰς τὴν τοποθεσίαν Ἐδὲμ καὶ ἐκεῖ ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ¹. Τὸν κῆπον αὐτὸν ἐστόλισε μὲ τὰ πλέον πολύχρωμα καὶ εὐώδη ἄνθη καὶ ὠραῖα καὶ καρποφόρα δένδρα, διὰ τὴν ζῆ εὐτυχίης ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἀδὰμ ἔλαβε ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἐργάζεται, νὰ φυλάσῃ τὸν Παράδεισον καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς ἠλόγησε τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν μας καὶ ἀποτελεῖ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐλογίαν.

Τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ ὅμως ἐπροχώρησεν ἀκόμη περισσότερον. Διὰ τὴν ὀλοκληρώσῃ τὴν εὐτυχιάν τοῦ ἀνθρώπου, ἐσκέφθη νὰ δημιουργήσῃ χάριν αὐτοῦ καὶ σύντροφον διὰ τὴν μὴ εἶναι μόνος.

«Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν».

Τότε ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ τὴν Εὐαν². Ὁταν ὁ Ἀδὰμ εἶδε τὴν Εὐαν, ἐνόησε, ὅτι αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

«Τοῦτο νῦν ὅσοι ἔκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή».

Δηλαδὴ, αὐτὸ τὸ νέον δημιουργήμα ἐγένετο ἀπὸ τὰ ὀστᾶ καὶ τὸ τῶμα μου. Εἶναι ὅμοιον μὲ ἐμέ. Θὰ ὀνομασθῇ γυνή.

Μὲ μεγάλην ἀγάπην ἠλόγησεν ἀκολούθως ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐαν, τὸ ἀρμονικὸν ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων καὶ τοὺς εἶπε νὰ πληθύνωνται εἰς τὴν Γῆν καὶ νὰ γίνουν κύριοι αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς δημιουργημάτων.

«Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων· ἀξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γενέσ. α' 28).

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς συνέστησε καὶ ἠλόγησε καὶ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἔδωκεν μόνον ὑλικά ἀγαθὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὴν ἰδιαιτέραν του ἀγάπην πρὸς αὐτὸν ἔδειξε κυρίως μὲ τὰ πνευματικά ἀγαθὰ, μὲ τὰ ὅποια τὸν ἐφωδίασε καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἀθάνατον ψυχὴν. Ἡ ψυχὴ δὲν φθείρεται καὶ δὲν ἀποθνήσκει. Δὲν εἶναι ὑλική, ἀλλὰ πνευματικὴ

1. Ἀδὰμ εἶναι λέξις ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει γήινος (χωματένιος).

2. Εὐαν εἶναι ἑβραϊκὴ λέξις καὶ σημαίνει ζωή.

Κ-
Δ

ΝΩ

Ε



Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(14' αἰὼν)

καὶ ἄυλος. Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τείνει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς Αὐτόν. Δύναται νὰ γίνῃ τέλειος ψυχικῶς, κατὰ χάριν, ὅπως ὁ Θεός. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνυπολόγιστος ἀξία τῆς ψυχῆς, ἥτις εἰς ἀξίαν εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Ἰδοὺ τί εἶπε περὶ αὐτῆς ὁ Κύριος :

« Τὶ γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; » (Ματθ. 1στ' 26).

Ὁ Θεὸς ἐπλάσε τὸν ἄνθρωπον μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ τὸν κατέστησε κορωνίδα τῆς δημιουργίας ἐξ αἰτίας τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὅποιον τοῦ ἔταξε, νὰ ὁμοιάσῃ δηλ. πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ χάριν καθιστάμενος τέλειος. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ καταστῶμεν ἅγιοι, ποιοῦντες εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μας τὸ θέλημα τοῦ Ἐπουρανοῦ Πατρός. Ὅταν καταστῶμεν ἅγιοι, θὰ τύχωμεν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς θείας μακαριότητος καὶ δόξης. Θὰ ἀπολαύσωμεν τῆς τιμῆς νὰ βλέπωμεν τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ὁ μέγας λοιπὸν καὶ ὕψιστος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς δόξης καὶ τῆς χαρᾶς εἰς τὸν οὐρανόν. « Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν » (Ματθ. 1γ' 43).

Μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπεράτωσεν ὁ Θεὸς τὸ ὅλον ἔργον τῆς δημιουργίας εἰς τὰς ἐξ δημιουργικὰς ἡμέρας. Τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων Αὐτοῦ καὶ ἠύλόγησε τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως. Δι' αὐτὸ ἡ ἡμέρα αὐτὴ ὠνομάσθη Σάββατον¹. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀντὶ τοῦ Σαββάτου τιμῶμεν ἰδιαιτέτως τὴν Κυριακὴν. Κατ' αὐτὴν δοξάζομεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν Θεὸν καὶ ἀναπαυόμεθα. Εἶναι δὲ ἡ Κυριακὴ, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, διότι κατ' αὐτὴν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων

(Γενέσ. γ')

Εἰς τὸν Παράδεισον ὑπῆρχον φυτὰ καὶ δένδρα παντὸς εἶδους. Ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὕα, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶχε φυτεύσει τὸν Παράδεισον, ἦσαν εὐτυχεῖς. Ὁ Θεὸς εἶχε καταστήσει τοὺς πρωτοπλάστους εὐδαίμονας.

1. Σάββατον = ἐβραϊκὴ λέξις ἡ ὁποία σημαίνει ἀνάπαυσις.

— Νὰ διαμένητε ἐδῶ εὐτυχεῖς. "Ὅλα εἶναι ἰδικά σας. Ἐξ ὅλων τῶν δένδρων νὰ λαμβάνητε τοὺς καρπούς. Μόνον ἀπὸ τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσα εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου, προσέξατε, νὰ μὴ φάγητε ἐκ τῶν καρπῶν του, διότι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παραβῆτε τὴν ἐντολὴν μου καὶ θὰ φάγητε, θὰ ἀποθάνητε.

Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐα, εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐπρόσεχον πολὺ, νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. "Ὅσον ἐπρόσεχον, ἔζων εὐτυχεῖς. Εἰργάζοντο καὶ ἐκαλλιέργουν τὸν κήπον των καὶ ἡ ἐργασία των ὑπῆρξεν εὐλογημένη καὶ τοὺς ἔδιδε χαράν.

"Ὅλα τὰ ζῶα ἐσέβοντο τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ὑπηρετοῦν αὐτούς. Ἀσθένειαν καὶ θάνατον δὲν ἐγνώριζον οἱ πρωτόπλαστοι, ὅσον ἐφύλαττον τὴν ἐντολὴν. Ἦσαν ἡγαπημένοι μεταξὺ των καὶ ἐχαίροντο τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Τὸ μέγιστον ὅμως ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὅποια ἀπελάμβανον, ἦτο, ὅτι ἠδύνατο τακτικῶς νὰ βλέπουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ συνομιλοῦν μετ' αὐτοῦ.

Τὸ δειλινὸν ἤρχετο ὁ Θεὸς εἰς τὸν Παράδεισον καὶ συνωμίλει μετὰ τῶν πρωτοπλάστων. Πόσον εὐτυχεῖς ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι! Μὲ πόσῃν διάθεσιν καὶ χαρὰν ἐγείροντο τὴν πρωίαν διὰ νὰ δοξολογήσουν τὸν Πλάστην καὶ Πατέρα των!

Τὴν ἡσυχον ὅμως καὶ εὐχάριστον ζωὴν των ἤλθε νὰ ταράξῃ ἓνα θλιβερὸν γεγονός. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἐκάθητο ἡ Εὐα μόνῃ της, βλέπει τὸν ὄφιν πλησίον ἐνὸς δένδρου, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ ὡς ἄνθρωπος.

— Ἀληθῶς, Εὐα, ὁ Θεὸς δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀπολαμβάνητε ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ Παραδείσου;

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδῶρσεν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ παραδείσου, ἀπήνησεν ἡ Εὐα. Μόνον ἀπὸ τοὺς καρπούς τοῦ δένδρου ἐκεῖνου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου, μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φάγωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν.

— Ὅχι, δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἐὰν φάγητε. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι, ὅταν φάγητε ἐξ αὐτοῦ, θὰ γίνητε καὶ σεῖς θεοὶ καὶ θὰ τὰ γνωρίζετε ὅλα.

Ἡ Εὐα μὲ περιέργειαν καὶ λαιμαργίαν ἐπρόσεξεν, ὅτι τὸ δένδρον ἦτο ὠραῖον καὶ οἱ καρποὶ του ἐφαίνοντο ἐλκυστικοί. Ἐπίστευσε δυστυχῶς εἰς τοὺς ψευθεῖς λόγους τοῦ διαβόλου, διότι ὁ ὄφιν ἦτο ὁ διάβολος μεταμορφωθείς καὶ ἐλησμόνησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ

Θεοῦ. Ἀπὸ τότε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τὸ ψεῦδος. Ὁ διάβολος εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους.

Ἡ Εὐα ἔφαγε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν καὶ ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Ἀδάμ. Τὸ μεγαλύτερον κακὸν εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἡ πρᾶξις ἐκείνη τῆς Εὐας. Ἦτο ὄχι μόνον παρακοή, ἀλλὰ καὶ ἀπιστία, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ψευδῶς, ὅτι θά ἀποθάνουν. Ἀπὸ τότε εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν των. Φόβος καὶ τρόμος τοὺς κατέλαβεν. Ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν εἶχον μεταξύ των, ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύη, ὁ ἓνας ἀπέδιδε τὸ κακὸν εἰς τὸν ἄλλον. Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ, ἔτρεμον ἐκ τοῦ φόβου των. Διατὶ νὰ παρακούσουν τὸν Θεόν; Διατὶ νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ ψεῦδος τοῦ διαβόλου;

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γλυκεῖα φωνή, τώρα τοὺς ἐφαίνετο τρομερά. Ἀντὶ νὰ τρέξουν, ὅπως πάντοτε, μετὰ χαρᾶς διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Θεόν, ἔτρεξαν νὰ κρυφθοῦν.

— Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι; ἐφώναζεν ὁ Θεός.

— Ἦκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ ἐφοβήθην καὶ ἐκρύβην, διότι εἶμαι γυμνός.

— Ποῖος σὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ καρποῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου σοῦ ἀπηγόρευσα νὰ φάγῃς;

— Ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκες με παρέσυρε καὶ ἔφαγον.

— Διατὶ ἔκαμες αὐτὸ τὸ κακόν, Εὐα; εἶπε τότε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός.

— Ὁ ὄφις με ἐξήπάτησεν. Ἀπήνησεν ἐκεῖνη.

Τότε ὁ Θεὸς ἐλυπήθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐαν. Διέταξε νὰ φύγουν ἀμέσως ἐκ τοῦ Παραδείσου. Θὰ ἐργάζονται πλέον σκληρῶς. Μετὰ κόπου καὶ μόχθου θὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀποδίδῃ καρποῦς.

Ἦρχισαν τότε νὰ κλαίουں πικρῶς οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι. Ἦσαν πλέον ἐκτὸς τοῦ Παραδείσου καὶ τὸν ἔβλεπον μακρόθεν. Εἶχον ἀπολέσει τὴν ὠραίαν κατοικίαν καὶ τὴν αἰώνιον εὐτυχίαν των. Ταπεινωμένοι ἐφευγον με θρήνους καὶ ἀνεζήτουν ἄλλον τόπον διαμονῆς. Ὁ νέος αὐτὸς τόπος ἦτο πλήρης ἀκανθῶν. Τὸ αἷμα ἔρρεεν ἐκ τῶν χειρῶν των, ἐνῶ προσεπάθουν νὰ καθαρίσουν τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι ἐφύτρωνον πάλιν. Ἡ ζωὴ των ἐγινε μαρτυρικὴ.

Ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἐκείνης ἁμαρτίας.

Ἡ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων ὑπῆρξεν ἡ μεγαλύτερα καταστροφή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **προπατορικὸν ἀμάρτημα**, μᾶς βαρύνει καὶ σήμερον ὄλους.

Κάθε νέος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος γεννᾶται, φέρει μαζί του τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο. Δι' αὐτὸ εὐκολώτερον βαδίζομεν πρὸς τὸ κακόν, διότι ἀκριβῶς ἐκληρονομήσαμεν τὴν ἀδυναμίαν τῶν προπατόρων μας, δηλαδή τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας. Αἱ ἀσθένειαι, ὁ θάνατος καὶ αἱ κακίαι εἰσῆλθον ἀπὸ τότε εἰς τὸν κόσμον. "Ὅσον ὁ καιρὸς παρήρχετο, τόσον καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεμακρύνοντο ἐκ τοῦ Θεοῦ, τόσον καὶ τὸ κακόν ἐμεγάλωνεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν βίον των ἔχασαν καὶ τὴν ιδέαν τοῦ ἐνός καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

"ὦ! Ἐὰν δὲν περιέπιπτον οἱ πρωτόπλαστοι εἰς τὴν ἀμαρτίαν, πόσον καλυτέρα θὰ ἦτο σήμερον ἡ ζωὴ! Πόσα κακὰ θὰ ἔλειπαν καὶ πόση χαρὰ καὶ ἀγάπη θὰ ἐβασίλευεν!

5. Τὸ Πρωτευαγγέλιον

(Γενέσ. γ' 15)

Ολίγον πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου, ὁ Θεὸς ὥρισεν εἰς αὐτούς, καθὼς καὶ εἰς τὸν ὄφιν, ὠρισμένην ποινήν διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Εἰς τὴν Εὔαν εἶπεν, ὅτι μὲ πόνους καὶ στεναγμούς θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ τέκνα της. Εἰς τὸν Ἀδάμ ὥρισε νὰ κερδίξῃ τὸν ἄρτον καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν, μὲ πολὺν κόπον καὶ ἰδρώτα. Τὸν δὲ ὄφιν κατηράσθη, νὰ σύρεται μὲ τὸ στῆθος καὶ τὴν κοιλίαν του.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, δὲν ἔπαυσεν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ μας νὰ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα του, τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὔαν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Τοὺς ἐτιμώρησε βεβαίως, διότι ἔπρεπε, καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μένουν πλέον ἐκεῖ. Δὲν τοὺς ἄφησεν ὅμως εἰς τὴν τύχην των καὶ δὲν τοὺς ἐστέρησεν ἀπὸ κάθε ἐλπίδα. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην στιγμήν ἐσχεδίασε τὴν σωτηρίαν των.

Τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὔα, ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῇ. Πῶς ἦτο δυνατόν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς νὰ ἀφήσῃ αἰωνίως ἀμαρτωλὸν τὸ πλάσμα του, τὸν ἄνθρωπον; Διὰ τοῦτο ἄ-

κριβῶς, ἐνῶ καθώριζε τὴν τιμωρίαν ἐκάστου, συγχρόνως ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτούς τὴν ἀπόφασίν του, ὅτι θὰ στείλῃ Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ Ἁγία Γραφή ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κατηράσθη τὸν ὄφιν, συγχρόνως εἶπε καὶ εἰς τὸν διάβολον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐντὸς τοῦ ὄφους, δεικνύων πρὸς αὐτὸν τὴν Εὐαν :

«Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· **Αὐτὸς σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν**» (Γενέσ. γ' 15).

Δηλαδή, θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σου καὶ μεταξὺ τῆς γυναικὸς καὶ μεταξὺ τῆς γενεᾶς τῆς ἰδικῆς σου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. **Αὐτὸς** θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ θὰ τραυματίσῃς Αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ὑποστῇ τὸν Σταυρικὸν θάνατον. Ἀλλὰ ὁ σταυρικὸς θάνατος διὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεὸς καὶ θὰ ἀναστηθῇ, εἶναι ὡς τραυματισμὸς εἰς τὴν πτέρναν.

Αἱ λέξεις αὐταί, τὰς ὁποίας εἶπεν ὁ Θεός, φανερώνουν τὴν μεγάλην ἀγάπην Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ λόγοι ἀκριβῶς οὗτοι εἶναι ἡ ἀκτίς τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν φοβερὰν στιγμὴν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Εἶναι ἡ πρώτη καὶ παλαιοτάτη **ἐπαγγελία** τοῦ Θεοῦ, περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ γυνὴ αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Θεός, εἶναι ἡ Παρθένος Μαρία καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ Εὐα ἡμάρτησε καὶ ἔφερε τὸ κακὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ Παρθένος Μαρία ὑπῆρξεν ἡ γυνὴ, διὰ τῆς ὁποίας ἤλθεν ἡ σωτηρία εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἀδὰμ παρήκουσε τὸν Θεὸν καὶ ἔφερε τὸν θάνατον εἰς τὴν γῆν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπήκουσεν εἰς τὸν Θεὸν μέχρι σταυρικοῦ θανάτου καὶ συνέτριψεν, ὅπως προεἶπεν ὁ Θεός, τὸν διάβολον, ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἐκτελοῦν τὸ θέλημά Του.

Μὲ τὴν παρήγορον αὐτὴν ἐλπίδα ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἔλαβον θάρ-

ρος και ἤρχισαν τὴν νέαν δύσκολον ζωὴν των.

Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους και ἐφανερώσεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρώτην καλὴν εἶδῃσιν, τὴν πρώτην καλὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον, ὀνομάζονται **Πρωτευαγγέλιον**. Ἡ ἐπαγγελία αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη, διότι, καθὼς θὰ γνωρίσωμεν εἰς ἄλλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μας, ὑπάρχουν και ἄλλαι πολλαὶ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὀμιλοῦν περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἀναμενόμενον Σωτῆρα ὀνομάζουσι **Μεσσίαν**, διὰ τοῦτο αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὀμιλοῦν περὶ Αὐτοῦ, λέγονται **Μεσσιανικαὶ προφητεῖαι**.

6. Ἄβελ και Κάιν

(Γενέσ. δ')

Ὁ Ἀδὰμ και ἡ Εὐα, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἀπέκτησαν εἰς τὴν ἀρχὴν δύο τέκνα, τὸν Κάιν και τὸν Ἄβελ. Ὁ Ἀδὰμ ἔκτισεν ἐν θυσιαστήριον και ἐκεῖ ἐπάνω ἐθυσίαζε τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ζώων και ἐκ τῶν καρπῶν του, θέλων δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν μετάνοιάν του, διὰ τὸ ἀμάρτημα τὸ ὁποῖον διέπραξαν αὐτὸς και ἡ Εὐα.

Εἰς τὰς θυσίας και τὰς προσευχὰς αὐτὰς ἀσφαλῶς ἦσαν παρόντα και τὰ τέκνα τοῦ Ἀδὰμ και ἔμαθον, ὅταν ἐμεγάλωσαν και ἀπέκτησαν ἰδικὴν των περιουσίαν, νὰ θυσιάζουσι τὰ καλύτερα προϊόντα και ἀποκτήματά των εἰς τὸν Θεὸν και νὰ προσεύχωνται.

Ὁ Κάιν ἦτο γεωργὸς και ἔσπερνε και ἐθήριζεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο ποιμὴν και ἔβοσκε τὰ πρόβχτα. Μίαν ἡμέραν ἀπεφάσισαν και οἱ δύο ἀδελφοὶ νὰ προσφέρουσι θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Κάιν προσέφερεν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργει. Ὁ Ἄβελ προσέφερεν ἐκ τῶν νεογεννῆτων προβάτων του τὸ καλύτερον.

Τὰς θυσίας ὅμως και τὰς προσευχὰς δέχεται ὁ Θεός, ὅταν γίνωνται με ἐλικρίνειαν και ὅταν προέρχωνται ἀπὸ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους. Πολλοὶ ἄνθρωποι μεταβαίνουν νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναόν, ἀλλὰ με εὐσέβειαν ὀλίγοι προσεύχονται. Ὁλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λατρεύουσι ἐλικρινῶς τὸν Οὐράνιον Πατέρα μας. Τοιοῦτοτρόπως συνέβη και με τοὺς δύο ἀδελφούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο καλὸς και ἐλάτρευε με ἐλικρίνειαν τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν θυσίαν και τὴν προσευ-

χήν του. 'Ο Κάιν δὲν ἦτο καλός. 'Εθυσίασε καὶ προσηυχῆθη ἐκ συνηθείας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

'Ο Θεὸς βεβαίως, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰς σκέψεις μας καὶ τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας, ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Κάιν ἦτο κακός καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν θυσίαν του.

— Δὲν γνωρίζεις, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι καὶ θυσίαν ἂν μοῦ προσφέρῃς, ὅταν δὲν ἐκτελῆς τὰς ἐντολάς μου, ἀμαρτάνεις;

'Ο Κάιν ἐλυπήθη πολὺ. 'Αντὶ ὅμως νὰ παραδεχθῆ, ὅτι δὲν ἦτο καλός καὶ νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, τὶ ἔκαμε; "Ἦρχισε νὰ φθονῆ τὸν καλόν του ἀδελφόν.

Μίαν ἡμέραν λοιπόν, λέγει ὁ Κάιν εἰς τὸν "Αβελ.

— "Ας κάμωμεν ὀλίγον περίπατον.

'Ο "Αβελ ἐδέχθη ἀμέσως. 'Ενῶ ἐβάδιζον ὅμως ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου καὶ ὁ καλὸς ἀδελφὸς ὠμίλει μὲ ἀγάπην, ἔξαφνα ὁ Κάιν ἔπεσεν ἐπάνω του ὡς θηρίον ἄγριον καὶ τὸν ἐφόνευσεν. 'Ο "Αβελ ἐκυλίσθη αἱματωμένος καὶ νεκρὸς εἰς τὴν γῆν.

'Ολομόναχος τώρα ὁ Κάιν φεύγει μακρὰν ἀπὸ τὸν νεκρὸν ἀδελφόν του τρέμων. "Ἐτρεμε, διότι ὁ νόμος, ποῦ ὁ Θεὸς ἔβαλε ἐντός μας, διὰ νὰ μᾶς προτρέπῃ νὰ πράττωμεν τὸ καλόν καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τὸ κακόν, δηλαδὴ ἡ συνειδήσις μας, ἔλεγεν αὐστηρότατα εἰς τὸν Κάιν, ὅτι διέπραξε φοβερὸν ἐγκλημα καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ οὔτε στιγμὴν.

— Κάιν, ποῦ εἶναι ὁ "Αβελ, ὁ ἀδελφός σου; ἤκούσθη τρομερὰ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Κάιν, ἀντὶ νὰ συναισθανθῆ τὸ φοβερὸν κακόν, τὸ ὁποῖον διέπραξε καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεόν νὰ τὸν συγχωρήσῃ καὶ νὰ κλαύσῃ, ἀπήντησε μὲ αὐθάδειαν.

— Καὶ μήπως ἐγὼ ἔγινα φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου;

— Τὶ εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔκαμες Κάιν; "Ἠκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου μοῦ φωνάζει ἀπὸ τὴν γῆν. Θὰ τιμωρηθῆς διὰ τὸ μεγάλο κακόν. Εἰς ἕλην σου τὴν ζωὴν θὰ τρέμῃς καὶ θὰ στενάζῃς καὶ ἀνάπαυσιν δὲν θὰ εὔρης οὐδέποτε.

'Ἴδου ποῖος ἔκαμε τὸν πρῶτον φόνον εἰς τὸν κόσμον. 'Ο Κάιν ὁ ἀδελφοκτόνος.

'Ο φόνος εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀμαρτήματα. Εἶναι τόσον φοβερὸν ἀμάρτημα, ὥστε ἡ 'Εκκλησία μας δὲν δέχεται τὸν φονέα νὰ γίνῃ κληρικὸς, ἔστω καὶ ἂν μετανοήσῃ καὶ συγχωρηθῆ. Οὐδεὶς ἔχει

τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ ζωὴν, οὔτε τοῦ ἄλλου, οὔτε τὴν ἰδικήν του. Ἡ ζωὴ μας ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἀργότερα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰν ἓνα ἄλλο καλὸν τέκνον, τὸν Σὴθ καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα « υἱοὺς καὶ θυγατέρας », καθὼς ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς ἡλικίαν ἑνεακοσίων τριάκοντα ἐτῶν.

7. Ὁ Κατακλυσμὸς

(Γενέσ. στ', ζ', η', θ')

Απὸ τὸν Σὴθ, τὸ ἀγαθὸν τέκνον τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐὰς, ἐγεννήθησαν καλὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἦσαν εὐσεβῆ καθὼς ὁ πατὴρ των. Ἀκόμῃ καὶ οἱ ἐγγονοὶ καὶ οἱ δισέγγονοὶ τοῦ Σὴθ ὑπῆρξαν καλοὶ. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ τοῦ Σὴθ ὠνομάζοντο Σηθῖται.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀπόγονοὶ τοῦ Κάιν, οἱ Καϊνῖται, ἦσαν κακοί, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ των.

Δυστυχῶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀπόγονοὶ τοῦ Σὴθ ἤρχισαν νὰ γίνωνται κακοὶ μὲ τὴν συναναστροφὴν τῶν Καϊνιτῶν καὶ γενικῶς ἡ κακία ἐβασίλευεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους. Ὅσον ἐπληθύνοντο οἱ ἄνθρωποι, τόσον ἐπληθύνετο καὶ ἡ ἀμαρτία, τόσον καὶ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐλησμόνησαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ἐκτὸς τοῦ σώματος, εἶχον καὶ ψυχὴν πνευματικὴν πλασθεῖσαν κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ἐφρόντιζον μόνον διὰ τὸ σῶμα των. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεός :

— Δὲν θὰ μείνῃ πλέον τὸ πνεῦμα μου πλησίον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι εἶναι μόνον ἀμαρτωλοὶ σάρκες. Θὰ ἐξαφανίσω τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς γῆς.

Μόνον μία οἰκογένεια διεκρίνετο μέσα εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν ἀσεβῆ καὶ κακὸν κόσμον· ἡ οἰκογένεια τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβής. Αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, τὰ τρία τέκνα των—Σήμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ—καὶ αἱ γυναῖκες των, ἦσαν ὀκτὼ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπίκραναν τὸν Θεόν. Αὐτοὶ μόνον δὲν θὰ κατεστρέφοντο. Ἐκατὸν εἴκοσιν ἔτη εἰργάζετο ὁ Νῶε διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν Κιβωτόν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν. Καμμία ὅμως μετάνοια δὲν παρετηρεῖτο. Αὐτοὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν. Τέλος ὁ Νῶε εἰσῆλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Κιβωτόν, ἀφοῦ

παρέλαβε μαζί του, κατά διαταγήν επίσης τοῦ Θεοῦ, διάφορα ζῶα καὶ τροφὰς διὰ τὴν συντήρησίν των.

“Όταν ἐτελείωσεν ὅλη ἡ προπαρασκευή, ὁ Θεὸς ἀνέβαλεν ἀκόμη τὴν ἔναρξιν τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἄλλὰ περιεγέλων οἱ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι τὸν εὐσεβῆ Νῶε. Τότε ἤνοιξαν «αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου» καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι καὶ τότε ἀκόμη ὁ Θεὸς διέταξε νὰ ἀνέρχωνται τὰ ὕδατα ὀλίγον κατ’ ὀλίγον, μήπως τότε τοὐλάχιστον οἱ ἄνθρωποι συναισθανθοῦν καὶ μετανοήσουν. Ἄλλὰ εἰς μάτην. Τιοιουτοτρόπως μόνον ὁ Νῶε, ἡ οἰκογένειά του καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ, ἐσώθησαν. « Πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπέθανε ».

Τιοιουτοτρόπως οἱ μὲν κακοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφύλαττον τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ἐτιμωρήθησαν. Ὁ δίκαιος ὅμως καὶ εὐσεβῆς Νῶε εἶχε προστάτην τὸν Θεὸν καὶ ἐσώθη οἰκογενειακῶς, ἂν καὶ ὅλος ὁ κόσμος κατεστράφη.

Ἐν ἔτος περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἡ ἀθῶα περιστερὰ μὲ τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας εἰς τὸ ράμφος τῆς ἔφερε τὸ μήνυμα εἰς τὸν Νῶε, ὅτι μετ’ ὀλίγον χρόνον, ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ Κιβωτὸς εἶχεν ἐπικαθῆσει ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίας Ἀραράτ.

Πράγματι ἐξῆλθον ἐκ τῆς Κιβωτοῦ ὅλοι καὶ ἡ πρώτη πράξις, τὴν ὁποῖαν ἔκαμαν, ἦτο νὰ κτίσουν θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐθυσίασαν καὶ ἠὺχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των. Προσηυχῆθησαν καὶ οἱ ὀκτῶ ἐκεῖνοι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ τὴν εὐλάβειάν των.

Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν προσευχὴν των, ἠὺλόγησε τὸν Νῶε καὶ ὑπέσχεθη ὅτι δὲν θὰ καταστρέψῃ πλέον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ κατακλυσοῦ. Ὡς ἀναμνηστικὸν σημεῖον τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ὤρισε τὸ **Οὐράνιον τόξον**, τὸ ὁποῖον βλέπομεν καὶ σήμερον ὅλοι μας, ἔταν μετὰ τὴν βροχὴν προβάλλῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ φωτεινὸν αὐτὸ τόξον μὲ τὰ λαμπρὰ του ἑπτὰ χρώματα καὶ μὲ πόσῃν χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὸ ὑποδεχόμεθα ὕστερα ἀπὸ τὴν νεροποντὴν! Εἶναι τόσον ὠραῖον, ὅσον ὠραία εἶναι καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅσον ὠραία καὶ γλυκεῖα εἶναι ἡ ἀγάπη Του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νῶε καὶ τὰ τέκνα του ἤρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ μάλιστα τὴν ἄμπελον.

Ὁ Νῶε ἔζησεν ἑνεακόσια πενήκοντα ἔτη. Μετεβίβασε δὲ εἰς τοὺς υἱοὺς του τὰς ἱεράς ἀληθείας τῆς θρησκείας καὶ ἰδιαίτερος προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐγεννᾶτο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Σῆμ.

8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε

(Γενέσ. ια' 1-9)

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἔζων μὲ ἀγάπην καὶ εἰρήνην. Ἐφύλαττον τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας, ὠμίλου τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἦσαν μία οἰκογένεια.

Ὅταν ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐπληθύνθησαν, ἤρχισαν νὰ διασπείρωνται καθ' ὁμάδας εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν.

Προτοῦ νὰ χωρισθοῦν, ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσουν ἓνα πανύψηλον πύργον, διὰ νὰ μείνῃ τὸ ὄνομά των ἀθάνατον. Αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θὰ ἔβλεπον τὸν πύργον αὐτόν, θὰ ἐθαύμαζον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸν ἔκτισαν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν πάλιν νὰ γίνωνται ὑπερήφανοι καὶ ἐγωισταί. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. « Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει » λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Εἶδε λοιπὸν ὁ Θεὸς τὴν ὑπερηφάνειάν των καὶ ἐσύγχυσε τὴν γλῶσσαν των. Ὁμίλου μεταξὺ των, χωρὶς ὁ ἓνας νὰ ἐννοῇ τὸν ἄλλον. Πῶς νὰ προχωρήσουν τώρα εἰς τὴν ἐργασίαν; Ἦρχισαν νὰ φιλονεικοῦν μεταξὺ των, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦν.

Ἀπογοητευμένοι τέλος καὶ λυπημένοι ἐγκατέλειψαν ἀτελείωτον τὸν πύργον των, ὁ ὅποιος ὠνομάσθη **Πύργος τῆς Βαβέλ**, δηλαδή, πύργος τῆς συγχύσεως.

Εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος ἐκτίσθη ἀργότερον μία μεγάλη καὶ ὠραία πόλις, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Βαβυλῶν. Ἀλλὰ καὶ αὕτη σήμερον δὲν ὑπάρχει, διότι κατεστράφη διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν κατοίκων της.

Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σῆμ κατώκησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστραλία κατωκλήθησαν ἀργότερα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον μαζὶ των τὴν ἀνάμνησιν τῶν κυριωτέρων ἀληθειῶν τῆς θρησκείας καὶ πρὸ πάντων τὴν πίστιν, ὅτι εἰς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Ἐνεθυμοῦντο ἀκόμη τὴν δημιουργίαν

τοῦ ἀνθρώπου, τὸν Παράδεισον, τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὴν ὑπόσχεσιν περὶ ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν κατακλυσμόν.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἦρχισαν νὰ λατρεύουν ὅ,τι τοὺς ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, τὰ ὄρη, τὰ δάση, τοὺς ποταμούς. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα τὰ ἐλάτρευαν ὡς θεούς. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ πίστις εἰς πολλοὺς θεούς, ἡ **πολυθεία**. Τῶν ψευδῶν αὐτῶν θεῶν κατεσκευάσαν οἱ ἄνθρωποι ὁμοιώματα, δηλαδὴ ἀγάλματα ἐκ μαρμάρων ἢ λίθων ἢ ξύλων. Τὰ ἀγάλματα αὐτὰ λέγονται **εἰδωλα** καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς αὐτά, λέγονται **εἰδωλολάτραι**, ἡ δὲ θρησκεία των **εἰδωλολατρεία**.

Ἡ σύγχυσις τῶν γλώσσῶν καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερηφανείας ἐκείνης, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ διχόνοια καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων, περιγράφεται εἰς ἓν ὠραῖον τροπάριον τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὁποῖον ψάλλεται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

*Ὅτε καταβάς
τὰς γλώσσας συνέχεε,
διεμέριζεν
ἔθνη ὁ Ὑψιστος·
ὄτε τοῦ πυρός
τὰς γλώσσας διένειμεν,
εἰς ἐνότητα
πάντας ἐκάλεσε·
καὶ συμφώνως δοξάζομεν
τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.*

9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης

Ὄνομασία. Ἡ ὀνομασία Παλαιστίνη, προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος **Φιλιισταῖοι**. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἔζησε καὶ ἔδρασεν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Τὸν λαὸν αὐτόν, ὅπως θὰ διδαχθῶμεν, ἐξέλεξεν ὁ Θεός, διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀκόμη ἐγεννήθη, ἐκήρυξε καὶ ἔδρασεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διὰ τοῦτο πρέπει δι' ὀλίγων νὰ γνωρίσωμεν τὴν χώραν αὐτὴν.

Εἰς τὴν χώραν αὐτήν, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατό-
κουν οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐγγονοῦ τοῦ Νῶε, Χαναάν. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα Χαναάν. Ἀργότερον ἔλαβε καὶ ἄλλα ὀνό-
ματα. « Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας », « Γῆ Ἰσραήλ », « Γῆ Ἰουδα », « Ἁγία
Γῆ », « Ἰουδαία ». Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Πα-
λαιστίνην, Ἁγίους Τόπους, διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐδίδαξεν, ἐσταυρώθη
καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος. Παλαιστίνη ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ β' αἰῶνος π.Χ.

Ἔθνη τῆς Παλαιστίνης ἦσαν : Ἀπὸ βορρᾶ, ἡ Συρία· ἀπὸ νότου,
ἡ Πετραία Ἀραβία· ἀπὸ δυσμῶν, ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἀπὸ Ἀνα-
τολῶν, ἡ Συριακὴ καὶ Ἀραβικὴ ἔρημος.

Διαιρέσεις τῆς χώρας. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα ὑπὸ
τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ : Εἰς τὴν δυτικὴν ἢ τὴν κυρίως Χαναάν, πρὸς
τὸ μέρος δηλαδὴ τῆς Μεσογείου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Χαναάν, πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Περαιά ἢ Ὑπεριορδανία.

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Πα-
λαιστίνη ἐχωρίζετο εἰς ἐπαρχίας. Δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Ἰου-
δαία, ἡ Σαμάρεια καὶ ἡ Γαλιλαία. Ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ
Περαιά καὶ ἡ Δεκάπολις.

Μορφὴ τοῦ ἐδάφους. Εἶναι χώρα ὀρεινὴ. Ἔχει ὅμως καὶ πεδιά-
δας. Αἱ πλέον ὀνομασταὶ εἶναι : Ἡ πεδιάς Ἰεσδραὲλ ἢ Ἐσδραλὼν,
πρὸς τὰ σύνορα τῆς Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας, ἡ πεδιάς Σάρων καὶ ἡ
περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου.

Ἐκ τῶν ὀρέων τῆς, ὀνομαστὰ εἶναι : Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος,
τὸ Ἐρμών ἢ Ἀερμών καὶ τὸ Θαβώρ.

Πρὸς τὸ μέσον τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν.
Πρὸς τὴν Φοινικὴν εἶναι τὸ Καρμήλιον ὄρος. Ὁμοίως τὰ ὄρη Σιών,
Μορία καὶ Ἄκρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι κτισμένη ἡ Ἱερουσαλήμ. Τέ-
λος τὸ γνωστὸν ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπῆρ-
χεν ὁ κήπος τῆς Γεθσημανῆ.

Κλίμα καὶ ὕδατα. Τὸ κλίμα τῆς Παλαιστίνης εἶναι εὐκρατον καὶ
ὕγιον. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς χώρας αὐτῆς, καθὼς συμπεραίνομεν ἐκ τῆς
Ἁγίας Γραφῆς, θὰ ἦτο τόσο παραγωγικόν, ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται
ὡς γῆ « ρέουσα μέλι καὶ γάλα ».

Ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἐκ τοῦ

Ἐναντιβάνου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς λίμνης **Γεννησαρέτ** ἐκβάλλει εἰς τὴν **Νεκρὰν Θάλασσαν**.

Ἐπάρχουν ἀκόμη καὶ μικροὶ χεῖμαρροι, ὅπως εἶναι ὁ **Χεῖμαρρος τῶν Κέδρων**. Λίμναι ὑπάρχουν δύο: Ἡ τῆς **Τιβεριάδος** καὶ ἡ **Νεκρὰ Θάλασσα**, ἡ ὁποία ὀνομάζεται τοιουτοτρόπως, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τῶν ὑδάτων αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἰχθύς.

Πόλεις τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Μεταξὺ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης κυριώτεραι ἦσαν: Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Σαμάρεια, ἡ Ἱεριχώ, ἡ Χεβρών, ἡ Σηλώ, ἡ Βηθλεέμ, ἡ Γαββών, ἡ Βαιθήλ.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου γνωσταὶ ὑπῆρξαν καὶ αἱ πόλεις **Κανὰ, Ναῖν, Ναζαρέτ, Τιβεριάς, Βηθανία, Βηθσαφαγή, Καπερναούμ, Βηθλεέμ** κ. ἄ.

Ἀρχαῖοι κάτοικοι καὶ γειτονικοὶ λαοί.—Πρὸ τῆς κατακτῆσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἑβραίων οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὀνομάζοντο **Χαναναῖοι**. Ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τὸν ψευδῆ θεὸν **Βάαλ**, εἰς τὸν ὅποιον προσέφερον ἀνθρωποθυσίας.

Γείτονες αὐτῶν ἐπίσης εἰδωλολάτραι ἦσαν νοτιοδυτικῶς οἱ **Φιλισταῖοι**, ἐκ νότου οἱ **Ἀμαληκῖται**, νοτιοανατολικῶς οἱ **Μωαβῖται** καὶ ἐξ ἀνατολῶν οἱ **Ἀμμωνῖται**.

Σήμερον εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔχει ἰδρυθῆ τὸ κράτος τοῦ **Ἰσραήλ**. Ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ 2.000 περίπου ἔτη κατώρθωσαν οἱ Ἑβραῖοι, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν μεγάλων κρατῶν νὰ ἰδρῦσουν καὶ πάλιν τὸ κράτος τῶν. Εὐρίσκονται ἕμως εἰς ὀξεῖαν διαμάχην μὲ τοὺς Ἀραβας, εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ὁποίων ὑπάγονται τὰ σπουδαιότερα Χριστιανικὰ μνημεῖα, ὡς ὁ Πανάγιος Τάφος, τὸ Σπήλαιον τῆς γεννήσεως κ.λ.π. Λόγῳ τῆς ἐμπολέμου αὐτῆς καταστάσεως μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Ἀράβων δυσκόλως μεταβαίνουν οἱ προσκυνῆται εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Γῆς.



ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΒΡΑΑΜ ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ

1. Ἀβραὰμ

(Γενέσ. ιβ' 1-9, ιγ' 1-13)

Εως τώρα ἐγνωρίσαμεν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὴν πτώσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὸ βαρὺ ἀμάρτημα τοῦ Κάιν, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ κατακλισμοῦ.

Ἄλλ' ὁ Πανάγαθος Θεὸς δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, μήπως μετανοήσῃ καὶ ἐπιστρέψῃ. Πῶς ἦτο δυνατόν, ὁ στοργικὸς μας Πατὴρ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλέον ἀγαπητοῦ Του πλάσματος, τοῦ ἀνθρώπου; Ἄλλως τε ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίωκε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ Παραδείσου, συγχρόνως ἔδιδε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς σωτηρίας.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος κεφαλαίου θὰ ἀρχίσωμεν νὰ μανθάνωμεν, πῶς ὁ Θεὸς προπαρεσκεύασε τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν.

Ἐπρεπε πρῶτον νὰ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν ὀδηγεῖ ἡ ἀμαρτία, ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι εἰς ποίαν καταστροφὴν ὀδηγεῖ ἡ περιφρόνησις τοῦ Θεοῦ θελήματος, ἔπρεπε μόνοι νὰ ἐπιθυμήσουν τὴν ἐπιστροφὴν των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ εὐρεθῇ

Ένας εὐσεβὴς καὶ καλὸς ἄνθρωπος διὰ τὴν γίνη ὁ γενάρχης, ὁ ἀρχηγός, ὁ Πατριάρχης, καθὼς τὸν ὀνομάζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Κατ' ἄλληλον πρόσωπον διὰ τὴν ἀναλάβη, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὴν βοήθησιν εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο ὁ Ἄβραάμ.

Διεκρίνετο διὸ τὴν εὐσέβειαν, διὰ τὴν πίστιν, διὰ τὴν ὑπακοήν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀρετάς καὶ τὰ χαρίσματα του. Ἦτο τὸ κατάλληλον ὄργανον τοῦ θείου θελήματος διὰ τὴν προπαρασκευασίαν τῆς σωτηρίας μας.

Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἔζησε 2.000 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ Θεός :

« Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Δηλαδή, τοῦ ἔλεγε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Νὰ μεταβῇ εἰς νέαν πατρίδα, τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ὑπεδείκνυεν ὁ Θεός. Ἐὰν ὁ Ἄβραάμ ἔκαμνε τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐγίνετο ἡ γενεὰ του μέγα ἔθνος. Ἀπὸ τὴν γενεάν δὲ αὐτὴν θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνουν αἱ λέξεις : *« καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».*

Αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπεν ὁ Θεός. Ὁ Ἄβραάμ, πιστὸς ἀρχηγός, χωρὶς δισταγμῶν ὑπήκουσεν ἀμέσως. Ἐλαβε μαζί του τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιόν του Λώτ, τοὺς πολυπληθεῖς βοσκούς καὶ ὑπηρέτας του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἦτο μεγάλη ἡ ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης Ἄβραάμ. Ἐγκατέλειψε πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Ἐβάδισε πρὸς τὸ ἀγνωστον χωρὶς μέσσην συγκοινωνίαν. Διέτρεξεν ἀσφαλῶς μεγάλους κινδύνους ἐν μέσῳ πρωτογόνων καὶ ἀγρίων λαῶν. Τίποτε ὅμως δὲν τὸν ἐσταμάτησε, προκειμένου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐνεθυμεῖτο τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἐσκέπτετο παρὰ μόνον τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Ἐνεθυμεῖτο τὴν θείαν ὑπόσχεσιν περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους *« καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς »*, καὶ αὐτὸ ἔκαμνε τὸν θεοσεβῆ ἐκεῖνον Πατριάρχην νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ὑπολογίζῃ κανένα κίνδυνον.

Φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν εὐφορον καὶ ὠραίαν χώραν τῆς Χαναάν. Εἰς τὴν γῆν τῆς ὑποσχέσεως, τῆς ἐπαγγελίης, ὅπου ἔρρεε μέλι καὶ γάλα. Αὐτὴν τὴν χώραν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲν εἶναι ἀχάριστος. Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργου, μόλις φθάνει εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίης, εἶναι νὰ προσευχηθῆ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πανάγαθον Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας Του.

Τὴν προσευχὴν ποτὲ δὲν τὴν λησμονεῖ. Εἰς κάθε περίστασιν δοξάζει, παρακαλεῖ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀγαθότητα του.

Ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν νέαν του πατρίδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τὰ πλούτη, μετέφερε καὶ πνευματικά ἀγαθὰ. Ἐφερε μαζί του :

1) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν κόσμον.

2) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν ἀγαθῶν Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων.

3) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ περὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.

4) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

5) Τὴν συναίσθησιν τοῦ χρέους διὰ τὸν σεβασμὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

6) Τὴν λατρείαν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

7) Τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς θυσίας ζῶων.

Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Χαναάν ὠνόμασαν τὸν Ἀβραάμ Ἰβρί, δηλαδὴ περάτην, ἐπειδὴ ἤλθεν ἀπὸ πέραν. Ἐπέρασε τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ ἐπωνύμου Ἰβρί, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ ὠνομάσθησαν Ἐβραῖοι.

2. Ἰσαὰκ

(Γενέσ. ιζ' - ιη' 15, κα' 1 - 8, κβ' 1 - 19, κδ' 1 - 67)

Θεός, ὅπως ἐμάθαμεν, ἔδωκε τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν (ὑπόσχεσιν) εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ γεννηθῆ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Πράγματι ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ἐπειτα ἀπὸ πολλὰς προσευχὰς ἤξιώθη νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη Ἰσαὰκ. Ὁ μικρὸς Ἰσαὰκ, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἦτο ὑπάκουον καὶ καλὸν τέκνον.

Μίαν ἡμέραν, διὰ νὰ δοκιμάσῃ ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀβραάμ, διέταξεν αὐτόν, νὰ παραλάβῃ τὸν υἱόν του Ἰσαὰκ καὶ νὰ τὸν προσφέρῃ ὡς θυσίαν.



ΜΕΛ
ΧΙΣΕ
ΔΕΚ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Έκδοσης και Πρωτοτύπων

Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(14' αἶον)

Ὁ Μελχισεδέκ προεικονίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν (Γενέσ. ιδ', 18-20)

« Λαβὲ τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκον αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὀλοκάρπωσιν » (Γενέσ. κβ' 2).

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον διέταζεν ὁ Θεὸς ἦτο πολὺ βαρὺ. Ἐπόνεσεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγαθοῦ πατρὸς, διότι ἔτρεπεν ὁ ἴδιος νὰ θυσιάσῃ τὸν ἠγαπημένον του Ἰσαάκ, τὸ προσφιλὲς αὐτὸ καὶ μονακριβὸν τέκνον του.

Ἄλλὰ ὁ Ἀβραάμ εἶχε βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὅσα ἔχομεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον ἀνήκουν εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ἐσκέφθη τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον πῶς θὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπελόγισε τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Δὲν ὑπελόγισε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, ὅτι θὰ ἐπολλαπλασιαζόντο ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ. Πῶς θὰ ἐγένετο τοῦτο, ἀφοῦ ἐκαλεῖτο νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱόν; Ἐφ' ὅσον ὁμοῦς ὁ Θεὸς διέταζεν, ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ θέλημά Του.

Παραλαμβάνει, λοιπόν, ὁ πιστὸς καὶ ὑπάκουος Ἀβραάμ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ τὸν ὀδηγεῖ, κατόπιν πορείας τριῶν ἡμερῶν, εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας.

« — Πάτερ, εἶπεν ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, μόλις ἔφθασαν.

— Τί ἐστί, τέκνον; ἀπήντησεν ὁ Ἀβραάμ.

— Ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· ποῦ ἐστὶ τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὀλοκάρπωσιν;

— Ὁ Θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβατον εἰς ὀλοκάρπωσιν, τέκνον ».

Ταῦτα εἶπον πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ μετ' ὀλίγον τὰ πάντα αἴψαν ἔτοιμα.

Ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ Ἀβραάμ τοποθετεῖ τὸν ἠγαπημένον Ἰσαάκ, τὸν υἱόν του. Ὁ Ἰσαάκ ὑπάκουος καὶ πιστὸς υἱὸς θεοσεβεστάτου πατρὸς, δὲν φέρει ἀντίρρησην. Πρέπει νὰ θυσιάσῃ, ἀφοῦ αὐτὸ θέλει ὁ Θεός. Εἶναι ἀκριβῶς ὁ τύπος ἐνὸς ἄλλου Ἀθώου. Προεικονίζει τὸν ἄθων καὶ ἄκακον κατάδικον τοῦ Γολγοθᾶ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος μετὰ 2.000 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαάκ, θυσιάζεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, πιστὸς εἰς τὸ θέλημα ἐπίσης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὁμοῦς δὲν εἶναι κακός. Εἶναι Πανόγαθος. Γνωρίζει τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ. Παρακολουθεῖ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἰσαάκ. Χαίρεται διότι πατὴρ καὶ υἱὸς εἶναι ἀληθινὰ τέκνα Ἰου. Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ

Ἰσαὰκ εἶναι ἄξιοι διὰ τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβραὰμ εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του, τὸν συγκρατεῖ Ἄγγελος Κυρίου.

« Μὴ ἐπιβάλλῃς τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, — τοῦ λέγει — μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ σὺ τὸν Θεόν καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ ».

Ἄντὶ τοῦ Ἰσαὰκ ὁ Θεὸς ἀποστέλλει πρόβατον καὶ ὁ Ἀβραὰμ θυσιάζει αὐτὸ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν. Ἔχει κερδίσει μεγάλην νίκην. Ἠγάπησε τὸν Θεὸν περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ τέκνον του. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς μεγάλης του ἀγάπης ἐπαναλαμβάνει εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόσχεσίν του.

« Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς ».

Ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τῆς θερμῆς πίστεως καὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εὐλογία Θεοῦ. Εὐτυχία ἀληθινή.

Εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του, ὁ Ἰσαὰκ ἐνυμφεύθη τὴν Ρεβέκκαν, κόρην εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον.

Ἀργότερον ἀπέθανε καὶ ὁ Ἀβραὰμ εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ εἰς τὸ σπήλαιον πλησίον τῆς πόλεως Χεβρών, ὅπου εἶχε ταφῆ καὶ ἡ Σάρρα.

Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τινὰ ἔτη συνέβη πεῖνα εἰς τὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Ἰσαὰκ, μετόκησεν οὗτος εἰς τὴν πόλιν Γέραρα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ ἐπανελάβεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι περίπου καὶ εἰς τὸν πατέρα του Ἀβραὰμ.

« Παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ στήσω τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ».

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ὑπενόουν καὶ πάλιν τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Μὲ τὰς ἐπανελημιμένας ὑπομνήσεις ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι

θά ἐκτελέσῃ πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς πρωτοπλάστους.

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα εἶναι τὸ δεύτερον εὐλογημένον ἀνδρόγυνον τῶν προπατόρων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰσαὰκ, καθὼς διηγεῖται ἡ Ἁγία Γραφή, ἠγάπησε πολὺ τὴν σύζυγόν του Ρεβέκκαν, ἡ ὁποία ἦτο σεμνή, εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος. Ἡ Ρεβέκκα ἦτο κόρη τοῦ Βαθουήλ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἐλιέζερ, ἐπιστάτην τοῦ Ἀβραάμ, ἔπειτα ἀπὸ προσευχῆν του. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός της ἐθεώρησαν θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ στείλουν εἰς Χαναὰν τὴν ὠραίαν αὐτὴν κόρην, ὡς σύζυγον τοῦ Ἰσαὰκ.

3. Ἰακώβ

(Γενέσ. κε' 24 - 34, κς' 1 - κη' 7)

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Ἰσαὰκ μάλιστα — ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει πρὸς τὸν πατέρα του, δταν ἐπρόκειτο νὰ τὸν θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεόν — ἔδειξε πολὺ καλὴν συμπεριφορὰν καὶ ὑποχωρητικότητά πρὸς ἓνα εἰδωλωλατρικὸν λαὸν τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἠδίκησαν καὶ χωρὶς αὐτὸς νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν ἀδικίαν.

Κατόπιν τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Φιλισταίων Ἀβιμέλεχ ἐζήτησε συγγνώμην καὶ φιλίαν ἀπὸ τὸν Ἰσαὰκ.

Ἡ εὐλογημένη ὅμως αὐτῆ οἰκογένεια ἐστερεῖτο τέκνων. Δι' αὐτὸ ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν λυπημένοι.

Ὁ Ἰσαὰκ παρεκάλει θερμῶς τὸν Οὐράνιον Κύριον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τέκνα, διότι τὰ τέκνα εἶναι εὐλογία Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν εὐσεβῶν, εἰσήκουσε καὶ τὴν θερμὴν προσευχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Ἰσαὰκ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δύο υἱούς. Τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ἦσαν δίδυμοι, ἀλλὰ πρωτότοκος ἐθεωρεῖτο ὁ Ἡσαῦ, διότι πρῶτος ἐζήληθεν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός του. Ὁ πρωτότοκος εἶχεν ἐξαιρετικὴν θέσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἦτο διάδοχος τοῦ πατρὸς. Ἐλάμβανε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας καὶ εἶχε καὶ πολλὰ ἄλλα δικαιώματα.

Ὁ Ἡσαῦ ἦτο κυνηγὸς καὶ εὕρισκετο τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἰακώβ ἠγάπα νὰ μένῃ εἰς τὴν σκηνὴν μαζὶ μὲ τὴν

μητέρα του Ρεβέκκας. Ἐμενε συνήθως κοντὰ εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὴν ἐβοήθει εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύετο φακὴν. Ὁ Ἡσαῦ μὲν μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῶν ἀγρῶν κουρασμένος.

— Δῶσε μου ὀλίγην φακὴν, διότι πεινῶ, εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ.

— Δῶσε μου εἰς ἀντάλλαγμα τὰ πρωτοτόκιά σου, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

— Ἐγὼ ἀποθνήσκω ἐκ τῆς πείνης. Τὶ νὰ κάμω τὰ πρωτοτόκια;

Τοιοιουτρόπως, λοιπόν, ἐπώλησεν ὁ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰακώβ, « ἀντὶ πινακίου φακῆς ».

Πόσον κακὴν συμπεριφορὰν ἔδειξαν καὶ οἱ δύο! Ὁ εἰς εἶναι ἀνάξιος νὰ ἔχη τὰ πρωτοτόκια καὶ πωλεῖ ταῦτα « ἀντὶ πινακίου φακῆς ». Ἠγάπησε περισσότερο τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ πνευματικά.

Ὁ ἄλλος εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του εἰς μίαν στιγμὴν ἀνάγκης τὰ πρωτοτόκια.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν τελειώνει μέχρις ἐδῶ. Ὅταν ὁ γέρον πατήρ των, ὁ Ἰσαὰκ δὲν ἔβλεπε πλέον ἐκ τοῦ γήρατος, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ ὡς πρωτότοκον.

— Πήγαινε τέκνον μου — εἶπε — νὰ μοῦ φέρῃς ἕνα καλὸν κυνήγιον νὰ φάγω, νὰ εὐφρανθῶ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω.

Αὐτὸ τὸ ἤκουσεν ἡ Ρεβέκκα. Ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν ἀγαπητὸν της Ἰακώβ, ἠτοίμασε φαγητὸν ἐκ τῶν ἐριφίων καὶ τοῦ εἶπε.

— Πήγαινε τὸ φαγητὸν εἰς τὸν πατέρα σου, διὰ νὰ λάβῃς ἐσὺ τὴν εὐλογίαν.

Τοιοιουτρόπως καὶ ἐγένετο. Ὁ Ἰακώβ ἐξηπάτησε τὸν τυφλὸν γέροντα πατέρα του καὶ ἔλαβεν οὗτος τὴν εὐλογίαν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Ἡσαῦ φέρον τὸ κυνήγιον καὶ ἐπληροφορήθη τὴν νέαν αὐτὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐθύμωσε τόσο πολύ, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ αὐτόν.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀμαρτίας.

Ὁ Ἡσαῦ ὁ λαίμαργος καὶ περιφρονητὴς τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν ἀπώλεσε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν του, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ, τρέμων τὴν ὄργην τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ Ρεβέκκα τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν. Ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ φεύγει μακράν, διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἀκόμη

διὰ τὸ ἀμάρτημά του. Ἡ μήτηρ Ρεβέκκα, ἡ ὁποία ἐβοήθησε τὸν Ἰακώβ διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν πατέρα του, τιμωρεῖται καὶ αὐτὴ σκληρῶς. Βλέπει τὴν οἰκογένειάν της νὰ διαλύεται. Ἀποχωρίζεται τὸν ἡγαπημένον της Ἰακώβ καὶ τὸν στέλλει μακρὰν της, εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Δοκιμάζει πόνον εἰς τὴν μητρικὴν της καρδίαν, διότι βλέπει τὸ μέγαλον μῖσος μεταξὺ τῶν υἱῶν της καὶ τρέμει μήπως ὁ Ἡσαῦ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ φεύγει. Φεύγει ἀλλά, ὅπως φαίνεται, τὸν βαρύνουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ἀπέναντι τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τοῦτο σωτήριοι σκέψεις ἐπικρατοῦν ἐντός του. Εἶναι βέβαιον ὅτι μετανοεῖ. Αὐτὸ μᾶς τὸ δεικνύει ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς του. Εἰς αὐτὸν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς προστασίαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ προστασίαν καὶ εὐλογίαν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς μόνον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εἰς τοὺς μετανοοῦντας.

Μὲ σκέψεις λοιπὸν μετανόιας βαδίζει πρὸς τὴν ἐξορίαν καὶ μὲ τὸν φόβον πάντοτε τοῦ ἀδελφοῦ του. Κουρασμένος ἀπὸ τὸν δρόμον κάθεται νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ ὕπνος δὲν ἀργεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ καὶ ἐνῶ κοιμᾶται, ὄνειρεύεται.

« Καὶ ἰδοῦ, κλίμαξ* ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῆ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. Ὁ δὲ Κύριος ἐπεστηρίκτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ, ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου· καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάση, οὐ ἂν πορευθῆς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι ».

Ὁ Ἰακώβ ἐντρομος ἐξύπνησε καὶ ἀνεφώνησε. « Πόσον φοβερὸς εἶναι αὐτὸς ὁ τόπος. Ἐδῶ εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πύλη τοῦ Οὐρανοῦ ». Τὸ πρῶτον πρὶν ξεκινήσῃ διὰ τὸ μακρυνόν του ταξεῖδιον ἔθεσεν ἓνα λίθον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς καὶ ἔχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ ὄνειρου. Ὁνόμασε τὸν

* Ἡ κλίμαξ αὕτη προεικονίζει τὴν Θεοτόκον, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν μας καὶ ἤνωσε τὴν γῆν μὲ τὸν Οὐρανόν.

τόπον ἐκεῖνον **Οἶκον Θεοῦ** (ἑβραϊστί, Βαιθῆλ) καὶ προσηυχῆθη πρὸς τὸν οὐράνιον Κύριον, ὁ ὁποῖος τὴσιν ἀγάπην καὶ καλωσύνην ἐδειξεν εἰς τὸν μετανοήσαντα πλέον Ἰακώβ.

«Κυρίε μου καὶ Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ νὰ εἶσαι μαζί μου καὶ νὰ μὲ διαφυλάττης εἰς τὸν δρόμον μου. Νὰ μὴ μοῦ λείψουν ὁ ἄρτος καὶ τὰ ἐνδύματα. Νὰ ἐπιστρέψω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν. Νὰ εἶσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι πιστὸς εἰς Σὲ πάντοτε».

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ μᾶς δεικνύει ἀκριβῶς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τοῦ τρίτου αὐτοῦ προπάτορος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ μὲ τὴν βοήθειαν πλέον τοῦ Θεοῦ συνεχίζει τὸν δρόμον του καὶ φθάνει εἰς τὴν Χαρράν. Ὁ θεῖος του Λάβαν τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸν περιποιεῖται.

— Δὲν θέλω, τοῦ εἶπε, νὰ μοῦ ἐργάζεσαι δωρεάν. Πόσον μισθὸν θέλεις νὰ σοῦ προσφέρω διὰ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτελῆς ἐδῶ πλησίον μου;

— Θὰ ἐργασθῶ πλησίον σου ἑπτὰ ἔτη καὶ θὰ λάβω ὡς σύζυγόν μου τὴν νεωτέραν κόρην σου Ραχήλ, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὅταν παρῆλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη, ὁ Λάβαν ἐξηπάτησε τὸν Ἰακώβ, ὅπως αὐτὸς ἄλλοτε ἐξηπάτησε τὸν πατέρα του καὶ ἀντὶ τῆς Ραχήλ τοῦ ἔδωκε τὴν Λείαν, τὴν μεγαλύτεραν κόρην του. Ὁ Ἰακώβ, τότε, ἐνθυμηθεὶς ἀσφαλῶς, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἠδίκησε τὸν ἀδελφόν του, εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἀκόμη διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ραχήλ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἔθεωρεῖτο ἀμάρτημα ὁ γάμος μὲ περισσώτερας γυναῖκας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀργότερον ἐξόψωσε τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ἐξίσωσε πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ ἐπομένως κατήγγησε τὴν πολυγαμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες ἐξελαμβάνοντο ὡς δοῦλαι ἢ τροφοὶ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὸν κόσμον.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τιμίαν ἐργασίαν του ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησεν οἰκογένειαν καὶ ποίμνια καὶ πλοῦτη.

Εἶχεν ἀρκετὰ ἐργασθῆ καὶ εἶχε πλέον τιμωρηθῆ διὰ τὴν κακὴν του συμπεριφορὰν. Εἶχεν ὅμως μετανοήσει εὐλικρινῶς καὶ ἐπομένως εἶχε συγχωρηθῆ ἀπὸ τὸν πολυεὐσπλαγχνον Θεόν. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ συμφιλιωθῆ καὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Ἐπρεπε νὰ ταπεινωθῆ ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Αὐτὸ ἐχρειάζετο διὰ νὰ

ἀποδειχθῆ καὶ νὰ φανῆ καλύτερα εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ ἢ μετάνοια καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ.

Ἡ πρᾶξις αὐτῆ θὰ τὸν ἐπανεφέρει εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ οἰκίαν καὶ θὰ τὸν ἀνεδείκνυεν ἀξίον πρόγονον τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ αὐτὸ ἔκαμε. Ὁ καιρὸς ἔφθασεν. Ἐπρεπε νὰ κάμῃ ἰδικὴν τοῦ οἰκίαν, ἰδικὴν τοῦ οἰκογενεῖαν. Ἐπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του. Ἦτο ἔτοιμος πλέον.

Ἐλαβε μαζί του τὰς γυναῖκας του καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξύ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός, τὰ ποίμνιά του, ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ὑπηρέτας του καὶ ἐξεκίνησεν.

Ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενον ὁ ἀδελφός του, ἀπέστειλεν ἀγγελιαφόρους, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτόν, ὅτι ἐπανερχεται εἰς τὴν πατρίδα του.

— Νὰ ἀναγγείλητε εἰς τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἐπιστρέφει ὁ ἀδελφός του δοῦλος του καὶ τοῦ ζητεῖ συγγνώμην καὶ θέλει συγχώρησιν.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἔρχεται πρὸς συνάντησίν του μὲ τετρακοσίους ἀνδρας.

Ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη πολὺ, διότι δὲν ἐγνώριζε μὲ ποίας διαθέσεις ἔρχεται ὁ ἀδελφός του.

Εἶχεν ἤδη δεῖξει ἀπέναντι τοῦ Ἡσαῦ ταπεινώσιν καὶ τοῦ εἶχε ζητήσῃ συγγνώμην. Δὲν τοῦ ἀπέμενε πλέον παρὰ μόνον ἡ προσευχή. Αὐτὸ ἔκαμε.

«Ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, Κύριε, Σὺ ὁ ὅποιος μὲ διέταξες νὰ ἐπανεέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχῆ, ἀξίωσόν με τῆς δικαιοσύνης Σου καὶ τῆς ἀληθείας Σου. Φύλαξόν με ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κάμῃ κακὸν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογενεῖάν μου. Σὺ μοῦ ὑπεσχέθης, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχισμένον καὶ θὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους μου ὡσάν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης».

Κατόπιν ἐξαπέστειλεν ὑπηρέτας μὲ πλοῦσια δῶρα πρὸς τὸν ἀδελφόν του καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, ἐφρόντισε νὰ μεταφέρῃ εἰς ἀσφαλὲς καταφύγιον τὴν οἰκογενεῖάν του καὶ ὅ,τι ἄλλο ἠδύνατο.

Ἐκείνην τὴν νύκτα ἔμεινε μόνος. Ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς διηγεῖται, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ἐγινε μία πάλη μεταξύ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἀσφαλῶς ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἐπάλασαν ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὸ πρῶτ ὁ ἀνθρώπος ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ τὸν ἐκράτησε.

- Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ φύγῃς, ἂν δὲν μὲ εὐλογήσῃς.
- Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά σου, ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος.
- Ἰακώβ ὀνομάζομαι.
- Δὲν θὰ ὀνομάζεσαι πλέον Ἰακώβ, ἀλλὰ Ἰσραήλ, διότι ἐφάνης ἰσχυρὸς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως θὰ εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἠυλόγησε τὸν Ἰσραήλ, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἰσραήλ σημαίνει ἰσχυρὸς. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ καλοῦνται Ἰσραηλῖται. Τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠνόμασεν ὁ Ἰσραήλ εἶδος Θεοῦ, διότι εἶδε τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ πάλη παρουσιάζει τὸν δύσκολον ἀγῶνα. τὸν ὁποῖον ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη ἠγωνίσθη ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, διὰ νὰ συγχωρηθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παλαιάν του συμπεριφορὰν καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος πρόγονος τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις ἀκολουθεῖ μετ' ὀλίγας ὥρας.

Ἀπὸ μικρόθεν ἐμφανίζεται ὁ Ἡσαῦ. Ὁ Ἰσραήλ (δηλ. ὁ Ἰακώβ) πίπτει καὶ τὸν προσκυνᾷ ἑπτὰ φοράς. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐναγκαλιζοῦνται καὶ κλαίουσι. Πόσον συγκινητικὴ καὶ εὐλογημένη εἶναι ἡ στιγμή, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μετανοοῦν! Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπανερχεται καὶ μένει πάντοτε μαζί των.

Ὁ Ἰσραήλ παρουσιάζει εἰς τὸν Ἡσαῦ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐκεῖνος χαίρει διότι βλέπει τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἄλλ' ὁ Ἰσραήλ εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὅταν θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του θὰ ἐκτιζε θυσιαστήριον. Δὲν ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσίν του. Μετέβη εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εἶδε τὸ ὄνειρον καὶ ἤκουσε τὸν Θεόν, δηλαδὴ, εἰς τὴν Βαθθὰ καὶ ἔκτισε τὸ θυσιαστήριον καὶ ἠυχαρίστησε τὸν Θεόν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Μετὰ ταῦτα ἡ Ραχὴλ ἔτεκε τὸν τελευταῖον υἱὸν τοῦ Ἰακώβ. τὸν Βενιαμὴν καὶ ἀπέθανε.

4. Ἰωσήφ

(Γενέσ. γλ' 1-20, λε' 1-4, 16-29, λς' 1-55)

Ὁ Ἰακώβ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν Χαναάν καὶ ἤρχισε νὰ τακτοποιῇ τὰ πράγματα, ποῦ εἶχε φέρει μαζί του ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, ἀνεκάλυψε μετοξὺ τῶν ἐνδυμάτων τῆς συζύγου του Ραχὴλ μερικά εἶδωλα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἡ Ραχὴλ ἐκ τῆς πατρικῆς τῆς οἰκίας. Ἀμέσως κατέστρεψε τὰ εἶδωλα αὐτά, διότι δὲν ἤθελε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰ-

κίαν του οί ψευδαῖς θεοί, τοὺς ὁποίους ἐλάτρευον οἱ συγγενεῖς του εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἶναι ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον ὁ πάππος του Ἀβραάμ καὶ ὁ πατὴρ του Ἰσαάκ. Εἰς αὐτὸν τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεὸν ἐπίστευεν ὁ Ἰακώβ καὶ αὐτὸν ἐλάτρευεν.

Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔκαμε μεγάλην οἰκογένειαν. Ἀπέκτισε δώδεκα υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Δείνα.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἦσαν : Ὁ Ρουβὴν, ὁ Συμεὼν, ὁ Λευὶ, ὁ Ἰούδας, ὁ Ἰσάχαρ, ὁ Ζαβουλὼν, ὁ Δάν, ὁ Νεφθαλεὶμ, ὁ Γάδ, ὁ Ἀσήρ, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν.

Αὐτοὶ ἦσαν ἡ ἐλπίς του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἐγένετο πατὴρ μεγάλου λαοῦ καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Λυτρωτής.

Μεταξὺ τῶν τέκνων του ἦσαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν. Ἦσαν τὰ μικρότερα καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζε περισσότερον περὶ αὐτῶν ὁ Ἰακώβ. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῆ φροντίς του ἔκαμε τὰ ἄλλα τέκνα του νὰ ζηλεύουν. Ὅταν μάλιστα ὁ Ἰωσήφ ἐφόρεσεν ἕνα ὠραιότατον ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον τοῦ προσέφερον ὁ πατὴρ του, ἤρχισαν νὰ φέρωνται πρὸς αὐτὸν μὲ πολὺ κακὸν τρόπον. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, διατὶ φέρονται πρὸς αὐτὸν τόσον σκληρῶς. Παρὰ τὴν κακὴν των ὁμῶς συμπεριφορὰν, δὲν ἔπαυεν οὗτος νὰ ἀγαπᾶ αὐτούς.

Μίαν νύκτα ὁ Ἰωσήφ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐθερίζον εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ του. Ἐξαφνα εἶδε τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του νὰ πίπτουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸ ἰδικόν του.

Μίαν ἄλλην νύκτα εἶδε πάλιν νὰ τὸν προσκυνοῦν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἔνδεκα ἀστέρες. Τὰ ὄνειρα αὐτὰ διηγῆθη εἰς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς του. Οἱ ἀδελφοὶ του ἐθύμωσαν πολὺ, διότι ἐφοβήθησαν, ὅτι τὰ ὄνειρα ἐσήμαινον, ὅτι θὰ ἐβασίλευεν ὁ Ἰωσήφ καὶ αὐτοὶ θὰ προσεκύουν αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ὅταν ὁ Ἰωσήφ μετέβη εἰς τοὺς ἀγρούς πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν του, οἱ ὁποῖοι ἐβοσκον τὰ ποιμνία, ἀπεφάσισαν οὗτοι νὰ κακοποιήσουν αὐτόν.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἔρριψαν εἰς ἕνα λάκκον. Ὑστερα ἀπὸ πρότασιν ὁμῶς τοῦ Ἰούδα, ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσουν αὐτόν, ὡς δούλον, εἰς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραὼ Πετεφρῆν. Οἱ ἀδελφοὶ παρέστησαν τότε εἰς τὸν γέροντα πα-

τέρα των, ὅτι ἄγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπίστευσε εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του καὶ ἔμεινε ἀπαρηγόρητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἰωσήφ ἔζη εὐχαριστημένος. Κατόπιν ὅμως ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ διέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της ὡς κακὸν καὶ ἀνήθικον, διότι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤθελε νὰ διαπράξῃ ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελεν αὐτή.

Ἐρρίφθη τότε ἀδίκως εἰς τὰς φυλακάς. Καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ὅμως διεφύλαξε αὐτὸν ὁ Θεός. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν ἀπροστάτευτον. Ἐκεῖ ἐξήγησε δύο ὄνειρα φυλακισμένων ὑπακλήλων τοῦ Φαραώ.

5. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα

Τὸ πρῶτον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχινοχόον, ὁ ὁποῖος εἶδεν, ὅτι ἔθλιβε σταφυλὰς καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Φαραώ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ ἀπελευθερωθῇ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Τὸ δεύτερον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχιστοιχοῦν, ὁ ὁποῖος εἶδεν ὅτι εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κἀνίστρα μὲ γλυκίσματα καὶ κατῆρχοντο τὰ ὄρνεα καὶ ἤρπαζον ταῦτα, καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐφονεύετο. Τὰ ὄνειρα ἐπληθέυσαν.

Μετὰ δύο ἔτη ἐξήγησεν ἄλλα δύο ὄνειρα τοῦ ἰδίου τοῦ Φαραώ.

Τὸ πρῶτον ὄνειρον: « Ἐπτὰ ἀγελάδες ὠραῖαι καὶ παχεῖαι ἔβοσκον παρὰ τὸν Νεῖλον, ἀλλ' ἀνέβησαν ἄλλαι ἐπτὰ ἄσχημοι καὶ ἰσχνὰ καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας ».

Τὸ δεύτερον ὄνειρον: « Ἐπτὰ στάχεις ὠραῖοι καὶ μεστοὶ ἐβλάστησαν παρὰ τὸν Νεῖλον, ἄλλοι ἐπτὰ στάχεις ἐβλάστησαν ἰσχνοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κατέφαγον τοὺς πρώτους ».

Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἐρμηνείαν:

Θὰ προηγηθοῦν ἐπτὰ ἔτη εὐφορίας καὶ θὰ ἐπακολουθήσουν ἄλλα ἐπτὰ ἔτη δυστυχίας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰς ἀποθήκας ἄφθονος σῖτος.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπὸ τὰς καλὰς συμβουλὰς ἐξηρτᾶτο ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία ὀλοκλήρου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ, ὁ Φαραώ διώρισεν αὐτὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἰωσήφ ἐκυβέρνησε μὲ σοφίαν καὶ σύνεσιν καὶ ἔγινεν ὁ μέγας εὐεργέτης τῶν Αἰγυπτίων. Ἐνομφεύθη δὲ τότε τὴν Ἀσινέθ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε δύο υἱούς, τὸν Ἐφραὶμ καὶ τὸν Μανασσῆν.

6. Οί αδελφοί του 'Ιωσήφ εις τὴν Αἴγυπτον

Ο 'Ιωσήφ εἶχε γεμίσει τὰς ἀποθήκας τῆς Αἴγυπτου μὲ ἀφθονον σῖτον. Εἶχε κἀμει προμηθείας διὰ πολλὰ ἔτη καὶ διὰ πολλοὺς λαοὺς. Τοῦτο ὑπῆρξε σωτήριον, διότι γρήγορα ἤρχισεν ὁ καιρὸς τῆς δυστυχίας. Ἡ πείνα ἐμάστιζε τόσοσιν τὴν Αἴγυπτον, ὅσων καὶ ὄλας τὰς γειτονικὰς χώρας. Δι' αὐτὸ πρὸς βεβαίαν ἀπὸ τὰς χώρας ποὺ ἐπέβαιναν, ἔτρεχον εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουσιν σῖτον. Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ γέρον Πατριάρχης 'Ιακώβ. "Ἐστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του νὰ προμηθευθοῦν σῖτον. Ἐκράτησε κοντὰ του μόνον τὸν Βενιαμίν, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἡγαπημένου του 'Ιωσήφ εἶχε συγκεντρώσει τὴν τρυφερὰν στοργὴν του. Οἱ ἀδελφοὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἴγυπτου μὲ χρήματα καὶ σάκκους. Ποῦ νὰ φαντασθοῦν ὅτι ὁ ἀδελφὸς των, τὸν ὁποῖον πρὶν ἀπὸ εἴκοσιν ἔτη ἐπώλησαν, ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, μετὰ τὸν Φαραῶ, εἰς τὴν Αἴγυπτον; Ὁ 'Ιωσήφ τοὺς εἶδε νὰ τὸν προσκυνοῦν, τοὺς ἤκουσε νὰ τοῦ ὀμιλοῦν, ἐπληροφόρηθη ὅτι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν γῆν Χαναὰν καὶ ἦσαν τέκνα τοῦ Πατριάρχου 'Ιακώβ καὶ συνεκινήθη. Ἐπέστρεψε μὲ τὴν μνήμην του εἴκοσιν ἔτη ὀπίσω, ἐνεθυμήθη τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἰδῆ, τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸν ἔρριψαν οἱ ἀδελφοὶ του εἰς τὸν λάκκον καὶ μετὰ τὸν ἐπώλησαν ἀσπλάγχχνως ὡς δοῦλον, τὴν φυλάκισίν του, ὄλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανά του. Ἐλυπήθη διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀδελφῶν του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν συνεκίνει ἡ ἐνθύμησις τοῦ πατρὸς του, τοῦ τόσοσιν τρυφεροῦ εἰς αὐτόν, καὶ τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ του, τοῦ ὁμομητρίου πολυαγαπημένου Βενιαμίν. Πόσων, ἀλήθεια, εἶχε νοσταλγήσει τὸν ὑπέροχον αὐτὸν πατέρα καὶ τὸν γλυκύτατον ἀδελφόν! Μὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς σκληροὺς ἀδελφοὺς εἰς τὸ βάθος τοὺς ἠγάπα. Νὰ ἦσαν ἄραγε τόσοσιν κακοὶ, ὅπως πρὶν ἀπὸ τόσοσιν καιρόν; Ἀπεφάσισε νὰ τοὺς δοκιμάσῃ.

— Ἐλσθε κατάσκοποι, τοὺς εἶπε, καὶ ἤλθατε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν Αἴγυπτον. Ποῖος εἶναι ὁ πατήρ σας; Ἐχετε ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ ποίους;

— Εἴμεθα τίμιοι ἄνθρωποι, εἶπον. Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί. Ἦλθομεν ἐδῶ οἱ δέκα· ὁ ἕνας ἔμεινε κοντὰ εἰς τὸν πατέρα μας, ὁ ἄλλος ἔχει χαθῆ πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρόν.

— Ἐνας ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ τὸν ἄλλον ἀδελφόν σας. Οἱ ἄλλοι θὰ κρατηθῆτε ἐδῶ.

Οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐταράχθησαν. Ἀγνοοῦντες ποῖος ἦτο ὁ ἄρχων,

εἶπον εἰς τὴν γλῶσσαν των : Δίκαια παθαίνουμε. Εἴμεθα ἔνοχοι διὰ τὸν ἀδελφόν μας, τὸν ὅποιον ἐπωλήσαμεν.

Ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν αὐτὸ τὸ ὅποιον ἤθελεν. Οἱ ἰδελφοὶ του εἶχον μετανοήσει. Ἡ συγκίνησις τὸν ἔπνιγε. Διὰ τὸ μὴ τὸν ἀντιληφθοῦν ἀπεμακρύνθη καὶ ἔκλαυσε κρυφίως. Ἀφοῦ ἀνεκουφίσθη μετὰ τὰ δάκρυα, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς καταπατημένους ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι ἔτρεμον.

Μὴ φοβηθῆτε, τοὺς εἶπεν. Ἐνα μόνον θὰ κρατήσω. Οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε τὸν σῆτον καὶ θὰ μεταβίβητε εἰς τὴν Χιναάν, διὰ τὸ μὴ μοῦ φέρητε τὸν ἀδελφόν σας. Ἐμεινεν ὁ Συμεών. Οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὴν Χιναάν, ὅπου διηγήθησαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅλα τὰ συμβάντα. Εἶχον μάλιστα ἀπορήσει, διότι εὔρον εἰς τοὺς σάκκους των τὰ χρήματα.

7. Ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν

Μὲ δυσκολίαν ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ τὸν Βενιαμὴν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ἐπεισθὴ ἀπὸ τὸν Ἰούδα, ὁ ὅποιος τοῦ εἶπε μετὰ πολλὴν λογικὴν. Ἄν δὲν μᾶς δώσῃς τὸν Βενιαμὴν, ἴδεν θὰ μᾶς δώσῃ ὁ ἄρχων σῆτον καὶ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν φυλακισμένον Συμεών. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἐπαναφέρω.

Τὸ καραβάνι τῶν ἀδελφῶν μετὰ πλοῦσι καὶ δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα καὶ διπλὰ χρήματα, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὅτι κατὰ λάθος ἔβαλαν οἱ ἀποθηκάριοι Αἰγύπτου τὰ χρήματα εἰς τοὺς σάκκους, ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ὄταν ἔφθασαν, παρουσιάσθησαν μὴ φόβον εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἐκεῖνος μετὰ βαθυτάτην χαρὰν καὶ συγκίνησιν τοὺς εἶδεν ὅλους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Βενιαμὴν. Ἐδωκεν διαταγὴν τὸ μεσημέρι νὰ παραθέσουν γεῦμα βασιλικὸν εἰς τὸ μέγαρόν του. Τοὺς ἔβλεπε κατὰ σειρὰν ἡλικίας. Εἶχεν ἐλευθερώσει καὶ τὸν Συμεών. Ἐπειτα ἐγέμισε τοὺς σάκκους των σῆτον καὶ ἔβαλε καὶ πάλιν εἰς κάθε σάκκον ὅλα τὰ χρήματα. Εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν ἔβαλε τὸ ἀργυροῦν του ποτήριον. Ὄταν ἀπεμακρύνθησαν, ἔστειλεν ἐπιστάτην μαζί μετὰ στρατιώτας διὰ τὸν τοὺς προφθάσει.

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς, τοὺς ἐφώναξεν ἀπειλητικὰ, ἔκλεψε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ ἀρχοντος;

Ἐκεῖνοι ἐξεπλάγησαν καὶ παρεκάλουν νὰ γίνῃ ἔρευνα. Ἐγένετο πράγματι ἔρευνα καὶ τὸ ποτήριον εὐρέθη εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν. Ὁ ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησεν ὑπίσω καὶ τοὺς παρουσίασεν εἰς τὸν Ἰωσήφ.

— Θὰ κρατήσω ὡς δούλον τὸν Βενιαμὴν, εἶπεν ἐκεῖνος. Οἱ ἄλλοι δύνασθε νὰ ἀναχωρήσετε.

— Κράτησε ἐμὲ ὡς δοῦλον, ἀντέτεινεν ὁ Ἰούδας. Ἄν δὲν γυρίσῃ ὁ Βενιαμὴν, ὁ γέρον πατήρ μας θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὁ Ἰωσήφ ἐδάκρυσεν. Τὰ δάκρυά του ἤρχισαν νὰ τρέχουν. Εἶδε καθαρά τὴν μετάνοιαν τῶν ἀδελφῶν του.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ εἶπε καὶ ἐνηγκαλίσθη πρῶτον τρωφερώτατα τὸν Βενιαμὴν καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλους τοῦ ἀδελφούς. Ὅλοι ἐκλαυσαν καὶ ἡ χαρὰ των ἦτο εἰλικρινὴς καὶ μεγάλη.

— Πηγαίνετε εἰς τὸν πατέρα μας καὶ νὰ ἔλθετε μαζί του ὅλοι σας ἐδῶ, διότι ἡ πεῖνα θὰ διαρκέσῃ πολλὰ ἔτη ἀκόμη, τοὺς εἶπεν.

8. Ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ὁ Ἰακώβ ἀνέμενε τὰ τέκνα του μὲ ἀγωνίαν. Ὅταν τὰ εἶδεν ἐχάρη καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Μὲ ἀγαλλίασιν ὑπεδέχθη τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Βενιαμὴν. Μεγάλη ἦτο ἡ συγκίνησίς του, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὅλα τὰ πλοῦσια δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν τὰ παιδιὰ του, προήρχοντο ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν Ἰωσήφ.

— Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ, ἐφώναζε, διὰ τὴν εἶδησιν αὐτὴν. Ἄρκει, ὅτι ζῆ ὁ ἡγαπημένος μου υἱός. Ἐτοιμασθῆτε, τέκνα μου, νὰ ἀναχωρήσωμεν. Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Ἰωσήφ, πρὶν ἀποθάνω.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἓνα μεγάλο καραβάνι διέσχισε τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὠδήγει ἀπὸ τὴν Χαναὰν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰακώβ καὶ ὅλα τὰ τέκνα του μετὰ τῶν τέκνων των καὶ τῶν συζύγων των καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρέται των μὲ τὰ ποιμνία των ἠκολούθουν. Ἐγκαίρως ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν ὅτι πλησιάζουν οἱ ἰδικοί του. Μέσα εἰς μίαν πολυτελεστάτην ἄμαξαν ὠδευσε διὰ τὴν Γεσέμ, ἵνα ἐκεῖ ἀναμείνῃ καὶ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα του.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ συνάντησις τοῦ γέροντος Πατριάρχου καὶ τοῦ ἄρχοντος υἱοῦ, ὁ ὁποῖος ἔθεωρεῖτο ὡς κατασπαραγμένος ὑπὸ ἀγρίων θηρίων. Πατήρ καὶ υἱὸς ἐνηγκαλισμένοι ἀλλήλους ἀντήλλασσον ἀσπασμούς χύνοντες δάκρυα χαρᾶς.

Ἀπὸ τὴν Γεσέμ ἔφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ εὐγνωμονῶν τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας του εἰς αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς υἱούς του τὴν εὐφορον χώραν Ραμεσσή πρὸς κατοικίαν. Ἐκεῖ οἱ Ἰσραηλιταὶ φιλοξενούμενοι ἔζησαν πολλὰ ἔτη. Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἀκόμη 17 ἔτη. Ὅταν ἀντελήφθη τὸ τέλος του, ἠλόγησε τὰ τέκνα του καὶ τὰς οἰκογενείας

των. Ἐκάλεσεν ἐπίσης καὶ ἠύλόγησε τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἰωσήφ. Ὄταν ἠύλόγει τὸν Ἰούδα προεφήτευσεν, ὅτι τὸ βασιλικὸν σκήπτρον δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν φυλὴν του καὶ ὅτι ἀπὸ αὐτὴν θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία του θέλησις ἦτο νὰ τὸν ἐνταφιάσουν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν Χαναάν, εἰς τὸν τάφον τῶν Πατριαρχῶν πατέρων του Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ. Ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχεν ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ, ὅτι ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Ἰούδα θὰ προήρχετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Ἰδοὺ ἡ προφητεία αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἕκτη κατὰ σειρὰν ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐγνωρίσαμεν μέχρι τοῦδε.

« Ἰούδα, σὲ αἰνέσασαι οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρες σου ἐπὶ ρώτον τῶν ἐχθρῶν σου· προσκνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου· σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, νιέ μου, ἀνέβης· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν » (Γενέσ. μθ' 8-10).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ, προστάτης τῆς οἰκογενείας ἦτο ὁ Ἰωσήφ. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του παρεκάλεσε νὰ μεταφέρουν τὰ ὀσᾶ του εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε πλήρης δόξης. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζει αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετάς του « πάγκαλον Ἰωσήφ » καὶ θεωρεῖ τοῦτον ὡς τύπον καὶ σύμβολον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν δὲ μνήμην του εορτάζομεν τῇ Ἀγία καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ, ὅτε μεταξὺ ἄλλων ἀναγιγνώσκειται καὶ ὁ ἐξῆς ὕμνος :

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

*Ὁ Ἰακώβ ᾠδύρετο
τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέρησιν
καὶ ὁ γενναῖος
ἐκάθητο ἄρματι,
ὡς βασιλεὺς τιμώμενος
τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε
ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας
ἀντεδοξάζετο
παρὰ τοῦ βλέποντος
τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας
καὶ νέμοντος
στέφος ἄφθαρτον.*

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ
ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥΝΤΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἴγυπτῳ

(*Ἔξοδ. α' β'*)

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ, ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ Ἰσραηλῖται ἔζων
εὐτυχεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἦρχισαν νὰ μανθάνουν τέχνας καὶ ἐπιστήμας, διότι ἡ Αἴγυπτος
ἦτο τότε κέντρον μορφώσεως.

Ἡ Γεσέμ δὲν ἐχώρει πλέον αὐτοὺς καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἴδρου-
σαν συνοικισμοὺς κατ' οἰκογενείας. Τοιοῦτοτρόπως διεχωρίσθησαν αἱ
δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸν
Θεόν. Ναους βεβαίως δὲν εἶχον. Ἐνεθυμοῦντο ὅμως τὰς ὑποσχέσεις,
τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς εἶχε δώσει εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ μάλιστα περὶ
τῆς κατακτήσεως τῆς γῆς Χαναάν. Προσέφερον θυσίας καὶ εἶχον ὀλί-
γας ἑορτάς.

Συνήθιζον νὰ περιτέμνονται, διότι ἡ περιτομὴ ἦτο γνώρισμα τοῦ
πιστοῦ Ἰσραηλίτου καὶ δὲν ἔτρωγον τὸ κρέας διαφόρων ζώων, τὰ ὅ-
ποια ἔθεωροῦντο ἀκάθαρτα συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν πα-
τέρων των.

Δυστυχῶς ὅμως ἤρχισαν νὰ παραλαμβάνουν καὶ συνθηεῖας τῶν
εἰδωλολατρῶν Αἴγυπτίων καὶ μεταξὺ ἄλλων τὴν λατρείαν τοῦ μόσχου
ὡς Θεοῦ. Ἦρχισαν δηλαδὴ καὶ οἱ Ἰσραηλῖται νὰ διαφθείρωνται θρη-
σκευτικῶς καὶ ἠθικῶς.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἔβλεπον τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πληθύνωνται καὶ ἐφο-
βοῦντο μήπως μίαν ἡμέραν καταλάβουν τὴν χώραν των καὶ γίνουν
αὐτοὶ οἱ κύριοι.

Ὁ Φαραὼ Ραμσῆς ὁ Β' (1290 - 1223 π.Χ.) μετεχειρίσθη σκληρὰ
μέσα διὰ νὰ ἀνακόψῃ τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Διέταξε νὰ ρίπτωνται εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τὸ σκληρὸν αὐτὸ μέτρον ἔκαμε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας καὶ νὰ μετανοήσουν, διότι εἶχον λησμονήσει τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν μετάνοιάν των καὶ ἀπεφάσισε νὰ προστατεύσῃ καὶ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

Τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς αὐτὴν ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Ἰσραηλιτικῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῆς Ἰωχαβὲδ ἄρρεν τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀπεκρύβη ὑπὸ τῆς μητρὸς του διὰ νὰ μὴ ριφθῆ εἰς τὸν ποταμὸν.

Ἡ ἀπόκρυψις ἐπὶ τινα χρόνον κατέστη δυνατὴ ἀργότερον ὅμως ἐκινδύνευον νὰ φανερωθοῦν καὶ νὰ τιμωρηθῆ ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια. Ἐλαβον λοιπὸν τὸ βρέφος καὶ τὸ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς καλάθου εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου. Τοῦτο ἀνεῦρεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία ὄχι μόνον τὸ διέσωσεν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τὸ υἱοθέτησεν, ὀνομάσασα τοῦτο Μωϋσῆν, δηλαδὴ σεσωσμένον ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως Μαριάμ, παρακολουθοῦσα ἐκ τοῦ μακρόθεν, ἔτρεξε καὶ ἠρώτησεν, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τροφοῦ.

Τοιουτοτρόπως ὁ Μωϋσῆς παρεδόθη εἰς τὴν πραγματικὴν του μητέρα καὶ ἀνετράφη κατὰ τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα καὶ ἐγνώρισεν ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης. Ἐποτίσθη ἀπ' αὐτὴν μαζὶ μὲ τὸ μητρικὸν γάλα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν θρησκείαν του.

Ἀργότερον παρέλαβεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία τὸν ἐμόρφωσεν ὡς υἱὸν βασιλέως.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἰσραηλιταὶ ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ κατασκευάζουν πλίνθους καὶ νὰ κτίζουν πόλεις. Ἡ ζωὴ των ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν ἐγίνετο σκληροτέρα.

Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει μὲ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν τὴν κατάστασιν αὐτὴν. Μίαν ἡμέραν μάλιστα ἠναγκάσθη νὰ κτυπήσῃ ἓνα Αἰγύπτιον τόσον δυνατὰ, ὥστε ἀπέθανεν οὗτος, διότι συμπεριεφέρετο μὲ σκληρότητα πρὸς ἓνα Ἰσραηλίτην.

Κατόπιν αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἔφυγεν ὁ Μωϋσῆς φοβούμενος τὴν ὄργην τοῦ Φαραῶ καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰοθὼρ, Σεφώραν καὶ ἤσχολεῖτο μὲ τὴν βοσκὴν τῶν προβάτων τοῦ πενθεροῦ του. ✓



Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (Βυζαντινὸν Μουσεῖον)
Ἡ εἰκὼν αὕτη θεωρεῖται ὁ ὀρθόδοξος τύπος ἀπεικονίσεως τῆς Ἁγίας Τριάδος.

2. Ὁ Μωϋσῆς

(**Εξοδ. β' - ιγ'*)

Ο Μωϋσῆς και εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ δὲν ἔπαυσε νὰ λατρεύῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Διετῆρει τὰς ἀληθείας καὶ παραδόσεις τῆς θρησκείας του. Διετῆρει τὴν ἐθνικὴν του συνείδησιν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ σωθῆ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπιθυμίαν του μάλιστα αὐτὴν βλέπομεν εἰς τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τοὺς δύο υἱοὺς του. Τὸν ἕνα ὠνόμασε Γηρσάμ, τὸ ὁποῖον σημαίνει: Εἶμαι προσωρινὸς κάτοικος εἰς ξένην χώραν. Τὸν δεῦτερον ὠνόμασεν Ἐλιέζερ, δηλαδὴ: Ὁ Θεὸς βοηθός.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἔβροσκε τὰ πρόβατα, εἶδε νὰ ἐξέρχονται φλόγες ἀπὸ μίαν βάτον. Ἡ βάτος ὅμως δὲν κατεκαίετο.

— Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τοῦτο, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

Ἐνῶ ἐπλησίαζεν, ἤκουσε φωνὴν ἐκ τῆς βάτου λέγουσαν:

« Μωϋσῆ, Μωϋσῆ. Μὴ ἐγγίσης ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστὶ· ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου, Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῆς κρουγῆς αὐτοῦ ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ρέουσαν μέλι καὶ γάλα... ».

— Ἐλα λοιπὸν τώρα. Θὰ σὲ ἀποστείλω πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσῃς τὸν λαόν μου μακρὰν τῆς Αἰγύπτου, εἶπεν ὁ Θεός.

— Ποῖος εἶμαι ἐγώ, ὁ ὁποῖος θὰ πορευθῶ πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσω ἔξω τῆς Αἰγύπτου τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ; ἀπήντησεν ὁ Μωϋσῆς.

— Θὰ κάμῃς αὐτό, διότι θὰ εἶμαι μαζί σου.

Μετ' ὀλίγον ὁ Μωϋσῆς ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Καθ' ὁδὸν συνήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἀαρών, ὁ ὁποῖος κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἤρχετο πρὸς συνάντησίν του. Εἶχεν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Μωϋσῆς, διότι ἦτο βραδύγλωσσος.

Πρῶτον μετέβησαν καὶ ἀνεκοίνωσαν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐξ Αἰγύπτου. Ὁλος ὁ λαὸς ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Παρουσιάσθησαν κατόπιν οί δύο άδελφοί εις τόν Φαραώ Μενεφθά τόν Α' (1223 - 1215 π.Χ.) και τοῦ εἶπον :

« Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεός Ἰσραήλ· ἐξαπόστειλον τόν λαόν μου, ἵνα μοι ἑορτάσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ».

— Ποῖος εἶναι αὐτός τοῦ ὁποίου θά εἰσακούσω τήν φωνήν, ὥστε νά ἀφήσω ἐλευθέρους τοὺς Ἰσραηλίτας; Δέν γνωρίζω τόν Κύριον και δέν ἀπελευθερώνω τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀπήντησεν ὁ Φαραώ.

Ὁ Θεός τότε ἐπέβαλε διαφόρους τιμωρίας εις τόν λαόν τῆς Αἰγύπτου, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται **πληγαί** τοῦ Φαραώ.

Παρά τὰς πληγάς, ὁ Φαραώ ἔμεινεν ἀμετανόητος. Τέλος ὁ Θεός ἔστειλε τήν δεκάτην και σκληροτέραν ἐξ ὄλων, πληγήν. Ἐθανάτωσε δηλαδή ὅλα τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων, ἀκόμη και τῶν ζώων αὐτῶν.

Ὁ Μωϋσῆς διέταξε τότε τοὺς Ἰσραηλίτας νά ἑορτάσουν τήν σωτηρίαν τῶν πρωτοτόκων των, τὰ ὁποῖα διεφύλαξεν ὁ Θεός, καθὼς και τήν ἀπελευθέρωσίν των ἐκ τῆς Αἰγύπτου, διότι ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ τελευταία πληγὴ θά ἐξηνάγκαζε τόν Φαραώ νά δώσῃ τήν ἐλευθερίαν εις τοὺς Ἑβραίους.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη, ἡ ὁποία ὀνομάσθη Πάσχα, ἔγινεν ὡς ἐξῆς :

Κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ ἐπρομηθεύθη ἐκάστη οἰκογένεια ἀπὸ τὰς 10 τοῦ μηνὸς Νισάν (ἴσως Ἀπριλίου) ἀμνὸν ἐνὸς ἔτους, τόν ὁποῖον ἔθυσίασε κατὰ τήν ἐσπέραν τῆς 14ης τοῦ ἰδίου μηνός, ὅτε ἐπρόκειτο νά γίνῃ ἡ ἐξοδος. Μὲ τὸ αἶμα τοῦ ἀμνοῦ, τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νά μὴ συντριβῇ ὁστοῦν, ὤφειλον νά χρίσωσι τὸ ἀνώφλιον και τοὺς παραστάτας τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν των, ἵνα ἀναγνωρίζῃ ταύτας ὁ Ἄγγελος και μὴ θανατώῃ τὰ τέκνα τῶν Ἑβραίων. Ἐφαγον κατόπιν ψητὸν τὸν ἀμνὸν μὲ ἄζυμον ἄρτον και πικρὰ χόρτα, ἐνῶ ἦσαν ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἐνῶ ἡ ἑορτὴ εὐρίσκετο πρὸς τὸ τέλος, ὁ Φαραώ ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν και τὸν Ἀαρὼν και εἶπεν πρὸς αὐτούς.

« Ἀνάστητε και ἐξέλθετε ἐκ τοῦ λαοῦ μου και ὑμεῖς και οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· βαδίζετε και λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε ».

Ἡ ἐξοδος ἔγινε περὶ τὸ 1220 π.Χ. Ἐνῶ οἱ Ἰσραηλιταὶ εἶχον ἔλθει εις τήν Αἴγυπτον ὡς οἰκογένεια, ἦδη μετὰ διαμονήν 430 περίπου ἐτῶν, μὲ τήν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐξήρχοντο ὡς λαὸς πολυάριθμος. Ἡ Π. Διαθήκη γράφει ὅτι μόνον οἱ δυνάμενοι νά φέρωσιν ὄπλα ἀνήρχοντο εις 600.000. Ὁ ὅλος πληθυσμὸς ὑπολογίζεται περὶ τὰ 2.000.000.

3. Ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς ἐρήμου

(Ἐξοδ. ιδ', ιε, ιστ', ιζ')

Όταν οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον προχωρήσει ἐξω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ περάσουν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Φαραώ, μετανοήσας διότι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἔξοδον, τοὺς κατεδίωξε με ἄρματα, ἵππικὸν καὶ στρατόν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν πολὺ. Ἐπερίμεναν τὴν καταστροφὴν των, διότι ἡ δύναμις τῶν Αἰγυπτίων ἦτο μεγάλη καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἠμπόδιζε νὰ φύγουν. Ἦρχισαν τότε νὰ γογγύζουσιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως.

— Δὲν ὑπῆρχον μνήματα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μᾶς ὠδήγησες ἐδῶ διὰ νὰ ἀποθάνωμεν; τοῦ ἔλεγον.

Ὁ Μωϋσῆς τοὺς καθησύχασε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἔχετε θάρρος. Ὁ Κύριος θὰ μᾶς διασώσῃ. Οἱ Αἰγύπτιοι, τοὺς ὁποίους σήμερον βλέπετε, δὲν θὰ ὑπάρχουν αὔριον.

Ἀμέσως ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε με τὴν ράβδον του τὴν θάλασσαν καὶ ἐσχηματίσθη ἓνα πέρασμα. Οἱ Ἰσραηλῖται διήλθον διὰ τοῦ περάσματος καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν χωρὶς νὰ βραχοῦν. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπεχείρησαν νὰ διέλθουν καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ πέρασμα τῆς θαλάσσης, ἠνώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐσώθησαν. Ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν καὶ ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν των πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ὑπῆρχεν ὅμως ἓνα μεγάλο ἐμπόδιον, ἡ ἔρημος. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη οἱ Ἰσραηλῖται περιεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ Μωϋσῆς συνήντησε πολλὰς δυσκολίας. Πολλάκις ὁ ἀχάριστος αὐτὸς λαὸς ἐξηγέρθη ἐναντίον του καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφήν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

✓ Προετίμων νὰ εἶναι δοῦλοι καὶ νὰ τρώγουν τὰ φαγητὰ τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ ἐλεύθεροι καὶ νὰ στεροῦνται. Ὁ Μωϋσῆς ὅμως πάντοτε καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις κατέφευγεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσήυχετο καὶ παρεκάλει νὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν Του. Ὁ Θεὸς ἤκουε τὰς προσευχάς του καὶ ἐβοήθει τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν προστασίαν Του εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν με τὸν τρόπον θαυμαστόν, ὅταν εἶχον τελειώσει τὰ τρόφιμα.

— Τὸ βράδῳ θὰ ἔχετε κρέας καὶ τὸ πρωτὸ ἄρτον, ὑπεσχέθη ὁ Θεός.

Πράγματι τὸ βράδῳ ἐκεῖνο ἔπεσαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραη-

λιτών ἀμέτρητα ὀρτύκια. Ἐπιπτον πλησίον τῶν σκηνῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν οἱ ὅποιοι τὰ συνελάμβανον εὐκόλως.

Τὸ πρῶτῖ, ὅταν ἐξύπνησαν, βλέπουν ἄλλο θέαμα. Ὅλη ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη μὲ ἄσπρους σπόρους, οἱ ὅποιοι ὠμοιάζον μὲ χιόνι.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον σᾶς στέλλει ὁ Θεός, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

— Μὰ νού; Ἐλεγον οἱ Ἰσραηλίται. Δηλαδή, τί εἶναι αὐτό; Ἐκ τῶν ἐβραϊκῶν λέξεων **Μὰ νού**, ὠνομάσθησαν οἱ ἄσπροι αὐτοὶ σπόροι *μάννα*.

Τὸ μάννα καὶ τὰ ὀρτύκια ἐπιπτον καθημερινῶς.

Ἀπὸ τὸ μάννα ἐπρεπε κάθε Ἰσραηλίτης νὰ συλλέγῃ κάθε ἡμέραν τόσον, ὅσον θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐὰν συνέλεγον περισσότερον, αὐτὸ ἐσάπιζεν. Μόνον τὰς παραμονάς τῶν ἑορτῶν καὶ τὴν Παρασκευὴν ἠδύναντο νὰ συλλέξουν διὰ δύο ἡμέρας, διότι κατὰ τὰς ἑορτάς δὲν ἐπρεπε νὰ ἐργάζωνται. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐδιδάσκοντο οἱ Ἰσραηλίται νὰ ἔχουν πάντοτε τὰς ἐλπίδας των εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ἐχόρτασαν οἱ Ἰσραηλίται μὲ τὰ ὀρτύκια καὶ τὸ μάννα¹, ἐξέκίνησαν διὰ νὰ προχωρήσουν βαθύτερα εἰς τὴν ἔρημον. Ὅταν ἐφθασαν εἰς μίαν τοποθεσίαν Ραφιδεῖν, δὲν ὑπῆρχε καθόλου ὕδωρ. Ἦρχισαν πάλιν νὰ ἀπελπίζωνται καὶ νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι εἶχον βοήθον τὸν Θεόν.

Ὁ Μωϋσῆς προσηυχῆθη πάλιν εἰς τὸν Θεόν καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχάς του.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ἐμπρὸς εἰς τὸν λαὸν αὐτόν. Ἀψήφησε τὰ παράπονα καὶ τὰς φωνάς του. Λάβε τὴν ράβδον σου καὶ προχώρει πρὸς τὸν βράχον Χωρήβ. Θὰ κτυπήσῃς τὸν βράχον καὶ θὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ.

Πράγματι ἐξῆλθε ποταμὸς ὕδατος ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔπιον πάντες.

Τέλος μετὰ πορείαν τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου, ὕστερον ἀπὸ πολλὰς κακουχίας καὶ γογγυσμοὺς κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σινᾶ, εἰς εὐρεῖαν πεδιάδα.

Καθ' ὅλην τὴν πορείαν ὁ Θεὸς ἐδείκνυε τὰ σημεῖα τῆς προστασίας Του. Διότι τὴν μὲν ἡμέραν προεπορεύετο αὐτῶν στήλη νεφέλης, ὡς ὁδηγὸς καὶ διὰ νὰ σκιάζῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα στήλη φωτός. Οὐδέποτε δὲ ἐστερήθησαν τροφῆς

1. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τῆς διατροφῆς των ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ τοῦ «μάννα» ἐφύλαξαν ἐντὸς στάμνου μίαν ποσότητα, τὴν ὅποιαν διετήρησαν ἐπὶ πολὺ

καὶ ὕδατος. Ἄν καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἔμειναν τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν τούτοις οὔτε τὰ ἐνδύματά των ἐφθάρησαν, οὔτε τὰ ὑποδήματά των.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐπροστάτευσεν ἀκόμη αὐτοὺς καὶ ἐναντίον διαφόρων ἐχθρῶν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Ἐναντίον αὐτῶν ἐπολέμησαν οἱ Ἰσραηλῖται καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν κατὰ τρόπον θαυμαστόν. Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει τὴν μάχην ἀπὸ ἑνα ὕψωμα. Ὅσον εἶχε τὰς χεῖρας του ἠπλωμένας, ὥστε τὸ σῶμα του ὅλον νὰ σχηματίζῃ σταυρόν, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἰσραηλῖται. Ὅταν αἱ χεῖρες του ἐπιπτον, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Τότε ἤλθον ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὠρ καὶ ἐστήριζον τὰς χεῖρας τοῦ Μωϋσέως, ὥστε νὰ μὴ πίπτουν ἐκ τῆς κοπώσεως. Πράγματι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νικηταὶ ἐξῆλθον οἱ Ἰσραηλῖται μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Τὰ θαυμαστά αὐτὰ γεγονότα ἀποδεικνύουν, ὅτι ὅταν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας δὲν πρέπει νὰ ἀπελπιζώμεθα ποτέ.

Τροπᾶριον ψαλλόμενον εἰς τὸν ἐσπερινὸν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου σχετικὸν πρὸς τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἐρήμου.

Ἦχος πλ. β'

Πρὸς τὸ Ὅλην ἀποθέμενοι

*Μωσῆς προετίπου σε, χεῖρας ἐκτείνας εἰς ὕψος
καὶ κατατροπούμενος Ἀμαλήκ τὸν τύραννον,*

Σταυρὲ τίμιε,

*τῶν πιστῶν καύχημα, ἀθλητῶν στήριγμα,
Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα. Δικαίων πρόμαχε,
πάντων τῶν Ὁσίων διάσωσμα*

*διὸ σε ἀνυψούμενον βλέπουσα ἢ κτίσις εὐφραίνεται,
καὶ πανηγυρίζει, δοξάζουσα Χριστόν, τὸν διὰ σοῦ
τὰ διεστώτα συνάψαντα, ἄκρα ἀγαθότητι.*

Ἄλλο ὄραϊον τροπᾶριον σχετικὸν μὲ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι τὸ ἐξῆς :

Ἦχος πλ. δ'

*Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς ἐπ' εὐθείας, ράβδῳ τὴν Ἐρυθρὰν διέτε-
με, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς Φαραὼ τοῖς ἄρμασι
κροτήσας ἦρωσεν, ἐπ' εὖρους διαγράψας τὸ ἀήτητον βπλον· διὸ Χρι-
στῷ ἄσωμεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.*

4. Ὁ Δεκάλογος

(Ἐξοδ. ιθ', κ', λβ')

Ὁ Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τοῦ σώματος, φροντίζει ὅμως περισσότερο διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρίσκοντο ἐστρατοπεδευμένοι εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Θεὸς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν :

« Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· αὐτοὶ ἐωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ἐπὶ πτερόγων ἀετῶν καὶ προσηγαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἐμαντόν καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν... ».

Ὁ Μωϋσῆς ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν λαόν. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ λαός : « Ὅλα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, θὰ πράττωμεν καὶ θὰ ὑπακούωμεν ».

Ὁ Θεὸς εἶπεν ἀκόμη εἰς τὸν Μωϋσῆν, νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ, διότι θὰ ὠμίλει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Πράγματι, τὴν πρώτην τῆς τρίτης ἡμέρας, μόνος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀνέβη εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους. Ἠκούσθησαν κατόπιν βρονταί, ἤχος ἰσχυρὸς σάλπιγγος καὶ ἐφαίνοντο ἀστραπαὶ καὶ πυκνὰ νέφη καπνοῦ εἰς τὴν κορυφήν. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ λαὸς ἐφοβήθη πολὺ. Τότε ἠκούσθη φωνὴ βροντώδης, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ λέγουσα :

« 1) Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου... Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ... »

2) Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλόν, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῆ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3) Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4) Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἕξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

5) Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.

6) Οὐ φονεύσεις.

7) Οὐ μοιχεύσεις.

8) Οὐ κλέψεις.

9) Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψεῖδη.

10) Οὐκ ἐπιθυμήσεις... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί».

Ἄφοῦ ἤκουσαν οἱ Ἰσραηλῖται τὰς δέκα ἐντολάς ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ τηρήσουν αὐτάς εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἐκλείσθη μία συμφωνία εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ μεταξὺ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ Θεὸς ἐφάνερωσε τὸ θέλημά του καὶ ὁ λαὸς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελῇ τοῦτο. Αὕτη ἡ συμφωνία εἶναι ἡ **Π. Διαθήκη**.

Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη, κατόπιν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ λάβῃ γραπτῶς τὰς δέκα ἐντολάς. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἔμεινεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ λαὸς ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ **μόσχον χρυσοῦν**, τὸν ὁποῖον νὰ λατρεύσουν ὡς Θεόν.

Τόσον ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὅταν κατῆλθεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους διὰ τὸ ἀμάρτημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ, ὥστε ἔρριψε κάτω καὶ συνέτριψε δύο λιθίνας πλάκας, τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμέναί αἱ **δέκα ἐντολαί**.

Ὁ χρυσοῦς μόσχος κατεστράφη ἀμέσως καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀνῆλθε καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ ἔλαβεν ἄλλας δύο πλάκας τοῦ Θεοῦ Νόμου. Κατεσκεύασε κατόπιν κιβώτιον ἀπὸ ξύλον πολύτιμον, χρυσομέμον καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς πλάκας. Τὸ κιβώτιον τοῦτο ὠνομάσθη **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**.

5. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἐξοδ. κε' - λα')

Μετὰ τὴν κάθοδόν του ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Μωϋσῆς ὠργάνωσε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὰ τῆς θείας Λατρείας. Κατεσκεύασε μίαν σκηνήν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη **Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου**, διότι ἐντὸς αὐτῆς ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ὁποία περιεῖχε τὰς πλάκας, αἱ ὁποῖαι **ἐμαρτύρουν** τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου διηρεῖτο εἰς δύο μέρη: Εἰς τὸ **Ἅγιον** καὶ εἰς τὰ **Ἅγια τῶν Ἁγίων**. Ταῦτα ἐχωρίζοντο διὰ παραπετάσματος. Εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων ἐφυλάσσετο ἡ **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἐκτὸς τῶν πλακῶν καὶ ἄλλα ἱερὰ πράγματα. Πέριξ τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου ὑπῆρχεν αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκαίοντο ὀλόκληρα ζῶα.

᾿Ωρισε κατόπιν ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἱερεῖς. Πρῶτον ᾿ωρισε τὸν **Ἀρχιερέα**. Οὗτος ἦτο ὁ ἀνώτερος ἱερατικὸς βαθμὸς καὶ διηύθυνε τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Εἶχεν ἰδιαιτέραν λειτουργικὴν στολὴν καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα αὐτό, ἐχρίετο εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ ἡγιασμένον ἔλαιον. ᾿Ωρισεν ἐπίσης τοὺς **ἱερεῖς**. Οὗτοι προσέφερον θυσίας, ἐδίδασκον τὸν λαὸν καὶ διεφύλαττον ἄσβεστον τὸ πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Κατὰ τὴν χειροτονίαν τῶν ἐχρίοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἔλαιον ἡγιασμένον.

Ἐκτὸς τοῦ **Ἀρχιερέως** καὶ τῶν **ἱερέων**, ἱερατικὰ πρόσωπα ἦσαν καὶ οἱ **Λευῖται**. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῆς φυλῆς τοῦ Λευί. Ἀπὸ τοῦ 25οῦ μέχρι τοῦ 50οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν ἔκαμον ὅλας τὰς βοηθητικὰς ἐργασίας εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ εἰς τὰς θυσίας.

Ἐπειδὴ παρεπονοῦντο αἱ ἄλλαι φυλαὶ, διότι δὲν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς, ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ λάβῃ ἐξ ἐκάστης φυλῆς μίαν ράβδον ξηρὰν καὶ νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου. Τὴν ἱερωσύνην θὰ τὴν εἶχεν πλέον ἡ φυλὴ τῆς ὁποίας ἡ ξηρὰ ράβδος θὰ ἐβλάστανεν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς Λευί. Ἡ ράβδος αὕτη ἡ βλαστήσασα, ἐφυλάσσετο κατόπιν, ὡς ἱερὸν κειμήλιον, ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης.

Ὁ Θεὸς ᾿ωρισε τὰς διαφόρους θυσίας, αἱματηρὰς καὶ ἀναιμάκτους. Ἄναιμάκτος θυσία ἦτο τὸ **θυμίαμα** ἐπὶ τοῦ **θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος**

Διὰ τὰς αἱματηρὰς θυσίας ἐχρησιμοποιοῦντο βόες, αἰγες, πρόβατα, τρυγόνες καὶ περιστερὰι. Οὐδεμία ὅμως θυσία ἐξ αὐτῶν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθάρισῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἐπομένως καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐξηκολοῦθουν νὰ φέρουν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Αἱ θυσίαι αὐταὶ οὐδὲ ἁμαρτίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποπλύνουν, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: « ἀδύνατον γὰρ αἷμα τρώγων καὶ τρώγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας » (Ἐβρ. ι' 4).

Αί θυσίαι αὐται ὑπενθύμιζον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὅτι ἦσαν ἁμαρτωλοὶ καὶ προεικόνιζον ἀκόμη τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ. Τέλος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν καὶ πάλιν τοῦ Θεοῦ, ὤρισε τὰς ἐορτάς. Αἱ κυριώτεραι ἦσαν.

Τὸ Σάββατον, δηλαδή ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπαύοντο καὶ ἐλάτρευον τὸν Θεόν, διότι καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀνεπαύθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας.

Ἡ πρώτη ἐκάστου μηνός, ἡ ὁποία ἐλέγετο ἐορτὴ τῆς **νουμηνίας**. Ἡ **ἐορτὴ τοῦ Πάσχα**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. Ἡ **Πεντηκοστή**, αὕτη ἐωρτάζετο τὴν 50ὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Πάσχα, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν οἱ Ἰσραηλιταὶ τὸν Θεὸν διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν πρώτων καρπῶν. Ἡ **σκηνοπηγία**, ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς εἰς σκηναὶς εἰς τὴν ἔρημον.

Ἡ **ἡμέρα ἡ μεγάλη τοῦ ἐξιλασμοῦ**. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ὑπενθύμιζεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλοὶ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας.

Δι' ὧλων αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων καὶ τῶν ἐορτῶν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐλάτρευον τὸν Θεὸν καὶ ἐξεδήλωνον τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα των πρὸς Αὐτόν.

6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἔξοδ. κα' - κγ')

Αἱ δέκα ἐντολαὶ ἢ ὁ δεκάλογος ὑπῆρξεν ἡ βῆσις καὶ ὁ ὀδηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς μεταξὺ των σχέσεις.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν δεκάλογον ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι συμπληρωματικαὶ ἐντολαὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἠρμήνευον τὰς δέκα ἐντολάς. Αἱ συμπληρωματικαὶ αὐταὶ διατάξεις τοῦ Νόμου ἐδίδασκον ἐπίσης τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν διὰ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καθήκοντά του. Ἐδίδασκον τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὠμίλουν περὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς σεμνότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Καὶ αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀπετέλουν ἓν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει ἀρχηγὸν τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἐλέγετο καὶ «ἔθνος ἅγιον».

Αί κυριώτεροι τῶν συμπληρωματικῶν αὐτῶν διατάξεων τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κακολογεῖ τοὺς γονεῖς του νὰ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

β) Νὰ μὴ κακολογήσῃς κωφὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ μὴ θέσῃς ἐμπρὸς εἰς τὸν τυφλὸν κἀτι διὰ νὰ πέσῃ καὶ νὰ γελάσῃς.

γ) Ὅταν περνᾷ ὁ ἀνώτερός σου, νὰ σηκώνεσαι καὶ νὰ δεικνύῃς πάντοτε σεβασμὸν πρὸς αὐτόν.

δ) Νὰ μὴ ζυγίζῃς ποτὲ ἄδικα.

ε) Νὰ μὴ δωροδοκῆς.

στ) Νὰ μὴ καταπιέζῃς ξένον ἄνθρωπον.

ζ) Νὰ μὴ ἀδικήσῃς χήραν καὶ ὄρφανόν.

η) Νὰ μὴ παραδεχθῆς διαδόσεις διὰ τὸν ἄλλον.

θ) Καὶ γενικῶς (Λευϊτ. ιθ' 18) : « Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν ».

Ἐπρεπε ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται νὰ θεωροῦνται μεταξύ των ἀδελφοί. Ἰδιαιτέρως ἔπρεπε νὰ φροντίζον διὰ τοὺς πτωχοὺς, διὰ τοὺς δούλους Ἑβραίους καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὀφειλέται.

Κάθε ἑβδομὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο **Σαββατιαῖον**, ἐώρταζον ὅπως καὶ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν. Ἐπίσης ἐώρταζον τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστόν, ἐκεῖνο δηλ. τὸ ὁποῖον ἤρχετο μετὰ ἑπτὰ ἐπτάδας ἢ ἐβδομάδας ἐτῶν. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἐλέγετο **Ἰωβηλαῖον**, διότι ἤρχιζε μὲ μουσικὴν σάλπιγγος, ἢ σάλπιγξ δὲ ἑβραϊστὶ λέγεται **Ἰωβέλ**.

Κατὰ τὰ **Σαββατιαῖον** καὶ τὸ **Ἰωβηλαῖον** ἀφίνοντο ἐλεύθεροι οἱ δοῦλοι ἑβραῖοι. Ἐχαρίζοντο τὰ χρέη εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λόγῳ πτωχείας δὲν εἶχον νὰ τὰ ἐπιστρέψουν. Ὁμοίως ἐπεστρέφοντο τὰ κτήματα εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὰ ἔχασαν λόγῳ πτωχείας. Ἀκόμη κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ καὶ ἡ γῆ ἔμμενεν ἀκαλλιέργητος διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Τέλος εἶχον οἱ Ἰσραηλῖται τὴν φιλόανθρωπον συνήθειαν νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ νὰ πηγαίνουν ὀπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ νὰ συναθροίζον τοὺς στάχους οἱ ὁποῖοι ἐπερίσσευον.

Οἱ Ἰσραηλῖται, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὅλας αὐτὰς τὰς καλὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖς, ἐὰν αὐτὰς μόνον ἐτήρουν, εἶχον δυστυχῶς καὶ πολλὰς κακὰς συνηθείας. Ἐλεγον δηλαδὴ « ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου », ἀλλὰ « πλησίον » ἕμως ἐθεώρουν μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐθεώρουν ὡς ἐχθροὺς

καὶ τοὺς ἐμίσουν. Ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς μόνον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἐπιπῆρχον καὶ ἄλλαι ἀτέλειαι μεταξύ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐλεγον ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικούμεθα τοὺς ἐχθροὺς μας, «ὄφθαλμὸν ἀντὶ ὄφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος». Ἐτιμώρουν διὰ θανάτου τοὺς πίπτοντας εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα ἢ ἐπέβαλλον ὡς ποινὴν τὸν λιθοβολισμόν ἢ τὴν μαστίγωσιν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἀκόμη τοῦ Μωϋσέως ὑπῆρχεν ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας. Οἱ ἄνδρες ἠδύναντο νὰ λαμβάνουν ὡς σύζυγους πολλὰς γυναῖκας, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν συγγενεῖς των. Αὐτὰ βεβαίως τὰ ἀπηγόρευσε καὶ τὰ κατεδίκασεν ὁ Χριστιανισμὸς.

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μωϋσέως διοργανώθη συστηματικῶς.

Τὸ σύνολον τῶν νόμων καὶ διατάξεων, οἱ ὅποιοι καθώριζον τοὺς κανόνας τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοὺς ὁποίους ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ Μωϋσέως, ὀνομάζεται **Μωσαϊκὸς νόμος** ἢ καὶ ἀπλῶς **Νόμος**.

Ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν, διὰ νὰ εἶναι τις μέλος τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ» τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἀνάγκη νὰ περιτμηθῇ. Ἡ περιτομὴ ἐγένετο τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ κατ' αὐτὴν ἐδίδετο καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδίον.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Ἰσραηλίτης, ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῆ τοιοῦτος, ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θρησκείαν του, νὰ περιτμηθῇ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν. Οἱ προσερχόμενοι τοιοιτοτρόπως εἰς τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν ἐλέγοντο **προσήλυτοι**.

7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος

(Ἀριθμ. κα' 4-9, κς' 12-14, Λευι. κη')

Ο Θεὸς πάντοτε ἐπροστάτευσε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐνῶ εἶχον ἴδει τόσα θαυμαστά δείγματα τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἦλθον στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἐγόγγυζον καὶ πάλιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Ὅταν μάλιστα ἐπλησίαζον εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔχασαν τελείως τὴν ἐλπίδα των πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἐφοβούντο, ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ νικήσουν τοὺς Χανααίους καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Ὅσάκις ἐδείκνυον ὀλιγοπιστίαν, ὁ Θεὸς ἐπέβαλλε διαφόρους τιμω-

ρίας. Μίαν φοράν απέστειλε δηλητηριώδεις ὄφεις, οἱ ὁποῖοι ἐθανάτωνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τότε μετενόησαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν νὰ προσευχηθῆ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ, κατεσκεύασε χαλκοῦν ὄφιν, τὸν ὁποῖον ὕψωσεν εἰς στύλον καὶ ὅσοι προσέβλεπον πρὸς αὐτὸν ἐσώζοντο. Ὁ ὕψωθεις ὄφιν συμβολίζει τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλῖται ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲν παρήρχετο ὁ κίνδυνος. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς νὰ περιπλανῶνται ἐπὶ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ μὴ εἰσέλθουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας παρὰ μόνον οἱ νεώτεροι.

Τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπέστη καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωϋσῆς, διότι παρήκουσε τὸν Θεόν, ὅταν τὸν συνεβούλευσε νὰ διατάξῃ ἓνα βράχον νὰ ἀναβλύσῃ ὕδωρ. Ὁ Μωϋσῆς ἀντὶ νὰ διατάξῃ, ἐκτύπησε τὸν βράχον διὰ τῆς ράβδου του.

Τοιοιουτρόπως ἐτιμωρήθη, νὰ ἰδῆ μακρόθεν μόνον τὴν Χαναάν.

Ὁ Μωϋσῆς ὅταν προησθάνθη τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε τὸν λαὸν εἰς γενικὴν συνάθροισιν καὶ ἔδωκε τὰς τελευταίας του συμβουλίας. Ὁμίλησε περὶ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐξήγησε διὰ τελευταίαν φοράν τὸν Νόμον καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ τὸν φυλάττουν καὶ νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μεταξὺ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας στιγμὰς τῆς ζωῆς του, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, προεφήτευσεν καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος.

« Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ». Τὰς ἰδίας αὐτὰς λέξεις περίπου εἶχεν ἀκούσει ὁ Μωϋσῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος τοῦ εἶχεν εἶπει ἄλλοτε : « Προφήτην ἀναστήσω αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Ἰσραηλίταις) ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σε καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ » (Δευτερ. ιη' 18).

Δηλαδή Προφήτην, ὁ ὁποῖος θὰ κατάγεται κατὰ σάρκα ἀπὸ τὸ γένος σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου θὰ σοῦ ἀποστείλῃ κάποτε Κύριος ὁ Θεός σου. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ Προφήτης ἐκεῖνος, εἰς αὐτὸν πλέον θὰ ὑπακούετε.

Τέλος ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ καὶ εἶδε μακρόθεν τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐδόξασεν τὸν Θεὸν καὶ ἀπέθανε περὶ τὸ ἔτος

1180 π.Χ. εἰς ἡλικίαν 120 ἐτῶν. Ὁ λαὸς ἐπένηθη ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ ἔλεγον. « Δὲν παρουσιάσθη ἀκόμη εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν Προφήτης καθὼς ὁ Μωϋσῆς ».

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του εἰς τὰς 4 Σεπτεμβρίου.

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ σοφὸς νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἐφανερώσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Οἱ νόμοι του ἦσαν σοφοὶ καὶ δίκαιοι· ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς νόμους ἄλλων τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἔγραψε, πρῶτος τοὺς ἐφήρμοσε. Ἐδίδε τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς ἄλλους. Ἐπίστευε πολὺ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοιουτοτρόπως ὁ λαὸς βλέπων τὴν πίστιν τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευε καὶ αὐτός. Ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξε μέγας πατριώτης καὶ θεοπρόβλητος ἀρχηγός. Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον, ἂν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κρατῶν καὶ τῶν λαῶν ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του καὶ ἀποβοῦν πρότυπα θάρρους, ὑπομονῆς, διορατικότητος, χρηστότητος καὶ καλωσύνης. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν γρανιτώδη θέλησιν καὶ ἐργατικότητα, ὁ Μωϋσῆς, εἶχε κάτι ποῦ ἐσπάνιζε καὶ σπανίζει. Τὴν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὅπου ὑπάρχει τόσοσθερμὴ πίστις, δημιουργοῦνται καὶ μεγάλα ἔργα. Οἱ αἰῶνες θὰ διαδέχωνται ἀλλήλους, ἀλλὰ ὁ Μωϋσῆς θὰ μένη πάντοτε ὁ Μέγας Ἀρχηγός, Νομοθέτης καὶ Προφήτης.

8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

(Ἰησ. Ναυῆ α')

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῆται ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τὸν Φαραῶ. Εἶχε γνωρίσει τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ καὶ πόθος του ἦτο νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Δι' αὐτὸ ἔγινε βοηθὸς τοῦ Μωϋσέως. Ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν καὶ ἦτο πρόθυμος εἰς κάθε ἐργασίαν. Πλησίον τοῦ Μωϋσέως ἐγνώρισε πολλὰ πράγματα καὶ ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος διάδοχος αὐτοῦ.

Τὸν διέκρινεν ἀνδρεία καὶ θάρρος καὶ ἡγάπα τὴν πατρίδα του. Ἦτο δίκαιος καὶ εἶχεν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἦτο ἀκόμη καλὸς στρατιώτης καὶ δι' αὐτὸ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχηγία κατὰ τὴν μάχην ἐναντίον τῶν Ἀμυληετῶν. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς γνωρίζομεν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐνίκησεν.

“Όταν ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ διὰ νὰ λάβῃ τὰς πλάκας τῆς Διαθήκης, παρέλαβε μαζί του καὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Ἐνῶ εὐρίσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται πλησίον τῆς Χαναάν, ὁ Μωϋσῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε δώδεκα ἄνδρας διὰ νὰ παρατηρήσουν τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἰσῆρχοντο μετ’ ὀλίγον. Οἱ δώδεκα οὗτοι ἐπέστρεψαν φέροντες πλουσίους καρπούς εἰς χειῖρας των καὶ εἶπον εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅτι ἡ χώρα ἦτο πολὺ ὠραία καὶ εὐφορος, ἀλλ’ ὅτι ὁ κλὸς αὐτῆς ἦτο ἰσχυρὸς καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ὀχυρωμέναι.

“Όταν ἤκουσαν αὐτὰς τὰς πληροφορίας οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύζουν ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως.

— Καλύτερα, ἔλεγον, νὰ εἶχαμεν ἀποθάνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρημον.

Δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσουν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξουν ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανάφερεν αὐτοὺς εἰς Αἴγυπτον.

Ἄλλοι Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μαζί με ἄλλους προσεπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ ἕνα τοιοῦτον σκοπόν. Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν :

— Ἐὰν ὁ Κύριος θέλῃ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν χώραν αὐτήν, θὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ νικήσωμεν αὐτούς.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν. Ἐλαβον λίθους διὰ νὰ λιθοβολήσουν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη ὅμως ὁ Θεὸς ἐντὸς τῆς νεφέλης καὶ τοὺς ἠμπόδισεν. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως ἀρχηγὸς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

“Όταν ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ Κύριος παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ εἶπε :

« Μωϋσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε· νῦν οὖν ἀναστὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην, σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς... οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωϋσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε.... οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα εἰδῆς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα· τότε εὐδοθήσῃ » (Ἰησ. Ναυῆ α’).

Δηλαδή : Ὁ δοῦλος μου Μωϋσῆς ἀπέθανεν. Τώρα λοιπὸν ἐγερθεῖς

πέρασε μαζί με τὸν λαόν μου τὸν Ἰορδάνην καὶ εἰσελθε εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω... κανεὶς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ σᾶς ἀντισταθῆ, ἐφ' ὅσον ζῆς. "Ὅπως ἦμουν μετὰ τοῦ Μαυσέως, τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶμαι καὶ μαζί σου καὶ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω... Ποτὲ νὰ μὴ ἀφήσης ἐκ τῶν χειρῶν σου τὰ βιβλία τοῦ Νόμου μου. Νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μελετᾷς τὸν νόμον μου, διὰ νὰ γνωρίσης νὰ ποιῆς τὸ θέλημα μου. Τότε θὰ πηγαίνουν ὅλα καλά.

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ὁδηγίας εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. "Ὅλοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν

(*Ἰησ. Ναη στ'*)

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συνεχίσῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναη ἦτο πολὺ δύσκολον. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσῃ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ κυριεύσῃ διὰ πολέμου τὴν Χαναάν καὶ δεῦτερον νὰ διανείμῃ αὐτὴν εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ κατάκτησις ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη πόλις μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου.

Ὁ Ἰορδάνης εἶχε πλημμυρίσει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας. Ἡ διάβασις ἔγινε πάλιν διὰ θαύματος, ὅπως ἔγινε περίπου καὶ ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπορεύοντο οἱ ἱερεῖς βασιτάζοντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἀμέσως τὰ ὕδατα ἐχωρίσθησαν καὶ ἔγινε διάδρομος ξηρᾶς. Οἱ ἱερεῖς ἔμειναν εἰς τὸν διάδρομον αὐτὸν μέχρις ὅτου διῆλθεν ὅλος ὁ λαός. Μόλις διῆλθεν ὅλοι, τὰ ὕδατα καὶ πάλιν ἠνώθησαν.

Μετὰ τὴν διάβασιν τῶν ἐστρατοπέδευσαν εἰς Γάλγαλα πλησίον τῆς Ἰεριχοῦς. Ἐκεῖ ἔστησαν δώδεκα λίθους ἀναμνηστικούς, τοὺς ὁποίους εἶχον λάβει ἀπὸ τὸν διάδρομον ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὁποίου διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. Εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν Γάλγαλα ἐώρτασαν τὸ Πάσχα καὶ ἤρχισαν νὰ τρέφωνται μετὰ καρποὺς τῆς Χαναάν. Τότε ἔπαυσε πλέον τὸ μάννα.

Κατόπιν ἐπὶ ἕξ ἡμέρας ἔκαμνον ἀπὸ ἓνα γύρον, ὡς ἀν λιτανεῖαν,

πέριξ τῆς Ἱερουζῶν. Προεπορεύοντο σαλπίζοντες ἑπτὰ ἱερεῖς καὶ ἠκολούθουν οἱ λοιποὶ φέροντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, περιῆλθον τὰ τεῖχη ἑπτὰ φορές. Τὴν τελευταίαν φορὰν ἐκραύγασαν ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ὡς ἐκ θαύματος τὰ τεῖχη κατέρρευσαν καὶ ὁ λαὸς ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν.

Ἐπροχώρησαν κατόπιν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐκυρίευσαν πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν ὀχυρὰν πόλιν Γαβαὼν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ὑπετάγησαν χωρὶς μάχην.

Ἐκεῖ ὅπου συνήντησαν μεγάλην ἀντίστασιν ἦτο ἡ βόρειος Χαναάν. Τριάκοντα καὶ εἰς βασιλεῖς μὲ πεζικόν, ἵππικόν καὶ πεντακόσια πολεμικὰ ἄρματα ἐξῆλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὅποιοι τελικῶς ἔγιναν κύριοι τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γῆς Χαναάν.

Ἡ δευτέρα ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ διανομὴ τῆς χώρας εἰς τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ διανομὴ ἔγινε διὰ κλήρου. Ἡ χώρα διηρέθη εἰς ἑννέα καὶ ἡμισυ τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἔλαβον αἱ ἑννέα καὶ ἡμίσεια φυλαὶ. Δύο καὶ ἡμίσεια φυλαὶ, δηλ. ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν, ἡ φυλὴ τοῦ Γὰδ καὶ ἡμίσεια τοῦ Μανασσῆ, εἶχον λάβει μερίδιον ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ὁ Μωϋσῆς ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Λευὶ δὲν ἐδόθη κληρὸς. Αὐτὴ θὰ ἦτο διασκορπισμένη εἰς ὅλας τὰς ἄλλας φυλὰς διὰ νὰ ἐκτελῆ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὡς ἱερατικὴ φυλὴ. Εἰς αὐτὴν ἐδόθησαν τεσσαράκοντα ὀκτὼ πόλεις διεσπαρμέναι εἰς τὰς ἄλλας φυλὰς καὶ ὀλίγοι ἀγροὶ διὰ τὰ ζῶα τῶν Λευιτῶν. Ἐπρεπεν ὅμως αἱ ἄλλαι φυλαὶ νὰ συντηροῦν αὐτούς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργον τοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. Ἡ σπουδαιότερα ἀρετὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ δικαιοσύνη. Διένειμεν ἀκριβοδικαίως τὴν χώραν τῆς Παλαιστίνης εἰς ὅλας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Οὐδεὶς εὐρέθη παραπονούμενος. Τὸ παράδειγμά του μᾶς διδάσκει, ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι. Διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του, ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἅγιον καὶ ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 1ην Σεπτεμβρίου.

ΤΡΙΝΑΘΡΥΣ



Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος (Μονὴ Σινᾶ)

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

1. Οί Κριταί

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλιῖται εὐρέθησαν χωρὶς ἀρχηγόν. Βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζήσουν ὡς ἔθνος καὶ νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης χωρὶς ἀρχηγόν.

Κατ' ἀρχὰς ἐκυβερνᾶτο ἐκάστη φυλὴ ἐκ τῶν γεροντοτέρων ἀνδρῶν αὐτῆς.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλιῖται, παρὰ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας εἶχον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ἀχάριστοι. Πολλάκις ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα. Ἦρχισαν ἐπίσης μετὰ τῶν δώδεκα φυλῶν ἐχθραὶ καὶ φιλονικεῖται. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφηνεν αὐτοὺς ἀτιμωρήτους. Ἐξήγειρε διαφόρους ἐχθρικοὺς λαοὺς, εἴτε ἐκ τῶν γειτόνων, εἴτε ἐξ ἐκείνων τῶν Χανααίων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλιῖται ἀκόμη δὲν εἶχον ὑποτάξει καὶ ὑπεδούλωνον αὐτούς. Δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ σταθῶσι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ δὲν ἐγνώριζον τί νὰ κάμουν, λέγει ἡ Ἁγία Γραφή.

Οἱ Ἀμαληκῖται, οἱ Ἀμμωνῖται καὶ πρὸ πάντων οἱ Φιλιισταῖοι ἦσαν οἱ φοβεροὶ ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ καταπίεσις καὶ ἡ θλιψὶς τοῦ πολέμου καὶ τῆς σκληρᾶς δουλείας ἔφερον αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν τῶν ἁμαρτιῶν των, μετενόουν καὶ ἐζήτουν βοήθειαν καὶ προστασίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἔστειλε τότε ὁ Κύριος ἄνδρας γενναίους καὶ πιστοὺς εἰς Αὐτόν, οἱ ὁποῖοι ἔσωζον αὐτούς.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἐν καιρῷ μὲν πολέμου ἦσαν οἱ στρατηγοί. Ὅταν ὁ

πόλεμος έτελείωνε, με την νίκη πάντοτε των 'Ισραηλιτών, τότε οι άνδρες αυτοί ανέλαμβανον να κυβερνοῦν και να δικάζουν τους 'Ισραηλίτας, να κρίνουν δηλαδή τὰς διαφορὰς μεταξύ των 'Ισραηλιτών. Δι' αυτό ὠνομάσθησαν **Κριταί**. Οἱ Κριταί μόλις έτελείωναν τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναθέσει εἰς αὐτούς ὁ Θεός, ἐπέστρεφαν πολλάκις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν των ζωὴν. Ἐπομένως οἱ 'Ισραηλίται ἔμενον πάλιν χωρὶς ἀρχηγόν και ἐπανάρχοντο εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πάλιν ὁ Θεός ἔστειλε τιμωρίας και πάλιν οἱ 'Ισραηλίται μετενόουν. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ Θεός εἶναι Πανάγαθος, συνεχῶρει αὐτούς και ἀνεδεικνυε νέον Κριτὴν. Ἐχομεν λοιπὸν δέκα περίπου Κριτάς, οἱ ὅποιοι κατὰ διαστήματα ἔσωσαν και ἐκυβέρνησαν τοὺς 'Ισραηλίτας. Μεταξὺ των Κριτῶν ὑπῆρξε και μία γυνή. Σπουδαιότεροι ἐκ των Κριτῶν ὑπῆρξαν: Ἡ Δεββώρα, ὁ Γεδεών, ὁ Ἴεφθαί, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλὶ και ὁ Σαμουήλ, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

2. Δ ε β β ὄ ρ α

(Κριτῶν δ', ε')

Μέγαν κίνδυνον διέτρεχον οἱ 'Ισραηλίται ἀπὸ τοὺς Χαναναίους, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Σισάρα κατέθλιβον αὐτούς ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. Μεταξὺ των 'Ισραηλιτῶν ὑπῆρχε μία γυνή σπουδαία, ὀνομαζομένη Δεββώρα. Αὕτη ἐκάθητο κάτωθεν φοίνικος και μετέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ 'Ισραηλίται διὰ νὰ ἐκδικάσῃ τὰς ὑποθέσεις των. Εἰς τὴν Κριτὴν Δεββώραν ἀνέθεσεν ὁ Θεός νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν λαόν Του ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν Σισάρα. Ἐκάλεσε τότε ἡ Δεββώρα ἕναν στρατηγὸν 'Ισραηλίτην, τὸν Βαράκ και εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Δὲν σὲ διέταξεν ὁ Θεός νὰ μεταβῆς εἰς τὸ ὄρος Ἐθαβὼρ και νὰ λάβῃς μαζί σου δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐκ των φυλῶν Νεφθαλεὶμ και Ζαβουλών, με τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ νικήσῃς τὸν Σισάρα;

— Ἐὰν ἔλθῃς μαζί μου — ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ Βαράκ — θὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν δὲν ἔλθῃς, δὲν θὰ ἐκστρατεύσω.

— Θὰ ἔλθω μαζί σου — εἶπεν ἡ Δεββώρα — ἀλλὰ ἡ νίκη θὰ ἀνήκῃ εἰς ἐμέ.

Πράγματι ὁ Βαράκ ἔλαβε τοὺς δέκα χιλιάδας ἀνδρας και μετέβη εἰς τὸ Ἐθαβὼρ. Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Σισάρα ἠτοιμάσθη και

αὐτὸς πρὸς πόλεμον. Συνεκέντρωσεν ἑνεακόσια σιδηρᾶ ἄρματα καὶ πλῆθος στρατοῦ.

— "Ἐφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος θὰ παραδώσῃ τὸν ἔχθρον εἰς χεῖρας σου, εἶπεν ἡ Δεββώρα πρὸς τὸν Βαράκ.

Διὰ πρώτην φοράν τότε οἱ Ἰσραηλῖται, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν Χαναάν, συνονοῦνται εἰς ἓν ἔθνος ὑπὸ τὴν Δεββώραν διὰ τὰ πολεμήσουσαν ἐναντίον τοῦ ἔχθρου. Κατὰ τοῦ πανισχύρου Σισάρα ὁ Βαράκ παρέταξε μόνον δέκα χιλιάδας ἀνδρείων Ἰσραηλιτῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Κισῶν. "Ἐξαφνα ἦλθεν ἰσχυρὰ καταιγίς καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἐπέφερε μεγάλας καταστροφάς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Χαναναίων. Οὗτοι ἐτρομοκρατήθησαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι καὶ ἡ φύσις ἀκόμη ἦτο ἐναντίον των. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ὁρμοῦν κατ' αὐτῶν μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Ὁ ἴδιος ὁ Σισάρα προσπαθεῖ νὰ σωθῇ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς φυγῆς, ἀλλ' εὐρίσκει τὸν θάνατον ὑπὸ γυναικὸς Ἰσραηλιτίδος εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ὁποίας κατέφυγεν. Αὕτη κατὰ τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκοιμᾶτο ὁ Σισάρα τὸν ἐφόνησε διὰ τοῦ πασσάλου τῆς σκηνῆς. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πόλεμος ἤρχισε διὰ γυναικὸς καὶ ἐτελείωσε διὰ γυναικὸς. Οἱ Ἰσραηλῖται ἠλευθερώθησαν καὶ πάλιν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἡ Δεββώρα ἀνεδείχθη ἡρώδης τῆς Π. Διαθήκης. Ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην ἔψαλε πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ Αὐτόν, λαμπρὸν ὕμνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων ὕμνων τῆς Π. Διαθήκης καὶ ὀνομάζεται « ὠδὴ τῆς Δεββώρας ».

3. Γ ε δ ε ὦ ν

(Κριτῶν σι', ε', η')

Μετὰ τὴν νίκην τῆς Δεββώρας ἐναντίον τῶν Χαναναίων ἐπηκολούθησεν εἰρήνην τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται καὶ πάλιν ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα καὶ περιέπεσαν εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν των ὑπῆρξεν ἡ ὑποδούλωσις των εἰς τὸν βάρβαρον λαὸν τῶν Μαδιανιτῶν. Ἐπτὰ ὀλόκληρα ἔτη ἔμειναν δοῦλοι. Τόσον ὑπέφερον, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια καὶ ἐκρύπτοντο ἐκεῖ. Δὲν ἠδύναντο νὰ σπεύρουν εἰς τοὺς ἀγρούς των, διότι οἱ Μαδιανῖται ἤρχοντο καὶ ἤρπαζον τοὺς καρπούς.

Ἡρπαζον τὰ ποιμνιά των καὶ ἔφθασαν εἰς σημεῖον μεγάλης δυστυχίας. Τότε καὶ πάλιν ἐνεθυμήθησαν τὸν Θεόν. Ἡρχισαν νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ παρακαλοῦν διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου ἀρχηγοῦ. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εὐσπλαχνίσθη καὶ πάλιν τὸν λαὸν Του καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς διὰ Προφήτου :

« Ἐγὼ εἰμι ὃς ἀηγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς, ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν, καὶ ἐρουσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρῶν Αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν καὶ εἶπα ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς Θεοὺς τοῦ Ἀμορραίου, ἐν οἷς ὑμεῖς κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου ».

Ἔστειλε κατόπιν ὁ Θεὸς τὸν Ἀγγελὸν Του πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωᾶς, Γεδεὼν, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν στιγμὴν εὐρίσκετο εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ ἐρράβδιζε τοὺς στάχεις διὰ νὰ καθαρῖσῃ τὸν σῖτον καὶ νὰ τὸν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας. Ὁ Ἀγγελὸς ἐκάθησε κάτω ἀπὸ μίαν ρεβυθιὰν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Γεδεὼν.

« Κύριος μετὰ σοῦ, ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων ».

Ὁ Γεδεὼν ἐθαύμασε διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ἠρώτησε τὸν Ἀγγελοῦν:

— Εἶναι μαζί μας ὁ Κύριος; Ἀλλὰ τότε διατὶ μᾶς ἔχουν εὑρεῖ τόσα κακὰ; Ποῦ εἶναι τὰ τόσα θαύματα, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται οἱ πατέρες μας, ὅτι ἔκαμεν ὁ Θεός; Δὲν μᾶς ἔσωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον; Τώρα διατὶ μᾶς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μαδιανιτῶν;

Ὁ Ἀγγελοῦς τότε ἀπήντησεν:

« Πορεύου ἐν τῇ ἰσχυῖ σου ταύτῃ καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιὰμ· ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε ».

Ὁ Γεδεὼν ἐδίστασεν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅχι ἀπὸ φόβον, ἀλλὰ ἀπὸ ταπεινοφροσύνην. Ὁ Ἀγγελοῦς τοῦ ἔδωκεν ὅμως θάρρος μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους:

« Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἓνα ».

Ὁ Γεδεὼν ἀμέσως ἔφερε φαγητόν, διὰ νὰ περιποιηθῇ τὸν ξένον, διότι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο Ἀγγελοῦς. Ὁ Ἀγγελοῦς τὸν διέταξε νὰ τοπο-

θετήση τὸ φαγητὸν καὶ τὸ κρέας εἰς ἓνα λίθον καὶ νὰ χύσῃ ἐπάνω τὸν ζωμόν. Ἀμέσως ἤγγισε μετὰ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου τοῦ ὁ Ἄγγελος τὰ φαγητὰ καὶ ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ κατέκαυσεν αὐτά. Τότε ἀντελήφθη ὁ Γεδεών, ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ Ἄγγελος Κυρίου καὶ ἀνεβόησεν:

« ἸΑ, ἂ, Κύριέ μου, Κύριε, ὅτι εἶδον τὸν Ἄγγελον Κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ».

Ὁ Κύριος τότε ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν Γεδεών:

« Εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ, οὐ μὴ ἀποθάνῃς ».

Ὁ Γεδεών δὲν ἐδίστασε πλέον. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ ἀπελευθερώσῃ αὐτὸς τοὺς συμπατριώτας του. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβε μαζί του δέκα ἀνθρώπους ἀνδρείους καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ τῶν εἰδωλολατρῶν Βαάλ. Τὸν Θεὸν αὐτὸν προσεκύνουν οἱ Μαδιανῖται.

Μόλις οἱ Μαδιανῖται ἔμαθον τὸ κατόρθωμα αὐτοῦ τοῦ Γεδεών ἔστειλαν ἐναντίον του μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὁ Γεδεών συνεκέντρωσε καὶ αὐτὸς τριάκοντα δύο χιλιάδας Ἰσραηλίτας. Παρακάλεσε κατόπιν τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ ἓνα θαῦμα, διὰ νὰ τὸν ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πίστιν.

— Κύριε — εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Γεδεών — ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ σώσῃς δι' ἐμοῦ τὸν λαόν σου, κάμε ὥστε εἰς τὸ μαλλί, τὸ ὅποιον θὰ θέσω εἰς τὴν ἀλωνα, νὰ πέσῃ δρόσος, ἐνῶ γύρω θὰ εἶναι ξηρασία. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Γεδεών ἤλθε καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας του τὸ μαλλί τὸ ὅποιον ἦτο πολὺ ὑγρὸν, ἐνῶ γύρω ἦσαν ἔλα ξηρά.

— Κύριε — εἶπε πάλιν ὁ Γεδεών — κάμε ὥστε νὰ πέσῃ δρόσος εἰς τὴν γῆν, ἐνῶ τὸ μαλλί νὰ μείνῃ ξηρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἔκαμε καὶ τὸ νέον θαῦμα.

Μετὰ μεγάλην πίστιν καὶ θάρρος ἐξεκίνησαν τότε διὰ νὰ νικήσουν τοὺς Μαδιανίτας.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκη τῶσων στρατιωτῶν — εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Γεδεών.

Τότε ἐξαπέστειλε τοὺς περισσοτέρους καὶ ἐκράτησε μόνον τριακοσίους διὰ νὰ φανῇ ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἦτο ὁ νικητὴς καὶ ὄχι τὸ πλῆθος τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην. Ὁ Γεδεών τὴν νύκτα ἐπλη-

σίασε τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὴν δυνάμιν των Ἐκεῖ ἤκουσεν ἕνα στρατιώτην νὰ διηγῆται τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν ἄλλον:

— Εἶδα χθὲς εἰς τὸν ὕπνον μου — ἔλεγεν — ὅτι ἕνα κρίθινον ψωμί ἐκύλισεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐπάνω εἰς τὰς σκηνάς μας καὶ μᾶς ἔφερε μεγάλην καταστροφὴν.

— Αὐτὸ σημαίνει — εἶπεν ὁ ἄλλος — ὅτι τὸ στράτευμα τοῦ Γεδεὼν θὰ μᾶς νικήσῃ.

Ὅταν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Γεδεὼν ἔλαβε θάρρος περισσότερον καὶ ἠὺ-χαρίστησε θερμῶς τὸν Θεόν. Ἐφθασεν εἰς τοὺς στρατιώτας του καὶ διέταξε νὰ λάβουν ὅλοι ἀπὸ μίαν σάλπιγγα, ἀπὸ μίαν πηλίνην στάμνον, ἀπὸ μίαν λαμπάδα καὶ νὰ διαχωρισθοῦν εἰς τρεῖς ὁμάδας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπλησίασαν ἀπὸ διάφορα μέρη τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Ἦναψαν τὰς λαμπάδας, ἔσπασαν τὰς στάμνους διὰ νὰ γίνῃ θόρυβος καὶ ἐσάλπιζον δυνατὰ ἐνῶ ἐφώναζον:

« Ρομφαία τῶ Κυρίῳ καὶ τῶ Γεδεὼν ».

Οἱ Μαδιανῖται ἐξύπνησαν ἔντρομοι καὶ ζαλισμένοι ἀλληλοσφουέοντο. Ἡ νίκη ἦτο μεγάλη. Ὁ λαὸς ἔζησεν εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ὅταν ἔχωμεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸν Θεόν, δὲν πρέπει νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ ὁ φόβος. Ὁ Γεδεὼν ἀπέθανε γέρον καὶ οἱ Ἰσραηλῖται τὸν ἔθαψαν μὲ μεγάλας τιμὰς.

Τὸ μαλλὶ εἰς τὸ ὅποιον ἔπεσεν ἡ δρόσος ἐνῶ παντοῦ ἦτο ξηρασία, συμβολίζει, κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ὑἄλλει, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χαίρετισμῶν τῆς Θεοτόκου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ὠραῖον τροπάριον:

**Ἐκ τῆς στ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου**

*« Ἐκ σοῦ ἡ δρόσος ἀπέσταξε,
φλογμὸν πολυθεΐας, ἡ λύσσασα,
ὄθεν βοῶμεν σοι
Χαῖρε ὁ πόκος* ὁ ἐνδρόσος, ὃν Γεδεὼν
Παρθένε προεθεάσατο ».*

* Πόκος σημαίνει τὸ σύνολον τοῦ ἐκ τῆς κούρας προβάτου, ἐρίου, δηλαδὴ ἕνα δέμα μαλλιῶν.

4. Ἰεφθάε

(Κριτῶν ια')

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών, οἱ Ἰσραηλιταὶ ἤρχισαν καὶ πάλιν τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Νέαι τιμωρίαι ἤλθον ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των αὐτῆς. Οἱ Ἀμμωνῖται λαὸς ἐχθρικός καὶ φιλοπόλεμος ὑπεδούλωσαν αὐτούς.

Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχον καὶ μερικοὶ γενναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα δὲν ἤθελον νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς Ἀμμωνίτας. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Ἰεφθάε. Πρὸς αὐτὸν μετέβησαν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ παρεκάλεισαν αὐτὸν νὰ δεχθῆ νὰ γίνῃ Κριτῆς, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτούς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Ἰεφθάε φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐδέχθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν μὲ τοὺς ὀλίγους ὑπαδούς, τοὺς ὁποίους εἶχε μαζί του.

Ὅπως ἄλλοτε ὁ Γεδεών, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεφθάε εἶχεν ὄλην τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην εἶπε πρὸς τὸν Θεόν:

— Ἐάν, Κύριε, παραδώσῃς εἰς χεῖρας μου τὸν ἐχθρόν, μόλις ἐπιστρέψω ἐκ τῆς μάχης θὰ θυσιάσω εἰς Σὲ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον θὰ συναυτήσω εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔταξεν εἰς τὸν Θεόν ὁ Ἰεφθάε, δὲν ἦτο διόλου συνεισότης. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει θυσιάς. Ὁ Ἰεφθάε ὅμως ἐνόμισεν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἠγαράσται τὸν Θεόν. Θὰ ἰδῆτε ὅμως πόσον μετενόησε διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του αὐτῆν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἰεφθάε ἐπέτυχε λαμπρὰν νίκην ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν. Ἡ χαρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν περιγράφεται. Τὴν ὥραν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆρχετο ὁ Ἰεφθάε εἰς τὴν οἰκίαν του, βλέπει τὴν μοναχοκόρην του. Τότε ἐνεθυμήθη τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεόν. Φαντασθῆτε τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν του.

— Ἄ, ᾄ, κόρη μου, πόσον εἶμαι τεταραγμένος. Σὲ ἔταξα εἰς τὸν Κύριον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀθετήσω τὸν λόγον μου.

— Πάτερ μου, κάμε, ὅπως ὑπεσχέθης εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖός σε ἐβοήθησε νὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρόν. Σὲ παρακαλῶ μόνον ἐπίτρεψόν μοι νὰ μεταβῶ μὲ τὰς φίλας μου εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐπὶ δύο μῆνας.

Ὁ Ἰεφθάε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κόρην του νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤθελεν. Μετὰ δύο μῆνας ἐπέστρεψεν. Τὶ ἀκριβῶς ἐγίνε μετὰ; Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει ὅτι ὁ Ἰεφθάε « ἐποίησεν ἐν αὐτῇ εὐχὴν αὐτοῦ, ἣν ἠῤῥατο καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ἄνδρα ». Οὗτοι οἱ λόγοι σημαίνουν ἴσως, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἰεφθάε δὲν ὑπανδρεύθη, ἀλλ' ἔμεινε παρθένος, διὰ νὰ ὑπηρετῆ εἰς ὄλην αὐτῆς τὴν ζωὴν τὸν Θεόν.

Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας κατ' ἔτος αἱ κόραι τῶν Ἰσραηλιτῶν μετέβαινον εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ἐνεθυμοῦντο τὴν καλλὴν καὶ ἡρώϊκὴν κόρην τοῦ Ἰεφθάε.

5. Σ α μ ψ ὶ ν

(*Κριτῶν ιδ' - ιστ'*)

Οἱ φοβερώτεροι ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καθὼς γνωρίζομεν, ἦσαν οἱ Φιλισταῖοι. Κατῴκουν μετὰξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς θαλάσσης, πλησίον τῆς φυλῆς τοῦ Συμεών. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦτο ἡ Γάζα. Οἱ Φιλισταῖοι, λοιπόν, ὑπεδούλωσαν πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, διότι προσεκύνησαν πάλιν τὰ εἰδῶλα. Αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ τιμωρία ὑπῆρξε μεγάλη. Τεσσαράκοντα ἔτη ἔμειναν ὑπόδουλοι. Μετενόησαν ὅμως εἰλικρινῶς. Ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ πάλιν. "Ἐξῆ τότε εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Δάν μία γυναίκα, ἡ ὁποία δὲν εἶχε τέκνον. "Ἐξαφνα Ἄγγελος Κυρίου ἀνήγγειλεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ ἀπέκτα τέκνον.

— Τὸ τέκνον αὐτὸ πρέπει νὰ ἀφιερωθῆ εἰς τὸν Θεόν. Νὰ μὴ πῆχ ποτὲ οἶνον καὶ νὰ μὴ κόψῃ ποτὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ἄγγελος καὶ ἐγένε ἀφαντος.

Μετὰ ἐννέα μῆνας ἐγεννήθη ἐν ὑγιῆς παιδίον, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη **Σαμψών**. "Ὅταν ἐμεγάλωσεν, ἐμνηστεύθη μίαν κόρην ἐξ ἄλλης χώρας.

Μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν μετέβαινε ὁ Σαμψών νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν μνηστὴν του, εἶδεν ἕνα μικρὸν λέοντα. Ὁ λέων ὄρμησε νὰ κατασπαράξῃ τὸν Σαμψών, ἀλλ' αὐτὸς ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ καὶ ἐφόνευσε αὐτὸν ὡς ἐρίφιον. Ὁλίγας ἡμέρας ἀργότερον διήρχετο ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ εἶχε φονεύσει τὸν λέοντα καὶ εἶδεν ἐν παραξένον θέαμα. Εἰς τὸ στόμα τοῦ φονευθέντος λέοντος ὑπῆρχον μέλισσαι μὲ μέλι. "Ἐλαβεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἔφαγεν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐπισήμων ἀρραβῶνων του ἔθεσεν ἐν αἶνιγμα εἰς τοὺς προσκεκλημένους του.

— Τί είναι εκείνο τὸ ὁποῖον τρώγεται καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τρώγει; Τί είναι ἐκεῖνο τὸ γλυκύ, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἰσχυρόν;

Αὐτὸ βεβαίως τὸ αἶνιγμα ἦτο τὸ παράξενον ἐκεῖνο θέαμα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Σαμφὼν εἰς τὸ στόμα τοῦ λέοντος. Δηλαδή αἱ μέλισσαι καὶ τὸ μέλι. Οὐδείς ἄλλως ἠδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ὁ Σαμφὼν εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς τὴν μνηστὴν του καὶ ἐκείνη τὸ ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς συμπατριώτας τῆς, διότι δὲν ἦτο Ἰσραηλίτις αὐτή. Μόλις τὸ ἔμαθον αὐτοί, εἶπον εἰς τὸν Σαμφὼν ὅτι ἐξήγησαν τὸ αἶνιγμα.

— Τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐξήγησις τοῦ αἰνίγματος.

Ὁ Σαμφὼν ἔχασε καὶ ἔδωκε τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς προσκεκλημένους του. Ἐθύμωσεν ἄλλως καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἡ ὁποία δὲν ἐκράτησε τὸ μυστικόν. Ὅταν μάλιστα ἔμαθον, ὅτι ὑπανδρεύθη αὐτὴ μὲ ἓνα ἐκ τῶν προσκεκλημένων ἐκείνων, ἠγνόησεν ὅτι δὲν ἦτο καθόλου καλὴ καὶ πρὸς ἐκδίκησιν κατέκαυσε τὰ χωράφια τῶν συμπατριωτῶν τῆς. Παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ πόλεμος τότε μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων διὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτό. Διὰ νὰ μὴ γίνῃ πόλεμος, οἱ Ἰσραηλιταὶ παρέδωσαν δεδωμένον μὲ καλώδια τὸν Σαμφὼν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Αὐτὸς ἄλλως ἔσπασε τὰ δεσμά, ὡσάν νὰ ἦσαν κλωσταὶ καὶ μὲ τὴν σιαγόνα φονευθέντος ὄνου ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ τότε ὁ Σαμφὼν ἔγινεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων. Ἦτο ἀφιερωμένος, καθὼς γνωρίζομεν, εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶχε πάντοτε τὴν προστασίαν Του καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὤφειλε τὴν ἔκτακτον δύναμίν του.

Ἄλλ' ὁ Σαμφὼν εἶχε μίαν μεγάλην ἀδυναμίαν. Δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ μυστικὸν ὅσον σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἐταπεινώθη πολὺ. Μία γνωστὴ του γυναῖκα, ἡ Δαλιδᾶ, τὸν ἠρώτησεν, διατί εἶναι τόσο δυνάτης. Ὁ Σαμφὼν δὲν εἶπε κατ' ἀρχὰς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ πονηρὰ ἄλλως καὶ κακὴ Δαλιδᾶ καθημερινῶς τὸν ἠρώτα, ὥστε κατῶρθωσε νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ δύναμις του ὤφειλετο εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, τὰς ὁποίας κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε κόψει ποτέ. Ἡ Δαλιδᾶ ἐπρόδωσε τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σαμφὼν καὶ ἐνῶ οὗτος ἐκαιμάτο, ἐξύρισαν τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν συνέλαβον. Τὸ γεγονός ἐπανηγγυρίσθη ὑπὸ τῶν Φιλισταίων. Κάποτε εἰς μίαν ἐορτὴν, ἔφεραν καὶ τὸν Σαμφὼν, τὸν ὁποῖον εἶχον τυφλώσει, διὰ νὰ τὸν περιγελάσουν. Ἡ ταπεινωσις τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἦτο μεγάλη. Προσηυχῆθη τότε εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του. Ἐνῶ, λοιπόν, ἦτο ὄρθιος,

έσπρήχθη εἰς δύο στύλους τοῦ οἰκήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἡ ἐορ-
τὴ καὶ εἶπεν:

— Ἀποθανέτω ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

Ἐκίνησε τοὺς στύλους καὶ ἔπεσεν ἡ στέγη καὶ κατεπλάκωσε τοὺς
πάντας.

Ὁ Σαμψὼν ἀποθνήσκων, ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐνταφιάσῃ
εἰς τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα περισσοτέρους ἐχθρούς ἀπ' ὅσους εἶχε θανατώσει
εἰς ἕλην τοῦ τὴν ζωῆν. Τὴν μεγάλην αὐτὴν καταστροφὴν ἔμαθεν εὐθὺς
ἅλη ἢ χώρα. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Σαμψὼν ἔλαβον τὸ σῶμα του καὶ ἔθαψαν
αὐτὸ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ ἀνδρῆος καὶ πιστὸς εἰς τὸν Θε-
ὸν αὐτὸς Ἰσραηλῆτης, ἀλλὰ καὶ ἐπιπόλαιος, διότι δὲν ἐγνώριζε νὰ φυ-
λάττῃ τὰ σπουδαῖα μυστικὰ τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκο-
γενείας, ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας, ὡς Κριτῆς, ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ

(*Α' Βασιλ. α', β', γ', δ'*)

Αλλος σπουδαῖος Κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ ἀπὸ τὸν Σαμψὼν,
ὑπῆρξεν ὁ Ἥλει. Οὗτος κατέκει εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, πλησίον τῆς
Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, διότι συγχρόνως ἦτο καὶ Ἀρχιερεὺς. Συνήθεια
ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ μεταβαίνει ὁ λαὸς ἡμέρας τινὰς κατ'
ἔτος εἰς τὴν Σηλώ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου
καὶ νὰ ἐορτάσῃ τὰς διαφόρους ἐορτάς.

Εἰς τὰς ἐορτάς αὐτάς μετέβαινον καὶ ὁ Ἰσραηλίτης Ἐλκανά, μετὰ
τῆς γυναίκας του Ἄννης, ἡ ὁποία ἦτο λυπημένη, διότι δὲν εἶχε τέκνον.
Ἡ ἀτεκνία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐθεωρεῖτο ἐντροπή, διότι ἀπὸ
ἀτέκνους γονεῖς δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γεννηθῇ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

Ἡ Ἄννα κατ' ἔτος ἤρχετο εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, καὶ μὲ δάκρυα πα-
ρεκάλει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε:

— Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ εὐσπλαχνισθῆς ἐμὲ τὴν δούλην Σου καὶ
νὰ μοῦ δώσῃς υἱόν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἀφιερῶσω εἰς τὴν ὑπηρε-
σίαν Σου.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἥλει, ὁ ὁποῖος ἐπρόσεξε τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης,
εἶπεν εἰς αὐτήν.

— Πήγαινε εἰς τὸ καλὸν καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ἐζήτησες.

Ὁ Θεὸς ἤκουσε πράγματι τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης καὶ τῆς ἔδωκεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σαμουὴλ, δηλαδὴ Θεοδώρητον.

Ὅταν ὁ Σαμουὴλ ἐμεγάλωσεν ὀλίγον, ἡ μήτηρ του Ἄννα ἦλθεν εἰς τὴν Σηλῶ καὶ ὅπως ὑπεσχέθη εἰς τὸν Θεόν, τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἄρχιερέα Ἡλεί.

Ἡ Ἄννα, εὐτυχῆς πλέον, ἐδόξαζε τὸν Θεὸν διὰ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον τῆς ἔδωκε, τὸν Σαμουὴλ. Εἶπε λοιπὸν μίαν ὥραιαν προσευχὴν:

« Ἡ καρδιά μου εἶναι πολὺ εὐχαριστημένη, διότι ὁ Θεὸς μου μὲ ἐδόξασεν. Μὲ ἔσωσεν ἀπὸ τοὺς ἐμπαιγμοὺς τῶν ἐχθρῶν μου. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἐκείνου ἄλλος Θεὸς ἅγιος καὶ δίκαιος. Δι' αὐτὸ, ποτὲ μὴ ὑπερηφανεύεσθε, ὡ ἄνθρωποι, καὶ ποτὲ νὰ μὴ προφέρουν τὰ χεῖλη σας λόγους ἐγωιστικούς. Διότι ὁ Θεὸς τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ Αὐτὸς κρίνει τὰς πράξεις μας. Τοὺς δυνατοὺς κάμνει ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς δυνατοὺς, τοὺς χορτασμένους κάμνει νηστικούς καὶ τοὺς πεινῶντας χορταίνει, εἰς τὴν ἄτεκνον γυναῖκα δίδει πολλὰ τέκνα καὶ τὴν πολύτεκνον κάμνει ἀσθενῆ. Διότι ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κάμνει πτωχοὺς καὶ πλουσίους, ἐνδόξους καὶ ταπεινοὺς. Ὁ Κύριος ἐκπληρῶνει τὰς προσευχὰς τοῦ πιστοῦ καὶ εὐλογεῖ τὸν δίκαιον ἄνθρωπον. Ἄς μὴ καυχᾶται λοιπὸν ὁ φρόνιμος διὰ τὴν φρόνησίν του, οὔτε ὁ πλούσιος διὰ τὰ πλούτη του. Τὸ καύχημα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ καλαὶ καὶ δίκαιαι πράξεις. Αὐτὰς θὰ κρίνῃ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ ».

Μετὰ τὴν προσευχὴν αὐτὴν ἡ Ἄννα ἀνεχώρησεν. Ὁ Σαμουὴλ ἠγάπησε τὸν Ναὸν καὶ ἡ χαρὰ του ἦτο μεγάλη, ὅταν ἐβοήθει τὸν ἱερέα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπρόσχε πάντοτε νὰ φέρεται μὲ εὐλάβειαν καὶ προσοχὴν. Δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀνησυχίαν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, δὲν ὠμίλει καὶ ὅταν ἔπρεπε νὰ φέρῃ τίποτε εἰς τὸν ἱερέα ἐβάδιζεν ἡσύχως. Ἡ συμπεριφορὰ του πρὸς ὄλους ἦτο πολὺ καλὴ. Ἦτο καλύτερος ἀπ' ὄλους τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ Ἡλεί, τὰ ὁποῖα δὲν ἐφέροντο καλῶς εἰς τοὺς πιστούς, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναὸν καὶ νὰ προσφέρουν θυσίας. Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ δέχωνται τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, ἐκεῖνοι ἤρπαζον μόνοι των ὅσα ᾔθελον. Ἡ ἀμαρτία αὐτῆ ἦτο μεγάλη, ἦτο ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς σκληρῶς.

Ὁ Σαμουὴλ ὅμως δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων. Ὁ Ἡλεί ἦτο ἱκανοποιημένος μὲ τὸν μικρὸν Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος

ἐφόρει ἕνα λινὸν στιχάριον, τὸ ὅποιον τοῦ ἔφεραν ἡ μήτηρ του κατ' ἔτος.

Μία νύκτα, ἐνῶ ὁ Σαμουὴλ ἐκοιμήθητο, ἤκουσε φωνήν, ἡ ὅποια τὸν ἐκάλει:

— Σαμουὴλ, Σαμουὴλ !

Ἄμέσως ὁ Σαμουὴλ ἔτρεξε πρὸς τὸν Ἥλει καὶ τὸν ἠρώτησε, τί ᾔθελεν.

— Δὲν σέ ἐφώνησα ἐγώ — εἶπεν ὁ Ἥλει — πήγαινε νὰ κοιμηθῆς.

Αὐτὸ ἐπανελήφθη τρίς. Ὁ Ἥλει ἠγνόησε τότε, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαύματος, δι' αὐτὸ τὴν τρίτην φορὰν εἶπεν εἰς τὸν μικρὸν Σαμουὴλ, ὅταν τὸν καλέσουν καὶ πάλιν νὰ ἀπαντήσῃ:

« Αἶλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλος σου ».

Πράγματι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε πάλιν καὶ τοῦ ἐφανερώσει πολλὰ μέλλοντα γεγονότα καὶ μάλιστα περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακῶν υἱῶν τοῦ Ἥλει. Ἀπὸ τότε ὅλοι ἀνεγνώρισαν τὸν Σαμουὴλ ὡς προφήτην Κυρίου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ Φιλισταῖοι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἤρπασαν τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης.

Οἱ Φιλισταῖοι μετέφερον τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν πόλιν Ἀζωτον, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ ἐγιναν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἱεροσυλίας ταύτης, δι' αὐτὸ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἡ δουλεία ὅμως ἐξηκολούθει. Ὁ Σαμουὴλ συνεβούλευσε τοὺς συμπατριώτας του νὰ μετανοήσουν, διότι πάσχουν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας των. Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἤκουσαν αὐτόν, προσηυχήθησαν, μετενόησαν καὶ ἀνέδειξαν Κριτὴν τῶν τῶν Σαμουὴλ. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Κριτής. Ἐκυβέρνησα καὶ ἐδίδαξε μὲ δικαιοσύνην. Προσηύχετο πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρεκάλει νὰ προστατεύσῃ τὸ ἔθνος του. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχὰς καὶ ἀπηλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους. Ὁ Σαμουὴλ παρέλαβεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν τὸ ἔθνος του. Ἀνύψωσε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Ἐδίδαξεν εἰς τὸν λαὸν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Θεῖον Νόμον. Κατέστρεψε τὰ εἰδωλα, ἐπέτυχεν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν διαφόρων φυλῶν.

Τοιοιουτρόπως ἔσωσε τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν.

Ὁ Σαμουὴλ ἔδρυσεν ἐπίσης εἶδος θεολογικῶν σχολῶν, μὲ σκοπὸν νὰ προπαρασκευάζουν τοὺς μέλλοντας διδασκάλους τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Αἱ σχολαὶ αὗται ὠνομάσθησαν **προφητικαί**.

Ὁ Σαμουὴλ ἐκυβέρνησε δικαίως καὶ θεαρέστως τὸν λαὸν ἐπὶ εἰκασιν ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας.

Τὴν μνήμην του ὡς προφήτου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Αὐγούστου.

7. Οἱ βασιλεῖς

Προτοῦ ἀποθάνῃ ὁ Σαμουὴλ, εἶχεν ὀρίσει ὡς Κριτὰς τοὺς δύο υἱοὺς του, Ἰωὴλ καὶ Ἀβιά. Δὲν ἤσαν ὅμως οὗτοι συνετοί. Δὲν εἶχον φόβον Θεοῦ. Δὲν ἐξετέλουν τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν λαόν. Ἐδέχοντο δῶρα καὶ ἔκαμνον ἀδικίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤλθον πρὸς τὸν Σαμουὴλ, πρὸ τοῦ θανάτου του καὶ ἐζήτησαν νὰ ὀρίσῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα, ὅπως εἶχον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ ἐθεώρησε τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ὡς ἀσέβειαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, διότι μόνος Κύριος καὶ Βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός. Ὁ λαὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ τοιουτοτρόπως ἠναγκάσθη οὗτος, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ δώσῃ βασιλέα εἰς τὸ ἔθνος.

8. Σ α ο ὐ λ

(*Α' Βασιλ. θ' - ιε'*)

Περὶ τὸ 1040 π.Χ. ἐξελέγη πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Σαοὺλ, υἱὸς τοῦ Κεὶς, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἡ ἀνάδειξις του ὡς βασιλέως ἐγένετο ὡς ἐξῆς: Οὗτος ἐζήτησε τὰς ἀπολεσθείσας θύνας τοῦ πατρὸς του καὶ ἐπειδὴ δὲν εὑρίσκειν αὐτάς, κατέφυγεν εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Προηγουμένως ὁ Θεὸς εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὸν Σαμουὴλ, ὅτι θὰ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ Σαοὺλ καὶ νὰ χρῆσῃ αὐτὸν ὡς βασιλέα. Εἶπε, λοιπὸν, ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Σαμουὴλ:

— Ἴδου ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ εἶπον· οὗτος θέλει ἄρχει ἐπὶ τὸν λαόν μου.

Πράγματι ὁ Σαμουὴλ ἔχυσεν ἔλαιον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαοὺλ καὶ ἔχρισε τοῦτον βασιλέα. Τοῦτο ἐγένετο καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦτο ὠνομάζοντο χριστοὶ τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὁ Σαοὺλ εὗρε καθ' ὁδὸν ομάδα Προφητῶν καὶ ἤλθεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἤρχισε νὰ προφητεύῃ. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι εἶδαν τὸν Σαοὺλ, τὸν υἱὸν τοῦ Κεὶς, μεταξύ τῶν Προφητῶν προφητεύοντα, ἔλεγον:

— Καὶ Σαοὺλ ἐν Προφήταις;

Ἄργότερον ὁ γέρον πλέον Σαμουὴλ συγκαλέσεν τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐκλέξουν βασιλέα καὶ ὁ κληρὸς ἔπεσεν εἰς τὸν Σαοὺλ.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ἐφώναζαν τότε ὅλοι καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν ὡς βασιλέα

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαοὺλ ἐκυβέρνησε συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνίκησε πολλοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἠγάπα αὐτόν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ δόξα καὶ αἱ νῆκαι ἔκαμαν αὐτὸν νὰ λησμονήσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζήσῃ ζωὴν κακὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος ἔζη ἀκόμη, εἶπε πρὸς τὸν Σαοὺλ:

— Ἐπειδὴ ἐλησμόνησες τὸν Θεόν, δὲν θὰ εἶσαι πλέον βασιλεὺς.

Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Σαμουὴλ εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἔχρισεν νέον βασιλέα, τὸν μικρότερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί, τὸν Δαυῖδ.

Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐν τῷ μεταξύ, λόγῳ τῶν ἀμαρτιῶν του, περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν καὶ μελαγχολίαν. Ὁ φθόνος καὶ ἡ καχυποψία ἔκαμαν τὸν βίον του ἀβίωτον. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐκλήθη εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Δαυῖδ, διὰ νὰ ψυχαγωγῇ τὸν βασιλέα μὲ τὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν. Δυστυχῶς ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἐθεραπεύθη ὁ Σαοὺλ, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Δαυῖδ. Ἐσώθη ὅμως οὗτος, διότι τὸν ἐβοήθησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, ὁ ὁποῖος ἦτο εἰλικρινὴς καὶ καλὸς φίλος τοῦ Δαυῖδ.

Ἄργότερον εἰς μάχην τινα ἐναντίον τῶν Φιλισταίων ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλίται. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ ἔπεσαν ἥρωϊκῶς, μεταξύ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν. Ὁ Σαοὺλ ὁ ἴδιος τραυματισθεὶς καὶ φοβούμενος μήπως συλληφθῇ, ἠτύοκτόνησεν. Ὁ λαὸς ἐπένησε μεγάλως. Ὁ Δαυῖδ ἂν καὶ εἶχε καταδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, ἐν τούτοις ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε διὰ τὸν Σαοὺλ, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν φίλον του Ἰωνάθαν. Τὸ γεγονός αὐτὸ διεσώθη καὶ εἰς ὠραιότατον ποίημα τοῦ Δαυῖδ, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην*.

* Ὁ θρῆνος αὐτὸς τοῦ Δαυῖδ, διὰ τὸν βασιλέα Σαοὺλ καὶ τὸν ἠγαπημένον φίλον του Ἰωνάθαν, εὑρίσκεται εἰς τὸ βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Βασιλειῶν Β' (Κεφ. α' στίχ. 19-27).

9. Δαυΐδ

(Α' Βασιλ. ια', ιζ', ιη', ιθ', κ.ε.)

Εΐδομεν, ὅτι ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ ἔχρισε βασιλεῖα τὸν Δαυΐδ. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβεν οὗτος ἀμέσως τὴν βασιλείαν, διότι ἐζή, ἀκόμη ὁ Σαούλ. Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι ὁ Δαυΐδ ἐκλήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ψυχαγωγῇ τὸν ἀσθενῆ πλέον Σαούλ. Δὲν εἶναι ὅμως ἡ μοναδική αὐτῆ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Δαυΐδ ἐφάνη χρήσιμος εἰς τὸν Σαούλ.

Ὅταν ὁ Σαούλ ἔπρεπε νὰ πολεμήσῃ πρὸς πανίσχυρον ἐχθρόν, τοὺς Φιλισταίους καὶ ἐνῶ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην, ἐξάφνα εἰς στρατιώτης μὲ ἀνάστημα γίγαντος, ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ μὲ περιφρόνησιν πολλὴν εἶπε πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας:

— Διατί θέλετε νὰ πολεμήσωμεν; Ὅποιος ἀπὸ σᾶς τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ νὰ παλαίσῃ μαζί μου. Ἄν μὲ φονεύσῃ, οἱ Φιλισταῖοι θὰ γίνουιν δοῦλοι σας. Ἄν τὸν φονεύσω ἐγώ, θὰ γίνετε σεῖς δοῦλοι μας.

Οἱ Ἰσραηλίται ἐτρόμαξαν ὅταν εἶδον τὸν γίγαντα αὐτὸν νὰ τοὺς προσβάλλῃ τοιουτοτρόπως καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ ἀνάστημά του, διὰ νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτόν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔλεγε τὰ ἴδια προκλητικὰ λόγια ὁ Γολιάθ, ἀλλ' οὐδεὶς Ἰσραηλίτης ἐτόλμα νὰ πολεμήσῃ παρ' ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἐδίδεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἠγωνίζετο πρὸς τὸν ὑβριστὴν αὐτὸν γίγαντα.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Δαυΐδ, διὰ νὰ φέρῃ τροφὰς εἰς τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στρατιῶται καὶ ἤκουσε τὰς ὑβρεῖς τοῦ Γολιάθ. Παρουσιάσθη, λοιπόν, εἰς τὸν βασιλεῖα Σαούλ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ πρὸς τὸν Φιλισταῖον Γολιάθ.

— Δὲν θὰ δυνηθῆς, τέκνον μου, νὰ παλαίσῃς, ἐπειδὴ εἶσαι ἀκόμη νέος, ἐνῶ αὐτὸς ὁ γίγας εἶναι γυμνασμένος εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ Δαυΐδ ὅμως ἐπέμεινε καὶ τοιουτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ. Ἐφόρεσε, λοιπόν, τὸν βαρὺν ὀπλισμόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ οὔτε ἐν βῆμα ἀπὸ τὸ βάρος. Διὰ τοῦτο ἐγκατέλειπε τὰ ὄπλα καὶ ἔλαβε μίαν σφενδόνην. Ὁ Γολιάθ ὅταν εἶδε τὸν Δαυΐδ νὰ ἔρχεται μὲ τὴν σφενδόνην, ἐγέλασε καὶ εἶπε:

— Νέε, νομίζεις ὅτι εἶμαι σκύλος καὶ ἔρχεσαι νὰ πολεμήσῃς μὲ σφεν-

δόνην; "Ελα καὶ ἐγὼ θὰ δώσω τὸ κρέας σου νὰ τὸ φάγουν τὰ ζῶα
— "Ἐρχεσαι — ἀπήντησεν ὁ Δαυὶδ — νὰ μὲ κτυπήσης μὲ κοντάρι καὶ
μὲ σπαθί, ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ὁποῖος
εἶναι ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ θὰ σὲ νικήσω.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι ὤρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων.

Ὁ μικρόσωμος καὶ νεκρὸς Δαυὶδ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσφεν-
δόνισε τὸν Γολιάθ καὶ τὸν ἔρριψε νεκρὸν. Οἱ Φιλισταῖοι, ὅταν εἶδον
νεκρὸν τὸν γίγαντά των, ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον
φυγὴν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐνίκησαν καὶ ἔγιναν κύριοι τῶν ἐχθρῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαουλ οἱ Ἰσραηλῖται ἀνεκήρυξαν βασιλέα
τὸν Δαυὶδ. Ἀνηγορεύθη ὅμως βασιλεὺς μόνον τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα,
διότι αἱ ἄλλαι φυλαὶ παρασυρόμεναι ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Ἀβεννήρ,
ἀνηγόρευσαν βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σαουλ, Ἰεβοσθέ. Μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἀπέ-
θανον καὶ ὁ Ἀβεννήρ καὶ ὁ Ἰεβοσθέ καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Δαυὶδ ἀνεγνω-
ρίσθη βασιλεὺς ὑφ' ὅλων τῶν φυλῶν. Ἦτο τότε ἡλικίας 37 ἐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δαυὶδ, τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἔφθασεν εἰς
τὸν ἀνώτατον βαθμὸν μεγαλείου καὶ δόξης. Ἐκυρίευσεν τὸ ὑπόλοιπον
μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, δηλαδὴ τὸν λόφον Σιών, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε κυ-
ριεύσει ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ κατέστησε τὴν Ἱερουσαλήμ πρωτεύουσαν
τοῦ βασιλείου. Πάντοτε ὑπῆρξε νικητὴς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του. Τὸ
βασιλείον του εἶχε μεγάλην ἔκτασιν, ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μέ-
χρι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου μέχρι τοῦ
Ἀραβικοῦ κόλπου. Ὁ Δαυὶδ διωργάνωσε τὸ Κράτος του καὶ ἐσωτερι-
κῶς. Ὁργάνωσε τὸν στρατὸν, τὴν διοίκησιν, τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν
καὶ ἔκαμεν ὠραῖα οἰκοδομήματα. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν
Δαυὶδ μεγάλον βασιλέα ἦτο ἡ πίστις του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸ πάντων
ἡ θερμὴ ἀγάπη του πρὸς Αὐτόν. "Ὅλας τὰς ἐπιτυχίας του ἀπέδιδεν ὁ
Δαυὶδ εἰς τὸν Θεόν. "Ἐπραξε πᾶν τὸ δυνατόν νὰ τονώσει τὴν πίστιν τοῦ
λαοῦ καὶ νὰ ὑψώσει τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ Δαυὶδ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ
μετέβησαν εἰς Καριαθιαρεὶμ, ὅπου εὕρισκετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης,
μετέφερον αὐτὴν ἐπισήμως εἰς τὴν Σιών καὶ ἐτοποθέτησαν αὐτὴν προ-
σωρινῶς εἰς σκηνήν, διότι ἐσκέπτετο νὰ κτίσῃ ἀργότερον μεγαλοπρεπῆ
Ναόν. Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς Κιβωτοῦ, ἡ Ἱερουσαλήμ κατέστη ἔθνη-
κὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.



Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(14' αἰών)

Ἐφρόντισε κατόπιν ὁ Δαυὶδ νὰ τακτοποιήσῃ καλύτερον τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ὡρισεν, ὅπως οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀποτελοῦν εἰκοσι τέσσαρας τάξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπηρετοῦν καθ' ἑβδομάδας εἰς τὸν Ναόν. Αἱ τάξεις αὗται ἐλέγοντο ἑφημερίαί. Εἰσῆγγαγεν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τὴν ψαλμωδίαν καὶ τὴν ποίησιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέλεξε τοὺς παλαιότερους θρησκευτικούς ὕμνους καὶ συνέταξεν ὁ ἴδιος νέους, οἱ ὁποῖοι ἐψάλλοντο ἀπὸ χορὸν μουσικῶν ψαλτῶν με ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ψαλτήριον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ὕμνοι αὗτοι ὠνομάσθησαν **Ψαλμοί**.

Σπουδαιόταται εἶναι αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαυὶδ περὶ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος, τὰ πάθη του, ὁ θάνατός του καὶ ἡ Ἀνάστασις του προλέγονται εἰς τοὺς ὠραίους ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ Θεὸς μάλιστα ὑπεσχέθη εἰς αὐτόν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ προέλθῃ ὁ Μεσίας. Ἀτυχῶς ὁ Δαυὶδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτίαν. Ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτὸν τὸν προφήτην Νάθαν διὰ νὰ τὸν ἐλέγξῃ. Ὁ Δαυὶδ μετενόησε ἀμέσως.

— Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ, εἶπε καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν Νάθαν.

Ὁ Δαυὶδ ἐτιμωρήθη ἄρκετὰ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐπαθε θλιβερὰ οἰκογενειακὰ δυστυχήματα. Ἀπέθανεν ἓν τέκνον του καὶ ἕτερος υἱός του ὁ Ἀβεσαλώμ ἐπανεστάτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐξεθρόνισεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τέλος ὁ Θεὸς συνεχώρησε, κατόπιν εὐλιχρινουῶς μετανοίας, τὸν Δαυὶδ.

Ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ὤρισεν ὡς διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶνα.

— Φύλαττε, — εἶπε πρὸς αὐτόν — τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου περιπατῶν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Ἐβασίλευσεν ἐν ἅλῃ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἐν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἔργων τοῦ Δαυὶδ εἶναι οἱ **Ψαλμοί**, οἱ ὁποῖοι ἀναγινώσκονται ἢ ψάλλονται καθ' ἕλας σχεδὸν τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐκ τῶν δύο παρατιθεμένων ὠραίων ψαλμῶν, ὁ μὲν δὸς ἐξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητά Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ 109 εἶναι προφητικός, διότι ὁμιλεῖ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαυὶδ, θὰ καθίσῃ ἐπὶ θρόνου καὶ θὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς.

Ψαλμὸς Η' (8)

2. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ· ὅτι ἐπιήθη ἡ μεγαλοπρεπείά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρότισα αἶνον ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.

4. ὅτι ὄφθαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας·

5. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;

6. ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,

7. καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

2. Κύριε ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης ἡμῶν πόσον θαυμαστὴ καὶ λαμπρὰ εἶναι ἡ δύναμις Σου καὶ ἡ σοφία Σου εἰς ὅλην τὴν γῆν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὕμνουσιν τὸ ὄνομα Σου, διότι ἡ μεγαλοπρεπείά Σου, ὑψώθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. Καὶ τὰ νήπια καὶ τὰ βρέφη τὰ ὅποια θηλάζουν Σὲ ὕμνουσιν. Ἀπὸ τὸ στόμα αὐτῶν ἔκαμες τέλειον ὕμνον, διὰ νὰ ἀποστομωθοῦν οἱ ἐχθροί Σου καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἐκδίκησιν ἀρνοῦνται τὸ ὄνομά Σου.

4. Ὅταν βλέπω τοὺς οὐρανοὺς κόσμους, τοὺς ὁποίους διὰ μόνων τῶν δακτύλων σου ἐπλασες, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα, τὰ ὅποια ἐτοποθέτησες εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς θεμέλιον ἀσφαλές, σκέπτομαι:

5. Τί εἶναι ὁ τόσον μικρὸς ἄνθρωπος παραβαλλόμενος μὲ τὸ ἀχανές σύμπαν, ὥστε νὰ ἐνθυμῆσαι αὐτόν; Ἡ τί εἶναι κάθε υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ προνοῆς καὶ φροντίζης δι' αὐτόν;

6. Τὸν ἐπλασες ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τοὺς ἀσωμάτους ἀγγέλους, ἀλλὰ τὸν ἐστεφάνωσες μὲ δόξαν καὶ τιμῇ,

7. καὶ ἀφοῦ τὸν κατέστησες κύριον καὶ βασιλέα ἐπὶ τῶν κτισμάτων σου ὅλων, τὰ πάντα ὑπέταξες ὑπὸ κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

8. πρόβατα καὶ βόας ἀπάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ
πεδίου,

9. τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θα-
λάσσης, τὰ διαπορευόμενα
τρίβους θαλασσῶν.

10. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς
θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου
ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

8. τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἀλ-
λὰ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου

9. καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ εἰς
τὸν ἀέρα καὶ τὰ ψάρια τοῦ ἕρως ἐντὸς
τῆς θαλάσσης καὶ τὰ μεγάλα κήτη
τοῦ διασχίζουσι τοὺς ὠκεανούς.

10. Κύριε ὁ ἐξουσιαστής ἡμῶν, πό-
σον θαυμάζεται καὶ ὑμνεῖται τὸ ὄνομα
Σου, ἀπὸ ὅλων τοῦ ἀνθρώπου τῆς
γῆς.

Ψ α λ μ δ ς Ρ Θ' (109)

1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυ-
ρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
θρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου.

2. ῥάβδον δυνάμεως ἐξουσι-
αστελεῖ σοι Κύριος ἐκ
Σιών καὶ κατακυριεύει
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου·

3. μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ
τῆς δυνάμεώς σου ἐν ταῖς
λαμπρότησι τῶν ἁγίων
σου· ἐκ γαστροῦ πρὸ ἐπι-
στροφῶν ἐγέννησά σε·

4. ὤμοσε Κύριος καὶ οὐ με-
ταμελήθησεται· σὲ ἱερεὺς
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὰξιν
Μελχισεδέκ·

1. Εἶπεν ὁ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν
Κύριόν μου τὸν Μεσσίαν. Κάθησε εἰς
τὴν τιμητικὴν πρὸς τὰ δεξιὰ μου θέσιν,
ἕως ὅτου θέσω τοὺς ἐχθρούς σου ὑπὸ
τοὺς πόδας σου, ὥστε νὰ στηρίζῃς αὐ-
τούς ἐπ' αὐτῶν (τῶν ἐχθρῶν σου).

2. Ἀπὸ τὴν Σιών θὰ ἀποστείλῃ εἰς
σὲ ὁ Κύριος σκήπτρον ἰσχυρὸν καὶ νὰ
καταστῆς κύριος τῶν ἐχθρῶν σου, ἀνα-
δεικνυόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν νικητῆς.

3. Ἰδική σου εἶναι ἡ ἐξουσία, τὴν
ὁποίαν θὰ ἐξασκήσῃς τὴν ἡμέραν τοῦ
θὰ ἀναδειχθῆς νικητῆς, ἀνάμεσα εἰς τὴν
λαμπρότητα τῶν ἁγγέλων καὶ τῶν ἁ-
γίων σου, διότι σὲ ἐγέννησα πρὶν νὰ δη-
μιουργήσω τὰ ἄστρα καὶ ὅλην τὴν γῆν.

4. Ὁρκίσθη ὁ Κύριος καὶ δὲν θὰ
ἀλλάξῃ ἀπόφασιν, καὶ εἶπε: Σὺ εἶσαι
ἱερεὺς αἰώνιος ὡς τὸν Μελχισεδέκ,
ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς καὶ βασιλεὺς.

5. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συν-
έθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς
αὐτοῦ βασιλεῖς·

6. κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλη-
ρώσει πτώματα, συνθλά-
σει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολ-
λῶν·

7. ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίε-
ται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κε-
φαλὴν.

5. Ὁ Κύριος παριστάμενος εἰς
τὰ δεξιὰ σου θὰ κατασυντρίψῃ βασι-
λεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν, ποῦ θὰ ὀργισθῇ.

6. Θὰ δικάσῃ καὶ θὰ κρίνῃ μεταξὺ
τῶν ἐθνῶν, θὰ γεμίσῃ τὴν γῆν μὲ πτώ-
ματα, θὰ κατασυντρίψῃ τὰς κεφαλὰς
πολλῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

7. Θὰ εἶναι ὁ Πατέρας τόσον τα-
πεινός, ὥστε διὰ νὰ παύσῃ τὴν δίψαν
του θὰ πῆλ ὕδωρ ἀπὸ χειμάρρου, ποῦ
θὰ συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον του· διὰ
αὐτὴν του ὅμως τὴν ταπείνωσιν θὰ
ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.

10. Σ ο λ ο μ ῶ ν

(Γ' Βασιλ. β' κ. ε.)

Ὁ Βασιλεὺς Σολομῶν ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-
τρός του ἤκουσε μίαν νύκτα τὴν φωνὴν τοῦ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτόν:

— Αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῶ.

Ὁ Σολομῶν ἀπήντησε:

— « Σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέ-
γα, καθὼς διήλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύ-
τητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ νῦν, Κύριε,
ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δούλον σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ
ἐγὼ εἶμι παιδάριον μικρὸν καὶ οὐκ οἶδα τὴν ἐξοδὸν μου καὶ τὴν εἴσοδόν
μου, ὁ δὲ δούλος σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολὺν, ὃς
οὐκ ἀριθμηθήσεται· καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ δια-
κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοῦ σνιεῖν ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ
καὶ κακοῦ· ὅτι τίς δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τούτον; ».
(Γ' Βασιλ. γ' 6 - 9).

Οί λόγοι ο἗τοι ἤρσαν εἰς τὸν Θεόν, διότι ὁ Σολομών δὲν ἐζήτησε πλούτη καὶ δόξαν, ἀλλ' ἐζήτησε σοφίαν καὶ σύνεσιν, τὰς ὁποίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου.

Σοφός, λοιπόν, καὶ φρόνιμος καὶ δίκαιος βασιλεὺς ὑπῆρξεν ὁ Σολομών.

Συντόμως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ σοφία καὶ ἡ σύνεσις τοῦ Σολομώντος. Μίαν ἡμέραν * ἐκάθητο εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἔκρινε τὰς διαφορὰς τῶν ὑπηκόων του. Παρουσιάσθησαν τότε δύο γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη κλαίουσα εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα:

— 'Εγὼ διέμενον εἰς ἓν δωμάτιον μετὰ τῆς ἄλλης γυναίκος. Ἡ κάθε μία εἶχε τὸ βρέφος της. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχε. Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἀπέθανε τὸ ἰδικόν της βρέφος καὶ ἐσηκώθη σιγὰ σιγά, ἤρπασε τὸ ἰδικόν μου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν του τὸ ἰδικόν της τὸ νεκρόν. Ὄταν ἐξύπνησα, ἤρχισα νὰ κλαίω διότι ἐνόμισα ὅτι ἀπέθανε τὸ τέκνον μου, ἔπειτα ὅμως παρετήρησα, ὅτι δὲν ἦτο ἰδικόν μου, ἀλλὰ τῆς κακῆς αὐτῆς γυναίκος.

Ἡ ἄλλη γυναίκα τότε ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

— Αὐτὴ ἐπιζῆεν εἰς τὸν ὕπνον της τὸ τέκνον της. Τὸ ἰδικόν μου ζῆ με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτὸ ἐδῶ.

Ὁ Βασιλεὺς ἀμέσως διέταξε νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ νὰ λάβουν καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀνά ἓν τεμάχιον. Τί συνέβη τότε; Ἡ μία γυναίκα ἤρχισε νὰ κλαίη:

— Ὅχι, εἶπε, καλύτερα νὰ λάβῃ τὸ τέκνον μου ἡ ἄλλη γυναίκα, παρὰ νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἡ ἄλλη γυναίκα, ἔλεγεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ ἄς μὴ τὸ ἔχη καμμία ἐκ τῶν δύο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ὁ Σολομών.

— Νὰ δοθῇ ἀμέσως τὸ βρέφος εἰς ἐκείνην ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην της, ἐγνώρισα τὴν ἀληθινὴν μητέρα.

Ὁλος ὁ κόσμος ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ ἠὐχαρίστησε τὸν συνετὸν καὶ δίκαιον βασιλέα.

Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς βασιλεὺς ἔφθασεν εἰς τόσην δόξαν καὶ τόσην δύναμιν ὅσον ὁ Σολομών.

Ὁ Σολομών ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν σοφίαν του διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Συνέγραψε σφά συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται αἱ

* Γ' Βασιλειῶν γ' 16-28.

Παροιμίες, ὁ Ἐκκλησιαστής καὶ τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, τὰ ὅποια εἶναι βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν εἰρηνική. Τὸ ὠραιότερον καὶ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων του ὑπῆρξεν ὁ **Ναὸς τοῦ Σολομῶντος.** Ἐκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες ἔργατῶν εἰργάσθησαν, διὰ νὰ τελειώσουν ἐπὶ ἑπτὰ καὶ ἡμισυ ἔτη τὸν Ναὸν ἐκεῖνον. Ὁ Ναὸς ἐκτίσθη εἰς τὸν λόφον Σιών ὅμοιος πρὸς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, εἶχε δὲ δύο μέρη. Τὸ **Ἅγιον** καὶ τὰ **Ἅγια τῶν Ἁγίων.** Τὰ μέρη αὐτὰ ἐχωρίζοντο διὰ πολυτίμου παραπετάσματος. Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μετεφέρθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτέθη εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Ὁ Ναὸς εἶχε προσέτι δύο κύλας: Τὴν ἐσωτερικὴν διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν διὰ τὸν λαόν. Τὰ πάντα εἰς τὸν Ναὸν ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ χρυσοῦ. Καὶ αἱ σανίδες ἀκόμη ἦσαν ἐστρωμένοι μετὰ πλάκας χρυσοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγιναν μετὰ μεγαλοπρέπειαν. Ὁ Σολομὼν προσηχήθη καὶ ἠὐχαρίστησε τὸν Κύριον. Παρεκάλεσε νὰ εἰσακούωνται αἱ προσευχαί, αἱ ὅποια θὰ ἀναπέμπωνται ἐκ τοῦ Ναοῦ τούτου. Ἐκτοτε ὁ Ναὸς οὗτος ἐθεωρήθη ὡς ἡ μόνη ἐπίγειος κατοικία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλα αἱ θυσίαι ἐκ μέρους τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς τὸν Ναὸν αὐτόν.

Ὁ Σολομὼν ἔκαμε καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα πολιτισμοῦ. Ἐκτίσσε τεῖχος περίξ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκτίσσε πλησίον τοῦ Ναοῦ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα. Ὁ θρόνος του ἦτο κατεσκευασμένος ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν. Ἐπροστάτευσε τὰς τέχνας, ἀνέπτυξε τὴν ναυτιλίαν, προήγαγε τὸ ἐμπόριον καὶ ἔφερεν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαόν. Τοιαύτην δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀπέκτησεν, ὥστε ἄλλοι βασιλεῖς μακρόθεν ἀπέστελλον πρὸς αὐτὸν πλοῦσια δῶρα καὶ ἤρχοντο νὰ ἐπισκεφθοῦν αὐτόν, ὅπως μία περίφημος βασίλισσα, ἡ βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ μεγάλη πολυτέλεια διέφθειρε τὸν Σολομῶντα, ὥστε ἐλησιμύνησεν οὗτος τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτῆν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐτιμώρησεν αὐτὸν μετὰ μεγάλας συμφοράς. Μετὰ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ Σολομῶντος ἐπέτρεψε νὰ διχασθῇ τὸ ἰσχυρὸν καὶ μέγα βασίλειον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ νὰ ἔλθουν μεγάλα συμφοραὶ καὶ εἰς τὸν λαόν, ὁ ὅποιος ἐπίσης ἐκ τῆς μεγάλης εὐτυχίας ἐλησιμύνησε τὸν Θεόν.

Ὁ Σολομὼν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐβδομήκοντα ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 40 ἔτη, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ του Δαυὶδ.

11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφή των ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων

(1^η Βασιλ. ιβ', ιγ', ιδ' κ.ε.)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος βασιλεὺς ἀνεκηρύχθη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ υἱὸς τοῦ Ροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐνθρόνισίν του ὁ λαὸς ἐζήτησεν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας. Ὁ Ροβοάμ ὅμως συμπεριφέρθη μετὰ ἀλαζονείαν καὶ εἶπεν ὅτι καὶ φόρους μεγαλύτερους καὶ τιμωρίας μεγαλύτερας θὰ ἐπιβάλλῃ. Ὁ λαὸς ἐπανεστάτησεν. Αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν βασιλέα των τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ **βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ** μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Σιχέμ. Αἱ ἄλλαι δύο φυλαὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ **βασιλείον τοῦ Ἰούδα** μετὰ πρωτεύουσαν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκ τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ ὠνομάσθησαν Ἰσραηλῖται καὶ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰούδα ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι. Ὁ διχασμὸς ἔφερε συντόμως κακὰ ἀποτελέσματα. Μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων ἔγιναν πόλεμοι καταστρεπτικοί, οἱ ὅποιοι ἐξησθένησαν αὐτούς, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ πολεμήσουν πλέον νικηφόρως πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς ἐξέπεσαν. Εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἱεροβοάμ ἀπηγόρευσε εἰς τοὺς ὑπηκόους του νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ δυστυχῶς κατεσκευάσεν εἰδωλα, δύο χρυσοὺς μόσχους, τοὺς ὁποίους ἔστησεν εἰς δύο σημεῖα τοῦ βασιλείου του καὶ διέταξε νὰ λατρεύονται οἱ μόσχοι οὗτοι ὡς Θεοί.

Ἐπὶ τῶν διαδόχων του ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσε. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν διαδόχων, του ὁ Ἀχαάβ, ἐνυμφεύθη τὴν εἰδωλολάτριν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία μετὰ μανίας ἐπολέμησε τοὺς ἐναπομείναντας πιστοὺς εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Ἰδρυσεν εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς εἰς τὸν Βάαλ καὶ εἰς τὴν Ἀστάρτην, παρὰ τὰς φωνὰς τῶν Προφητῶν, οἱ ὅποιοι ἐδίδασκον ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Βεβαίως μετὰ τῶν βασιλέων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ἀνεφάνησαν καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς, ὅπως ὁ Ἰηοῦ, ὁ Ἰωάχαζ καὶ ὁ Ἰωάς, ἀλλὰ ἦσαν τόσον ὀλίγοι, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαναφέρουν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀσεβείας ὑπῆρξεν ἡ καταστροφὴ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἱ ὅποιοι ἔσπραν αἰχμαλώτους τοὺς καλύτερους Ἰσραηλῖτας εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Ἐκεῖ ἐλησμόνησαν καὶ Θεὸν

καὶ ἔθνος καὶ ἐχάθησαν μεταξύ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν χώραν τῶν. Ἡ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινεν ἀποικία τῶν Ἀσσυρίων. Ἐκεῖ ἤλθον καὶ κατόκησαν ἄποικοι Ἀσσύριοι, οἱ ὁποῖοι ἀνemiχθήσαν μετὰ τῶν ἐλαχίστων Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀπομείνει καὶ ἔγινεν εἰς νέας λαὸς με̄ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν **Σαμαρείται** καὶ ἐλάτρευον μὲν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ εἶχον μερικὰς διαφορὰς. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχεν ἄσπυνον μῖσος.

Τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα διετήρησε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διετήρησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὴν δυναστείαν τοῦ Δαυὶδ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προήρχετο ὁ Χριστός.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ βασιλεῖον ἐξέπεσεν. Ὁ Βασιλεὺς Ροβοὰμ ἀντὶ νὰ συνετισθῆ μετὰ τὸ πάθημα, τὸ ὁποῖον ἔπαθεν, ἐλησμώνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδῶλα καὶ παρέσυρε καὶ τὸν λαὸν μετὰ τὸ κακὸν τοῦ παραδείγματος. Τοῦτον ἐμιμήθησαν καὶ οἱ διάδοχοί του. Ἡ χειροτέρα ἐποχὴ ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβασίλευσεν ἡ ἀσεβὴς Γοθολία καὶ ἀργότερον ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς.

Καὶ οἱ δύο ἐφόνευσαν πολλοὺς Προφῆτας, οἱ ὁποῖοι ἐκήρυττον μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἰπῆρξαν βεβαίως καὶ βασιλεῖς εὐσεβεῖς ὅπως ὁ Ἰωσαφάτ, ὁ Ἰωάθαμ, ὁ Ἐζεκίας καὶ ὁ Ἰωσίας, ἀλλὰ δὲν κατάρθρωσαν νὰ σώσουν τὸν λαὸν τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Ἡ τιμωρία ἤλθε σκληρὰ καὶ διὰ τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Τὸ 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ ὁ Β' ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κατέλυσε τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Ἦρπασε τὰ σκεύη καὶ ἔκαυσε τὸν Ναὸν καὶ κατέσφαξε τοὺς Ἰουδαίους. Ἐτυφλώθη ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας καὶ ἐσύρθη καὶ οὗτος αἰχμάλωτος μετὰ τῶν διασωθέντων ἐκ τῆς σφαγῆς εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη λέγεται **αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλῶνος**.

12. Ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία

(1' Βασιλ. κε', Λατινὴ α')

Οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ὁποῖοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὑπέφερον ἀπεριγράπτους στερήσεις καὶ κακουχίας, ἐνῶ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Βαβυλῶνα. Εἰς ὥρατος ψαλμὸς, ὁ 136, περιγράφει τὰς κακουχίας αὐτάς.

Οί Βαβυλώνιοι, οί ὅποιοι ᾠδήγουν τοὺς Ἰουδαίους, ἐπρότεινον πρὸς αὐτοὺς νὰ ψάλλουν ἕνα θρησκευτικὸν ὕμνον. Ὁ ποιητῆς ἐνθυμεῖται τὸ γηγενὸς αὐτὸ καὶ ψάλλει.

Ψαλμὸς ΡΑΣΤ' (136)

1. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.

2. Ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.

3. Ὅτι ἐκεῖ ἐπληρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ὠδῶν καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ὠδῶν Σιών.

4. Πῶς ἄσωμεν τὴν ὠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;

5. Ἐὰν ἐπιλάβωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιὰ μου.

6. Κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάργυγι μου, ἐὰν μὴ σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.

7. Μνήσθητι, Κύριε, τῶν υἰῶν Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ τῶν λεγόντων ἔκκενοῦτε, ἔκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.

8. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.

9. Μακάριος ὃς κρατήσῃ καὶ ἐδαφίῃ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

Τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν διασκορπισμένοι καὶ ἔζων ἐν μέσῳ λαῶν μετέξεναι καὶ ξένην θρησκείαν. Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ ζωὴ ἤρχισε νὰ γίνεται καλυτέρα. Ὁ Ναβουχοδονόσορ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Εἰργάζοντο ἐλευθέρως καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα εἰς τὴν πολιτείαν. Τόσον καλυτέρα ἔγινεν ἡ ζωὴ, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἀποστέλλουν βοηθήματα πρὸς τοὺς ἐναπομείναντας εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πτωχοὺς Ἰουδαίους.

Οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι, αὐτοὶ δηλ. οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, δὲν ἐγνώριζον τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν παρέμενον καὶ ἡ ὁποία ἐλέγετο γενικῶς Ἀραμαῖα. Διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα αὐτῆ τὴν ὁποίαν ὠμίλουσιν οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπανῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὀνομάζεται Ἀραμαϊκή. Οἱ αἰχμάλωτοι Ἰουδαῖοι κατὰ παραχώρησιν τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἶχον αὐτοδιοίκησιν τινὰ καὶ ἔζων κατὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά των.

Μεγάλην πικρίαν ἠσθάνοντο διότι δὲν εἶχον Ναόν. Οὔτε ἦτο δυνατὸν εἰς τὴν ξένην χώραν νὰ ιδρῦσουν τοιοῦτον. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ἀνάγκη νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν, συνηθρίζοντο πλησίον τῶν Προφητῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὀμιλήσωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἢ εἰς ὠρισμένα οἰκήματα, τὰ ὁποῖα ὠνομάσθησαν **Συναγωγαί**. Τοιουτοτρόπως οἱ πλεῖστοι εὐρισκόμενοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ Ἰουδαῖοι διετήρησαν τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ εἶχον τὸν πόθον νὰ ἐπιστρέψουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας

(*Α' Ἐσθρας β', γ' κ. ε.*)

Ολίγα ἔτη ἀργότερον οἱ Μῆδοι καὶ οἱ Πέρσαι περὶ τὸ 538 π.Χ. ἐκυρίευσαν τὴν Βαβυλῶνα. Ὑπὸ τὴν νέαν αὐτὴν κυριαρχίαν οἱ Ἰουδαῖοι διήρχοντο ἡσύχως. Ὅταν ἀπέθανον ὁ Καμβύσης καὶ ὁ Δαρεῖος, βασιλεὺς ἐγένινεν ὁ Κῦρος. Ἐν ἐκ τῶν πρώτων διαταγμάτων τοῦ Κύρου ἦτο, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν Ναόν των.

Μεγάλην χαρὰν ἠσθάνθησαν οἱ Ἰουδαῖοι. Δὲν ἀπεφάσισαν ὅμως νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι. Πολλοὶ εἶχον γεννηθῆ εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ δὲν ἠθελον νὰ φύγουν. Ὅλοι ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔμειναν, προσέφερον βοήθειαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καθῶς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. Ἀρχηγὸς τῶν πεντήκοντα χιλιάδων περίπου Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν, ἐτέθη ὁ Ζοροβάβελ. Οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Δαυὶδ καὶ ἦτο πρόγονος τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου. Ὅλοι ἐπίσης οἱ Βαβυλώνιοι προσέφερον πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐπαναπατριζομένους καὶ ἐνδύματα καὶ ζῶα. Ὁ ἴδιος ὁ Κῦρος προσέφερον εἰς τὸν Ζοροβάβελ 5500 ἱερὰ σκεύη ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀρπάσει ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τῶν ἐπιστρεφόντων, ὅταν ἐπάτησαν εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν. Τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς των τὰ ἐκφράζει ὠραιότατα ὁ 125 ψαλμός.

1. Ἐν τῷ ἐπιστρέφει Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι.

2. Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, τότε ἐροῦσιν ἐν ταῖς ἔθνεσιν· ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφροινόμενοι.

4. Ἐπίστρεψον, Κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάροους ἐν τῷ νότῳ.

5. Οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεωροῦσι.

6. Πορευόμενοι ἐπορευόντο καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν· ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Ἦρχισαν τότε νὰ καλλιεργοῦν τὰ πατρικά των κτήματα. Πολιτικῶς Ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ζοροβάβελ καὶ θρησκευτικῶς ὁ Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς.

Ἡ πρώτη φροντίς των ἦτο ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασαν τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (535) ἤρχισαν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσεν ἐπὶ βασιλείω των Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, περὶ τὸ 516 π.Χ. Τὰ ἐγκαίνα ἐγιναν μεγαλοπρεπῶς, ἀλλὰ ὁ νέος οὗτος Ναὸς δὲν εἶχε τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ παλαιοῦ.

Ὅσοι ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διεσκορπίσθησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ἱδρυσαν Ἰουδαϊκὰς κοινότητας. Οἱ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης διασκορπισθέντες Ἰουδαῖοι, ὠνομάσθησαν **Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς**.

Μετὰ ὀγδόντα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐπέστρεψαν καὶ ἄλλαι 1.500 οἰκογένειαι αἰχμαλώτων ὑπὸ τὸν ἱερέα Ἐσδρα. Τὸ 458 π.Χ. ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἐσδρας μαζὶ μὲ τὸν διορισθέντα ἀργότερον ἑπαρχον Νεεμίαν προσεπάθησαν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Ἀπηγόρευσαν τοὺς γάμους μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ εἰδωλοατρῶν. Ὁ ἔγγονος ὁμοῦ τοῦ ἀρχιερέως, Μανασσῆς, δὲν ὑπήκουσε καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν εἰδωλολατρὴν σύζυγόν του, κόρην τοῦ Πέρσου σατράπου τῆς Σαμαρείας. Μετέβη

εις τὴν Σαμάρειαν, ἔκτισεν ἄλλον Ναὸν εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν καὶ τοιοῦτοτρόπως συνετέλεσεν, ὥστε νὰ μεγαλώσῃ τὸ μῖσος μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν.

Ὁ Ἐσδρας διέταξε νὰ ἀναγινώσκειται τακτικῶς εἰς τὰς Συναγωγὰς ὁ Νόμος. Ἐκανε μάλιστα καὶ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἰς ἓνα τόμον, ὃ ὀποῖος ὠνομάσθη **Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης**. Τέλος ὁ Ἐσδρας συνήθροισε τὸν λαὸν εἰς ἐπίσημον τελετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ὅλοι, ὅτι θὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας

(*Α' Μακκαβαίων α', β' κ. ε., Β' Μακκαβαίων γ'*)

Διακόσια ὀλόκληρα ἔτη ἔμειναν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οἱ Ἰουδαῖοι. Ὅταν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος περὶ τὰ τέλη τοῦ 331 π.Χ. ἐπολέμει ἐναντίον τῶν Περσῶν καὶ ἐπολιόρκει τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Τύρον, ἔστειλεν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐζήτηε ὑποταγὴν. Ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν ἐδέχθη. Ἀργότερον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἔφθασε πρὸ τῶν Ἱεροσολύμων.

Οἱ Ἰουδαῖοι ὄχι μόνον ὑπετάγησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ πομπῆς. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος συνεινήθη ἐκ τῆς ὑποδοχῆς καὶ συνεπάθησεν αὐτούς. Ὅταν μάλιστα τοῦ ἔδειξαν τὴν προφητείαν τοῦ Προφήτου Δαυὶδ, ἣ ὁποία ἔλεγεν, ὅτι θὰ ᾔτο ὁ καταλυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἠὲ χαριστήθη καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Μετεχειρίσθη φιλικῶς τοὺς Ἰουδαίους καὶ αὐτοὶ πάλιν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἑλληνος Βασιλέως, κατετάγησαν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἰουδαία πότε περιέπιπεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου, πότε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Σελευκιδῶν τῆς Συρίας, διότι καθὼς γνωρίζομεν, οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐδιχάσθησαν.

Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον του καὶ ἐπὶ 100 ἔτη ἡ Παλαιστίνη ἔμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων, οἱ ὁποῖοι περιποιήθησαν πολὺ τοὺς Ἰουδαίους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν συνεκεντρώθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ προ-

ώδευσαν εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐτέλουν ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας των καὶ ὀμίλου τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν Ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι. Χάριν αὐτῶν μάλιστα ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Β΄ ὁ Φιλᾶδελφος, διὰ τὴν ἐξυπρητήσῃ τὰς θρησκευτικὰς των ἀνάγκας, διότι δὲν ἐγνώριζον οὗτοι τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν, διέταξε νὰ γίνῃ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀνέλαβον τότε 72 σοφοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον καὶ τὴν ἐβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην. Ἡ μετάφρασις αὕτη, καθὼς γνωρίζομεν, λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται ὡς ἐξῆς: Μετάφρασις τῶν Ο΄. Εἶναι τὸ ἐπίσημον κείμενον τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναγινώσκονται αἱ διάφοροι περικοπαὶ τῆς Π. Διαθήκης κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ἀκολουθίας.

Μὲ αὐτὴν τὴν μετάφρασιν ἐγνώρισαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ αὕτη μετεφράσθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τῶν χριστιανικῶν λαῶν.

Ἀπὸ τοῦ 198 π.Χ. ἡ Ἰουδαία ὑπῆχθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν Σελευκιδῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Σελευκίδας ὑπῆρξε καλὴ. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ Ἀντιόχειαν.

Ἀργότερον ὅμως ἤρχισαν νὰ πιέζουν τοὺς Ἰουδαίους μὲ βαρυτάτους φόρους καὶ τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων ἦτο, ὅτι ὁ Σέλευκος Δ΄ ὁ Φιλοπάτωρ ἀπέφασκε νὰ ἀρπάσῃ καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἀπέστειλε τὸν ὑπουργόν του Ἡλιόδωρον, ὁ ὅποιος εἰσῆλθε βιαίως εἰς τὸν Ναόν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κάμῃ τὸ κακὸν αὐτό, διότι Ἄγγελος Κυρίου ἐπλήγῃσεν αὐτὸν μὲ ρομφαίαν φλογίνην καὶ τὸν ἔριψε κατὰ γῆς. Τότε ἐζήτησεν οὗτος συγχώρησιν καὶ ἐθεραπεύθη, ἐπέστρεψε δὲ χωρὶς νὰ ἀρπάσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ.

Ὁ διωγμὸς τῶν Σελευκιδῶν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ἔλαβε θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Οἱ Σελευκίδαι ἠθέλησαν νὰ κάμουν εἰδωλολάτραις ὅλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν κάθε μέσον. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων διεφθάρη ἀπὸ τοὺς διαφόρους, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐγιναν εἰδωλολάτραι. Ἄλλοι ὑπέστησαν ἥρωικῶς μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τέλος ἄλλοι ἐπανεστάθησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν.

15. Οἱ Μακκαβαῖοι

(1^ο Μακκαβαίων α', 4^ο Μακαβ. β')

Μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Σελευκιδῶν, ἦτο ὁ γέρον **Ἐλεάζαρος** καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ἦτο πιστὸς Ἰουδαῖος. Τοῦτον ἤθελον νὰ ἀναγκάσουν νὰ φάγη χοιρινὸν κρέας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀπηγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐὰν ἔτρωγε, τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἐλεάζαρος ἠρνεῖτο τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν. Ὁ Ἐλεάζαρος ἠρνήθη νὰ φάγη. Τότε ὠδήγησαν αὐτὸν πρὸς τὸ μαρτύριον, εἰς τὸ ὅποιον προσῆλθε μὲ χαρὰν μεγάλην. Καθ' ὁδὸν προέτρεπον αὐτὸν ἄνθρωποι τοῦ βασιλέως νὰ φάγη κρέας ἄλλο καὶ νὰ ὑποκριθῇ, ὅτι τρώγει κρέατα θυσιῶν, **εἰδωλόθουτα**, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἐλεάζαρος ὁμῶς μὲ θάρρος ἔλεγε: « Δὲν ἀξίζει εἰς τὴν ἰδικὴν μου ἡλικίαν νὰ ὑποκριθῶ, διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διότι καὶ ἂν ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τοῦ Παντοκράτορος οὔτε ἐδῶ, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ».

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου ἔλεγε: « Μόνον τὸ σῶμα μου πάσχει· ἡ ψυχὴ μου ὁμῶς αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν, διότι πάσχω ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ». Τιοιουτοτρόπως ἀπέθανεν ὁ γέρον πιστὸς εἰς τὸν Θεόν.

Ἄλλο ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα θυσίας, χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὑπῆρξε τὸ μαρτύριον τῶν ἑπτὰ παίδων.

Ἀφοῦ συνελήφθησαν οὗτοι μετὰ τῆς χήρας μητρὸς των, προσήχθησαν εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ Ἀντίοχος προσεπάθησε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν μὲ ἀπειλὰς καὶ δαρμούς. Τότε ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε: « Κάκιστε τῶν ἀνθρώπων, σὺ μὲν ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς εἰς νέαν καὶ αἰωνίαν ζωὴν ».

Μὲ γεναιότητα ὅλοι ὑπέμειναν τὸ μαρτύριον. "Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀντίοχος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του, νὰ πείσῃ τὸ τελευταῖον τῆς τέκνον, νὰ ἀρνηθῇ τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν διὰ νὰ ζήσῃ. Ἡ ἡρώικὴ καὶ πιστὴ ἐκείνη μήτηρ ἐστράφη πρὸς τὸ τέκνον τῆς καὶ εἶπε: « τέκνον μου, παρατήρησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ

Θεός ἐδημιούργησεν ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καθὼς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὴ φοβηθῆς τὸν δῆμιον· νὰ φανῆς ἀντάξιος τῶν ἀδελφῶν σου, διὰ νὰ σὲ εὕρω μαζί των εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν ». Τότε ὁ νέος εἶπε πρὸς τοὺς δημίους: « Τὶ περιμένετε; Δὲν ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον ».

Τέλος ἐμαρτύρησεν ὁ νέος καὶ μετ' ὀλίγον ἡ μήτηρ του.

Τὸ μαρτύριον τοῦ γέροντος Ἐλεαζάρου καὶ τῶν ἐπτὰ παιδῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Αὐγούστου.

Ἄλλοι Ἰουδαῖοι, καθὼς εἶπομεν, ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Τὸ σύνθημα τὸ ἔδωκεν περὶ τὸ 167 π.Χ. ὁ γέρον ἱερεὺς Ματθαθίας. Οὗτος μετὰ τῶν πέντε υἱῶν του ἠγανάκτησαν ἐκ τῆς καταπίεσεως αὐτῆς τῶν Σελευκιδῶν, ἔφυγον ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πατρίδα των Μωδεῖν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐκάλεσε καὶ ὄσους ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Πολλοὶ συνηθροίσθησαν πλησίον του καὶ ὁ ἱερεὺς ἀγὼν ἤρχισε κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ὁ ἱερεὺς Ματθαθίας καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος ὁ τρίτοτοκος υἱὸς του Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ Μακκαβαῖοι.

Οὗτος ἐνίκησε πολλάκις τὰ στρατεύματα τῶν Σελευκιδῶν ἂν καὶ ἦσαν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἰδικὰ του. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη, προπαρεσκευάζετο πάντοτε διὰ νηστείας καὶ προσευχῆς. Ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Ἰούδας ἐκυρίευσεν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ πρώτη ἐργασία του ἦτο ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ περιποίησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὰ ἐγκαίρια καὶ κατεσκεύασεν ὑψηρὰ τείχη γύρω ἀπὸ τὸν Ναόν, διὰ νὰ τὸν προφυλάττῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Μετὰ τὸν ἐνδοξον, εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, θάνατον τοῦ Ἰούδα, τὸν ἀγῶνα ἐξηκολούθησαν οἱ ἀδελφοὶ του.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρουσιάζονται καὶ αἱ δύο θρησκευτικαὶ αἱρέσεις, τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων. Οἱ Φαρισαῖοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν καλοὶ. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχὰς των καὶ κατήντησαν νὰ θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των ἀγίους. Ἐφρόντιζον νὰ τηροῦν τυπικῶς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλ' οὐσιαστικῶς δὲν ἐτήρουν αὐτόν. Οἱ Σαδδουκαῖοι πάλιν δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν μετὰ θάνατον

ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ὑπαρξίν
'Αγγέλων καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἡ αἵρεσις τῶν Ἑσσαιῶν. Οὗτοι ἦσαν μοναχοί.
Ἐζῶν ἄγαμοι αὐστηρότατον βίον. Ἀλλὰ προσήχοντο εἰς τὸν Ἥλιον
καὶ εἶχον καὶ αὐτοὶ διαφόρους ἄλλας καινοτομίας εἰς τὴν θρησκείαν.

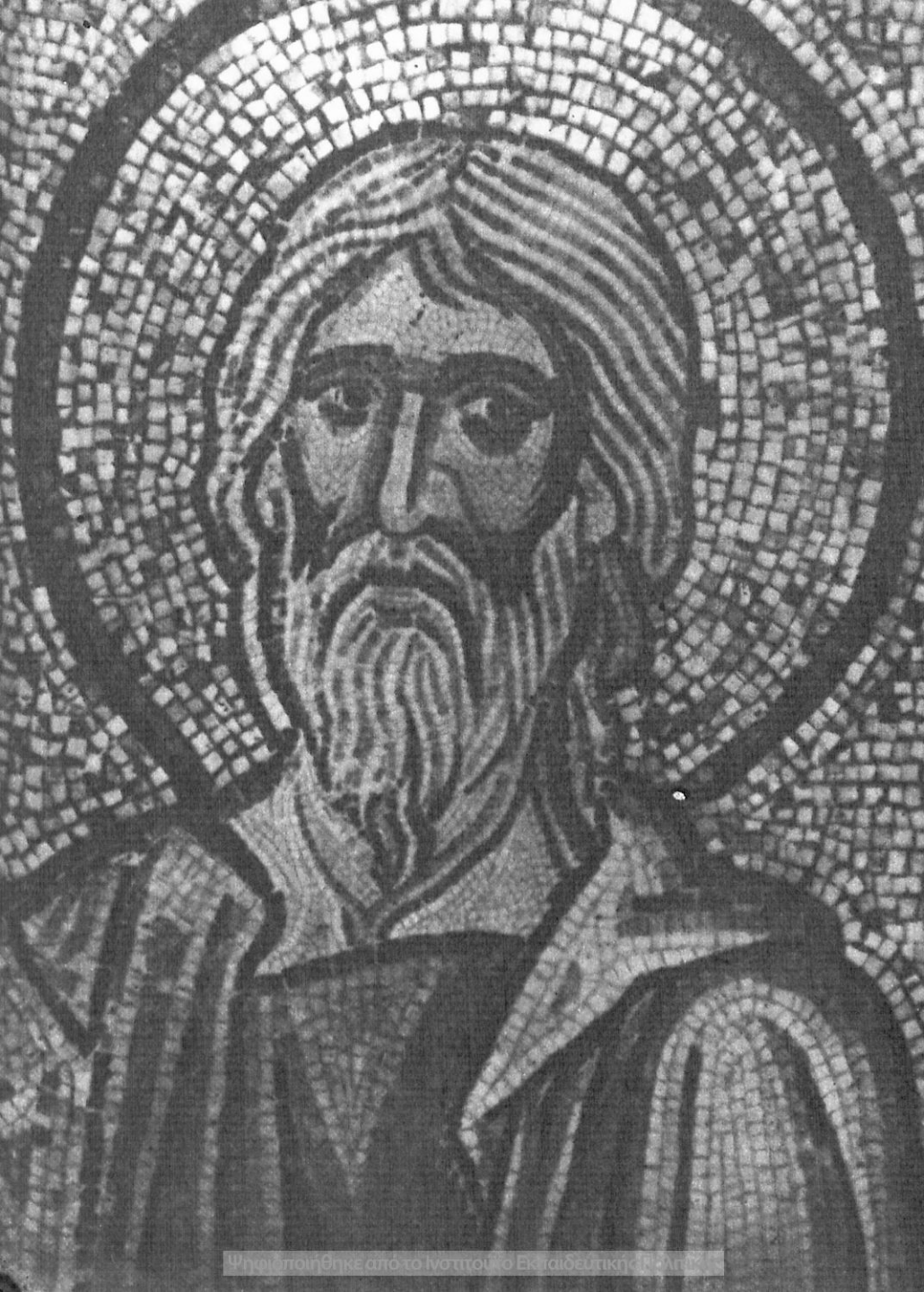
Σιγὰ σιγὰ ἡ θρησκεία κατέπεσε τελείως. Αἱ δύο τάξεις Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων ἀλληλομισοῦντο. Πότε ἐπεκράτουν οἱ πρῶτοι καὶ
πότε οἱ δεῦτεροι. Ἡ κατάστασις αὐτὴ ἐξησθένησε τὸ κράτος καὶ ἡ δυ-
ναστεία τῶν Μακκαβαίων ἐβάδιζε πρὸς τὸ τέλος τῆς. Μεταξὺ τῶν τε-
λευταίων διαδόχων τῶν Μακκαβαίων, Ἰωάννου Ἰρκανοῦ τοῦ Β' καὶ
Ἀριστοβούλου τοῦ Β' ἤρχισεν ἐμφύλιος πόλεμος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρ-
χιερέως. Καὶ οἱ δύο ἐκάλεσαν ὡς δικαιοτήτην τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν
Πομπήιον, ὁ ὁποῖος ἐζήτει μίαν τοιαύτην εὐκαιρίαν. Ἐβάδισε λοιπὸν
οὗτος μετὰ τοῦ στρατοῦ του κατὰ τῆς Παλαιστίνης, τὴν ὁποίαν ἐκυ-
ρίευσε τὸ 63 π.Χ. καὶ ὑπεδούλωσε τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν
κράτος.

16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους

Οταν ὁ Πομπήιος κατέλαβε τὴν Παλαιστίνην, τὴν πολιτικὴν ἐξουσί-
αν ἤσκει πλέον ὡς ἐπίτροπος τῶν Ῥωμαίων ὁ Ἀντίπατρος, Ἰου-
δαῖος κατὰ τὴν θρησκείαν κακὸς ὅμως καὶ διεφθαρμένος ἄνθρωπος. Μετ'
ὀλίγα ἔτη ὁ υἱὸς του Ἡρώδης ἐγένινεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν βασιλεὺς καὶ κα-
τέσφαξεν ὅσους ἦσαν συγγενεῖς τῶν Μακκαβαίων καὶ αὐτὴν τὴν γυ-
ναῖκα του ἀκόμη ἐπειδὴ κατήγετο ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἡρώδης ἦτο μισητὸς
εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ Ἡρώδης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος
ἐζήτει νὰ φονεῦσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἐπληροφορήθη παρὰ
τῶν Μάγων, ὅτι ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς ἐφόνευσε
τὰς δέκα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀθῶων νηπίων τῆς Βηθλεέμ, διὰ νὰ
φονευθῇ μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ ὁ Χριστός.

Διῶριζε καὶ ἔπαυε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐτοποθέτει ἀνθρώπους ἰδι-
οῦς του εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἐκτύπησε τὸ Ἰουδαϊκὸν Συνέδριον καὶ
ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερουσαλὴμ εἰς κέντρον πο-
λυτελείας καὶ ἁμαρτίας.

Τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ κατεπραῦνθη, ἀφ' ὅτου ὁ Ἡρώδης ἀνοικοδόμη-
σε τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ πάλιν τὸ μῖσος ἐμεγάλωσε, διότι



Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (I A' αἰὼν)

ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κυρίαν θύραν τοῦ Ναοῦ χρυσοῦν ἀετόν, σύμβολον τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας.

Τὸ τέλος τοῦ Ἡρώδου ὑπῆρξεν οἰκτρὸν. Ἐσάπισε ζωντανός. Διὰ διαθήκης, τὸ βασίλειον τῆς Παλαιστίνης, διένειμε μεταξὺ τῶν τριῶν υἱῶν του, Ἀντίπα, Φιλίππου καὶ Ἀρχελαίου.

Πάντως ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγὸν ἦτο ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Ἐπαθον βεβαίως μεγάλας συμφοράς, ἀλλὰ ἀπέκτησαν καὶ ἀρκετὰ προνόμια.

Ἡ Παλαιστίνη ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ **Ἐπιτρόπων ἢ Ἡγεμόνων**, οἱ ὁποῖοι ἐξεργάζοντο ἀπὸ τὸν ἑπαρχον τῆς Συρίας, ἡ ὁποία ἦτο Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐγκατεστάθη μόνιμος στρατιωτικὴ φρουρά, ὀνομαζομένη **σπεῖρα**.

Ἐνῶ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπλήρωναν οἱ Ἰουδαῖοι φόρον πρὸς τοὺς Ρωμαίους, ἀργότερον κατηργήθη αὐτὸ τὸ προνόμιον καὶ ἤρχισαν νὰ καταβάλλουν φόρους.

Τοὺς φόρους ἐνοικίαζον πλούσιοι Ρωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἴδρουν τελωνεῖα εἰς διάφορα μέρη καὶ διώριζον εἰσπράκτορας ἢ ἐπιστάτας, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζοντο **τελῶναι**. Αὗτοι ἦσαν κυριολεκτικῶς τύραννοι τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἱερουσαλὴμ κατέστη πόλις τῆς ἀμαρτίας. Ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι ἦσαν οἱ ἀληθεῖς πιστοί, οἱ ὁποῖοι ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Δυστυχῶς οἱ περισσότεροι Ἰουδαῖοι ἀνέμενον τὸν Μεσσίαν ὡς ἐθνικὸν ἀρχηγὸν καὶ κατακτητὴν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανίδρυνε ἰσχυρὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος.

Αἱ ἀντιλήψεις αὐταὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἐννοήσουν καὶ νὰ μὴ πιστεύσουν οἱ πλείστοι Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον μακρὰν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως θὰ γνωρίσωμεν καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς τῆς Κ. Διαθήκης, ἦλθεν εἰρηνικός, πρᾶος καὶ ταπεινός, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς θρησκευτικῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἠθικῆς παρακμῆς τῶν Ἰουδαίων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙ' ΑΛΛΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

1. Ἰώβ

Εἰς τὴν Αὐσίτιδα χώραν ἔζη κάποιος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Ἰώβ, « ἀληθινός, ἀμεμπτός, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντός πονηροῦ πράγματος », ὡς λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας καὶ κτήματα καὶ ζῶα καὶ πλοῦτη ἄπειρα. Ἦτο εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε καθημερινῶς τὸν Θεόν.

Τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ἐφθόνησεν ὁ διάβολος. Εἶπε, λοιπόν, εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Ἰώβ, εἶναι πιστός καὶ εὐσεβής, διότι ἔχει κάθε εὐτυχίαν, τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ ποθήσῃ ἀνθρώπου καρδία. Καὶ ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι Παντογνώστης καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πίστις τοῦ Ἰώβ ἦτο πραγματικὴ καὶ ὄχι φαινομενικὴ. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ αὐτό, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν διάβολον νὰ πειράξῃ τὸν Ἰώβ, χωρὶς ὅμως νὰ θίξῃ τὴν υἰεῖαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ὁ Ἰώβ ἐκάθητο εὐτυχῆς καὶ ἀμέριμος, ἔρχεται ἓνας ὑπηρέτης καὶ τοῦ λέγει:

— Λησταὶ ἤλθον καὶ ἔκλεψαν τὰ βόδια καὶ τοὺς ὄνους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ σοῦ ἀναγγείλω τὴν συμφορὰν.

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη, ὅταν ἄλλος ὑπηρέτης ἐφθασε τρέχων.

— Φωτιὰ ἔπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκαυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ ἀναγγείλω τὸ κακόν.

Τὴν ἰδίαν ὥραν τρίτος ὑπηρέτης ἐφώναζεν:

— Λησταὶ ἤρπασαν τὰς καμήλους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας.

Καὶ τέταρτος ἀγγελιαφόρος τὴν ἰδίαν ὄραν ἔφθανε, διὰ τὴν ἀναγκαιότητα καὶ νέαν συμφορὰν, μεγαλυτέραν αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἄλλας.

— «Ὅλα τὰ τέκνα σου, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἐτρωγον καὶ ἔπινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ των. Δυνατὸς ἄνεμος ἐπνευσε καὶ ἔρριψε τὴν στέγην καὶ ὄλοι ἐτάφησαν κάτω ἀπὸ τὰ εἱλεῖα.

Ἐσηκώθη τότε ὁ Ἰώβ, ἔσχισε τὸ ἔνδυμά του, εἰς ἐνδειξιν πένθους, κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφοῦ ἔπεσε μετὰ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, προσεκύνησε τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ πίστις του καὶ ἡ ἐλπίς παρέμειναν σταθεραὶ καὶ εἶπε:

« Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ὅταν εἶδεν ὁ διάβολος, ὅτι τόσαι συμφοραὶ συγχρόνως δὲν ἐκλόμισαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ ἀνδρός, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ πειράξῃ τὸν Ἰώβ καὶ εἰς τὸ ἴδιόν του τὸ σῶμα. Ὁ Θεός, διὰ τὴν ἀναδειχθῆ ἀκόμη λαμπρότερον ἢ πίστις τοῦ Ἰώβ, ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Μόνον ἡ ζωὴ τοῦ Ἰώβ δὲν ἔπρεπε νὰ θιγῇ.

Φοβεραὶ πληγαὶ ἐκάλυψαν τότε τὸ σῶμα τοῦ Ἰώβ καὶ πόνοι φρικτοὶ τὸν ἐβασάνιζον. Μόνος, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ἔζηε τὰς πληγὰς του μετὰ ὄστρακον διὰ νὰ ἀνακουφίζεταὶ ὀλίγον. Εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν ἦλθον νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ πικροὶ λόγοι τῆς γυναικὸς του.

— Μέχρι πότε θὰ κάμνης ὑπομονήν; Ἐχασες τὰ πάντα, τέκνα, περιουσίαν, δόξαν, ὄνομα. Βλασφήμησε, λοιπόν, τὸν Θεόν καὶ ἄς ἀποθάνῃς. Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἰώβ ἀπήνησεν:

« Ἴνα τί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας οὕτως; Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑπέισομεν; » (ὑποφέρομεν).

Τὸν ἴδιον καιρὸν, τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, πληροφορηθέντες τὰς συμφορὰς τοῦ Ἰώβ, ἐκίνησαν ἀπὸ τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἦλθον νὰ παρηγορήσουν αὐτόν.

Ὅταν ἀντίκρισαν τὴν τόσῃν αὐτοῦ δυστυχίαν, ἐστάθησαν ἀμίλητοι καὶ ἄφωνα ἑπτὰ ἡμερόνυχτα.

Τέλος ἤνοιξε ὁ Ἰώβ τὸ στόμα του καὶ κατηράσθη τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη.

Τότε οί φίλοι του προσεπάθησαν νά τοῦ ἀποδείξουν ὅτι ἡ τόση του συμφορά εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον τήν ὀργήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰώβ ὅμως ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἀθῶος καί ὅτι καμμιά ἁμαρτία του δέν ἦτο τόσον μεγάλη, διὰ νά ἐπισύρῃ τήν τρομεράν αὐτῆν τιμωρίαν. Οἱ φίλοι του ὅμως ἐπέμενον νά τόν ὀνομάζουν ἁμαρτωλόν.

Τότε ὁ Θεός ἐπεμβαίνει καί ἐν μέσῳ λαίλαπος καί νεφῶν λέγει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν δικαίωμα νά συζητοῦν καί νά κρίνουν τὰς βουλάς τοῦ Θεοῦ, διότι πολλάκις εἶναι ἀνίκανοι νά τὰς ἐνοήσουν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ρυθμίζει τὰ πάντα καί προνοεῖ περὶ πάντων, γνωρίζει τὸ ἀληθές συμφέρον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι πρέπει ἀγογγύστως νά ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον Του θέλημα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰώβ μετενόησε, διότι κατηράσθη τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη, μετενόησαν δὲ καί οἱ φίλοι του, διότι τὸν ὠνόμασαν ἁμαρτωλόν. Καί ὁ Θεός ἀνταμείβων τὴν πίστιν καί τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰώβ ἀπήλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καί ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄλλους υἱοὺς καί θυγατέρας καί ποιμνία καί κτήματα καί πλοῦτη καί ἀγαθὰ διπλάσια ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

Καί ἔζησεν ὁ Ἰώβ εὐτυχῆς, ἔτη πολλὰ « καί ἐτελευτήσεν πρεσβύτερος καί πλήρης ἡμερῶν ». Διὰ τὰς ἀρετάς του ἐθεωρήθη ἅγιος καί εορτάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰς 6 Μαΐου.

Τὸ ὄνομα καί ἡ ἱστορία τοῦ Ἰώβ εἶναι γνωστά εἰς ὅλον τὸν κόσμον, Ὅταν θέλωμεν νά εἴπωμεν, ὅτι ἓνας ἄνθρωπος ἔχει μεγάλην ὑπομονήν. λέγομεν, ὅτι ἔχει Ἰώβιον ὑπομονήν.

Πρέπει, λοιπόν, νά ὑπομένωμεν εἰς τὰς θλίψεις. Ὅπως ὁ χρυσὸς καθαρίζεται μέσα εἰς τὴν φωτιάν, τοιοῦτοτρόπως καί ὁ ἄνθρωπος ἐξαγνίζεται μὲ τὰς θλίψεις καί τὰς δοκιμασίας.

2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ

(Λατινῆ γ')

Κατὰ τὸ ἔτος 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας Ναβουχοδονόσορ ὁ Β', ἤλθε καί ἐπολιόρησε τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀποτέλεσμα τῆς πολιορκίας ἦτο ἡ νίκη τοῦ Ναβουχοδονόσορος καί ἡ αἰχμαλωσία χιλιάδων Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι δέσμιοι μετεφέρθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Εἶχον περάσει ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν

ὁ Ναβουχοδονόσορ διέταξεν ἀξιωματικούς τῆς αὐλῆς του νὰ ἐκλέξουν νέους ὑγιεῖς καὶ ἠθικούς ἐκ τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ τοὺς προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐξέλεξαν λοιπὸν νέους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαρίας καὶ ὁ Μισαήλ. Εἰς τοὺς νέους αὐτοὺς ἔδωσαν ὀνόματα βαβυλωνιακὰ. Ὠνόμασαν τὸν μὲν Δανιήλ Βαλτάσαρ, τοὺς τρεῖς δὲ ἄλλους Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδευαγώ.

Διέταξεν ἐπίσης ὁ βασιλεὺς νὰ ἐνδύσουν αὐτοὺς μὲ τὰ λαμπρότερα φορέματα καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτοὺς βασιλικὸν φαγητόν. Οἱ νέοι ὅμως οὗτοι, πιστοὶ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν, δὲν ᾔθελον νὰ τρώγουν ἀπηγορευμένα διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας φαγητὰ. "Ἦθελον νὰ νηστεύουν καὶ ἔτρωγον μόνον ὄσπρια καὶ ἔπινον μόνον ὕδωρ. "Ἐνεκα τῆς εὐλαβείας των ὁ Θεὸς ἠύλογει αὐτοὺς καὶ τὰ φαγητὰ ἐκεῖνα, ὅχι μόνον δὲν ἀδυνάτησαν αὐτοὺς, ἀλλὰ ἔκαμαν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὸ σῶμα. Ἡ δὲ πίστις των εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἔκαμιν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὴν πίστιν των αὐτὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των ἀπέδειξαν εἰς μίαν κρίσιμον καὶ σπουδαίαν περίστασιν.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ κατεσκεύασε πελωρίαν εἰκόνα του ἐκ χρυσοῦ. Ἔστειλε λοιπὸν ἀγγελιαφόρους εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους καὶ διέταξε νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὅλοι οἱ κατὰ τόπους ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες, διὰ νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς λαμπρᾶς εἰκόνας. Καὶ ὅταν ἡ ἡμέρα ἔφθασε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ, εὐρίσκετο συγκεντρωμένον, κήρυξ μετέδωκε τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. "Ὅταν αἱ σάλπιγγες καὶ τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα δώσουν τὸν σύνθημα, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες, λαὸς καὶ ἄρχοντες πίπτοντες νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τὴν χρυσοῦν, τὴν ὁποίαν ἔστησεν ὁ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς. "Ὅστις θὰ ἠρνεῖτο, θὰ ἐρίπτετο ζῶν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

Ἄλλ' οἱ τρεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες, οἱ ὁποῖοι εἶχον διδαχθῆ νὰ λατρεύουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, δὲν ἔδειλιναν πρὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, ἀλλὰ ἠρνήθησαν νὰ προσκυνήσουν τὴν χρυσοῦν εἰκόνα, διὰ νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὁ βασιλεὺς ἐπληροφορήθη τὴν ἀρνήσιν τῶν νέων, ὠργίσθη φοβερὰ καὶ διέταξε νὰ ὀδηγηθοῦν οἱ παῖδες ἐνώπιόν του. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἐκεῖνοι ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν. Εἰς τὰς ἀπειλάς τοῦ βασι-

λέως ἀπήντησαν « ἐστὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ὃ ἡμεῖς λατρεύομεν, δινατὸς ἐξελεῖσθαι (νὰ λυτρώσῃ) ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρός τῆς καιομένης ».

Τότε ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ πυρακτωθῇ ἐπταπλασίως ἡ κάμιнос καὶ νὰ ριφθοῦν ἐντὸς αὐτῆς οἱ τρεῖς εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες. Ἡ διαταγή ἐξετελέσθη.

Παράξενον ὅμως ἀντὶ θρήνων καὶ κλαυθμῶν, γλυκεῖα μουσικὴ καὶ ἀρμονικὴ ψαλμωδία ἤκούετο ἐκ τῆς καμίνου. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, διέκρινον ἐντὸς τῆς καμίνου τοὺς τρεῖς νέους ἐλευθέρους ἀπὸ τὰ δεσμά των νὰ προσεύχωνται καὶ τέταρτον νέον ἐν μέσῳ αὐτῶν λαμπρὸν καὶ ὠραῖον ὡς Ἄγγελον.

Πράγματι ἦτο Ἄγγελος, ὁ ὁποῖος τὴν φλόγα τοῦ πυρός, εἰς δρόσον μετέβαλεν.

Πρὸ τοῦ μεγάλου θαύματος, ὁ βασιλεὺς μετενόησε καὶ διέταξε νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθον τῆς καμίνου σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνεφώνησεν: « *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο (ἔσωσε) τοὺς παῖδας αὐτοῦ* ». Ἔστειλε δὲ διαταγὴν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ διέταξε νὰ σέβωνται πάντες τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παίδων, ἄλλως θὰ τιμωροῦνται αὐστηρὰ, διότι ὁ Θεὸς οὗτος εἶναι μέγας καὶ ἰσχυρὸς, « *ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰῶνος καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν* ».

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι ἡ μέχρι θανάτου πίστις τῶν τριῶν παίδων, ἔσωσεν αὐτούς, ἐγνώρισε δὲ καὶ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν εἰς πολλοὺς ἄλλους.

Ἕμνος τῶν τριῶν Παίδων

(Ἐκ τοῦ Τριψόδιου)

« Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπεροψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἄγγελοι Κυρίου, οὐρανοὶ Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν Κύριον.

Ελλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, πῶς ὄμβρος καὶ δρόσος, πάντα τὰ πνεύματα τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, πῶρ καὶ καῖμα, ψῆχος καὶ καύσων τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, δροσοὶ καὶ νιφετοί, πάγοι καὶ ψῆχος τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, πάχραι καὶ χιόνες, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, γῆ, ὄρη καὶ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ φερόμενα ἐν αὐτῇ,
 τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, πηγαί, θάλασσα καὶ ποταμοί, κήτη καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ελλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, ἱερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου, τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχαι δίκαιων, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία, καὶ Μισαήλ, τὸν Κύριον.
 Ελλογεῖτε, Ἀπόστολοι, προφήται καὶ μάρτυρες Κυρίου τὸν Κύριον.
 Ελλογοῦμεν, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ δοξολογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

3. Ρ ο ὑ θ

(Ροῦθ)

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν, ἔζη εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὁ Ἐλιμέλεχ μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Ἐπειδὴ ὁ μὴ ἐπῆλθε μεγάλη πείνα εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὁ Ἐλιμέλεχ παρέλαβε τὴν οἰκογένειάν του καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Μωάβ. Ἐκεῖ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν, ἔμεινε δὲ ἡ Νωεμὶν μετὰ τοὺς υἱοὺς της, οἱ ὁποῖοι ἐνυμφεύθησαν γυναικας Μωαβίτιδας, ὁ μὲν Μααλὼν τὴν Ὀρφά, ὁ δὲ Χελαιὼν τὴν Ροῦθ.

Μετὰ δέκα ἔτη, ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ ἄτεκνοι. Τότε ἡ Νωεμὶν, ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει καὶ ἡ πείνα, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆς Χαναάν. Αἱ δύο νύμφαι της ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν, ἀλλὰ ἡ Νωεμὶν συνεβούλευσεν αὐτάς μετ' ἐπιμονὴν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς οἰκίας τῶν πατέρων των. Τότε ἡ Ὀρφά κλαίουσα ἀπεχαιρέτη-

σε τὴν πενθεράν της καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς της. Ἡ Ρούθ ὅμως δὲν ἐδέχθη νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς πενθερᾶς της καὶ εἶπεν: «ὅπου ἂν πορευθῆς, πορεύσομαι καὶ οὐ εἰάν ἀλλισθῆς ἀλλισθήσομαι· ὁ λαὸς σου, λαὸς μου, καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου· καὶ οὐ εἰάν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κακῆ ταφήσομαι.». Τόσον πολὺ ἠγάπα ἡ Ρούθ τὴν μητέρα τοῦ συζύγου της, ὥστε τὰ πάντα ἐδέχετο νὰ ὑποφέρῃ, διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἀβοήθητον καὶ μόνην εἰς τὴν γεροντικὴν της ἡλικίαν.

Συγκεκριμένη ἡ Νωεμὶν ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς Ρούθ, ἐδέχθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Ἐφθασαν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ, διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἔπρεπε νὰ ἐργασθοῦν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Ἡ Ρούθ, ἡ ὁποία ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρόθυμα ἐδέχθη νὰ ἐργασθῇ εἰς τοὺς ἀγρούς. Μετέβαινε λοιπὸν εἰς τὰ κτήματα τοῦ πλουσίου Βοόζ, ὅπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ συνέλεγε στάχεις, τοὺς ὁποίους ἄφηνον οὗτοι διὰ τοὺς πτωχοῦς, συμφώνως πρὸς ἐντολὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ὁ Βοόζ ἐπρόσεξε τὴν ἐργατικὴν, καὶ σεμνὴν Ρούθ καὶ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἦτο ἡ νύμφη τῆς Νωεμὶν καὶ ὅτι εἰργάζετο διὰ νὰ συντηρῇ καὶ τὴν πενθεράν της, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπεν: «Θὰ μείνης νὰ ἐργάζεσαι μὲ τὰς ἄλλας γυναῖκας εἰς τοὺς ἀγρούς μου. Θὰ ἔχῃς ὄλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας λαμβάνουν καὶ αἱ ἄλλαι ἐργάτριαι.».

Ἡ Ρούθ, ἔσκυψε καὶ προσεκύνησε τὸν Βοόζ, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ τὴν χαρὰν της. Ἐχάρη δὲ πολὺ καὶ ἡ Νωεμὶν, διότι ἡ Ρούθ θὰ εἰργάζετο εἰς τοῦ Βοόζ τὰ κτήματα.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἠλόγησε περισσότερον τὴν Ρούθ διὰ τὴν ἀφοσίωσίν της καὶ τὰς ἀρετάς της. Μετ' ὀλίγον ὁ Βοόζ ἐνουμφεύθη τὴν Ρούθ, μὲ τὴν εὐχὴν τῆς πενθερᾶς της. Ἀπέκτησε δὲ υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Ὁβήδ, τοῦ ὁποίου υἱὸς ἦτο ὁ Ἰεσσαί, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Δαυὶδ. Ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Δαυὶδ ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Οὕτω ἡ Μωαβίτις Ρούθ, διὰ τὰς ἀρετάς της, ἤξιώθη νὰ συγκαταλέγηται μεταξὺ τῶν προγόνων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὅπου ἀναγράφεται ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ρούθ ὡς ἐξῆς:

«...Βοόζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὁβήδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὁβὶδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα...».

4. Ἐσθῆρ

(Ἑσθήρ)

Μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ὡς ἀιχμάλωτοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν Περσίαν καὶ ἔμενον ἐκεῖ, ἦτο καὶ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ ἡ ὄρφανή ἀνεψιά του Ἑσθήρ.

Ὁ Μαρδοχαῖος εἶχεν ἐπιδείξει ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν εἰς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, τοῦ ὁποῖου τὴν ζωὴν ἔσωσεν, ἀποκαλύψας τὰς ἐγκληματικὰς προθέσεις δύο συνομητῶν, τοὺς ὁποίους τυχαίως ἤκουσε νὰ σχεδιάζουσαν τὴν δολοφονίαν τοῦ βασιλέως. Ἡ πρῶξις αὐτῆ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρδοχαίου κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον τῶν σπουδαίων συμβάντων τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἡ βασίλισσα Ἀστίν, ἐξώργισε τὸν βασιλέα, διότι δὲν ὑπήκουσε εἰς τὰς διαταγὰς του. Τοῦτο ἐθεωρήθη ὅτι ἀπετέλει κακὸν παράδειγμα, διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλείου καὶ ἀπεφασίσθη ν' εὐρεθῆ ἄλλη βασίλισσα, ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀξιώμα.

Συγκεντρώθησαν, λοιπόν, πολλοὶ νεάνιδες διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς βασιλίσσης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Ἑσθήρ. Ταύτην ἐξέλεξεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν σεμνότητά της.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἦλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ἐτοιμασθῆ ἐπὶ ἓν ἔτος διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπεσκέπτετο αὐτὴν συχνὰ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ συνεβούλευεν αὐτὴν. Τῆς συνέστησε δὲ νὰ κρύψῃ τὴν Ἰσραηλιτικὴν καταγωγὴν της, τὴν θρησκείαν της καὶ ὅτι ἦτο συγγενὴς του.

Μετὰ ἓν ἔτος ἐφόρυσεν ὁ βασιλεὺς τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἑσθήρ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν βασίλισσαν. Ἄν καὶ ἠξιώθη τοιαύτης τιμῆς, δὲν ἐλισμύνησε ποτὲ ἡ Ἑσθήρ τὴν καταγωγὴν της καὶ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων της.

Τοῦτο ἀπέδειξεν, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι διέτρεξαν φοβερὸν κίνδυνον.

Ἐνας κακὸς καὶ πονηρὸς αὐλικὸς, ὁ Ἀμάν, κατῴρθωσεν νὰ ἐξαπατήσῃ διὰ τῶν κολακειῶν του τὸν βασιλέα καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὑψίστα τοῦ βασιλείου ἀξιώματα. Τόση δὲ ἦτο ἡ ματαιοδοξία του, ὥστε ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τὸν Ἀρταξέρξην, νὰ σταλῆ εἰς ὅλον τὸ κράτος διαταγή, νὰ προσκυνοῦν ὅλοι τὸν Ἀμάν.

Μόνος ὁ Μαρδοχαῖος, πιστὸς εἰς τὴν θεῖαν ἐντολὴν « *Κύριον τὸν*

θεόν σου προσκυνήσεις και αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις», ἤρνήθη νὰ προσκυνήσῃ τὸν Ἀμάν.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ἀμάν, ὠργίσθη και ἐζήτει τρόπον νὰ θανατώσῃ τὸν Μαρδοχαῖον και ὅλους τοὺς Ἰουδαίους.

Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ ἀποσπάσῃ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ὁποίας θὰ κατεδικάζοντο ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι.

Κατηγόρησεν αὐτούς, ὅτι δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς βασιλικὰς διατάγας και δίδουν κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ὑπηκόους. Οὕτω ἐξώργισε τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη ἀμέσως νὰ ὑπογράψῃ τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ὠρίζε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι ἐπρεπε νὰ θανατωθοῦν.

Μόλις ἐπληροφορήθη ὁ Μαρδοχαῖος τὴν μεγάλην συμφορὰν, ἣ ὁποία ἐμελλε νὰ πλήξῃ τοὺς συμπατριώτας του, ἐσχισε τὰ φορέματά του, ἐφόρεσε σάκκον, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στάχτην, ὕπως συνήθιζον οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν εἶχον πένθος και ἐκάθησε περίλυπος εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων. Εἰδοποίησε δὲ τὴν βασίλισσαν διὰ τὴν φοβερὰν διαταγὴν και παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα και νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ χαρίσῃ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας της.

Ἄλλὰ διὰ νὰ παρουσιασθῇ κανεὶς εἰς τὸν βασιλέα δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀπλοῦν. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃ προσκληθῆ ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ θανατωθῆ, ἔστω και ἂν ἦτο ἡ βασίλισσα.

Ἡ Ἐσθήρ ὅμως ἠγάπα τοὺς συμπατριώτας της και ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν. Παρήγγειλε διὰ τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ νηστεύσουν και νὰ προσευχηθοῦν ὅλοι εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ και ἡ ἰδία ἐνήστευσε και προσηυχῆθη θερμῶς τρεῖς ἡμέρας, ἔλαβε θάρρος και παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα και ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μεταβῆ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀμάν εἰς τὰ ἰδιαιτέρα διαμερίσματά της δι' ἐπίσημον γεῦμα. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη εὐχαρίστως.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀϋπνίαν. Ἐζήτησε τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον κατέγραφε τὰ σπουδαῖα γεγονότα και διέταξε νὰ τοῦ ἀναγνώσουν ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἀνεγράφετο, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος ἀνεκάλυψε τὴν συνομοσίαν κατὰ τῆς ζωῆς του, ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, ποίαν ἀμοιβὴν ἔλαβεν ὁ ξένος ἐκεῖνος διὰ τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ αὐλικοὶ ἀπήντησαν ὅτι δὲν τοῦ ἐδόθη καμμία ἀμοιβή.

Ἐνῶ ὁ βασιλεὺς ἐζήτει πληροφορίας διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, ἐφθασεν

εις την αὐλήν ὁ Ἀμάν. Ἐκάλεσε τότε αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἠρώ-
τησε:

— Εἰπέ μου, Ἀμάν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἀποφασίσῃ νὰ τιμῆσῃ ἓνα ἄν-
θρωπον ἰδιαιτέρως, τί πρέπει νὰ κάμῃ;

Ἐπεὶ ὁ Ἀμάν ἐσκέφθη « ἀσφαλῶς ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὁποῖον σκέπτε-
ται ὁ βασιλεὺς νὰ τιμῆσῃ ». Ἀπήντησε λοιπὸν:

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πρέπει νὰ εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ φορέματα βα-
σιλικά, νὰ κάθεται ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως, εἰς δὲ τῶν ἐνδοξο-
τέρων τῆς αὐλῆς ἀρχόντων νὰ ὀδηγῆ τὸν ἵππον του ἀνά τὰς ὁδοὺς τῆς
πόλεως κράζων μεγαλοφώνως: Ἴδου πῶς ὁ βασιλεὺς τιμᾷ τοὺς ἐκλε-
κτούς του.

— Καλὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ σου, — ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς. — Σοῦ ἀνα-
θέτω λοιπὸν νὰ ἐνδύσῃς βασιλικὰ τὸν Ἰουδαῖον Μαρδοχαῖον καὶ νὰ πε-
ριφέρῃς αὐτὸν ἐφιππον ἀνά τὴν πόλιν κρατῶν τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου.
Αὕτη εἶναι ἡ διαταγὴ μου, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐκτελεσθῆ.

Κεραυνόπληκτος ἔμεινεν ὁ Ἀμάν, ὅταν ἤκουσε τὴν διαταγὴν, ἠναγ-
κάσθη ὅμως νὰ ὑπακούσῃ, διότι ἄλλως ἦτο χαμένος.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς τοῦ ἐπεφύλασσε καὶ ἄλλην τιμωρίαν μεγαλυτέραν.

Ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς, τόσον ἠὺχαριστήθη εἰς τὸ γεῦμα ἀπὸ τὰς περιποιή-
σεις καὶ τὴν ἀγάπην τῆς Ἐσθῆρ, ὥστε τῆς ὑπεσχέθη νὰ τῆς παραχωρή-
σῃ οἰανδήποτε χάριν ἐζήτει, ἕως τὸ ἡμισυ τοῦ βασιλείου του.

Τότε ἡ Ἐσθῆρ ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιείκειαν τοῦ βα-
σιλέως διὰ τὸ ἔθνος τῆς, ἀποκαλύψασα διὰ πρώτην φοράν τὴν ἑβραϊ-
κὴν καταγωγὴν τῆς καὶ τὰ καταχθόνια καὶ φοβερὰ σχέδια τοῦ πανούρ-
γου καὶ κακοῦ Ἀμάν.

Οὗτος ἀντιληφθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐσύρετο πρὸς τῆς Ἐ-
σθῆρ καὶ παρεκάλει αὐτὴν νὰ δεῖξῃ εὐμένειαν καὶ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν
του. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς καλέσας τοὺς φρουρούς, διέταξε νὰ κρεμασθῆ εἰς
τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἀρχόννην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐτοιμάσει αὐτὸς ὁ Ἀμάν,
διὰ τὸν Μαρδοχαῖον. Ἀκόμη, ἠκύρωσε τὸ σκληρὸν καὶ ἄδικον διατα-
γμα τῆς καταδίκης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Μαρδοχαῖον διώρισεν εἰς τὴν
θέσιν τοῦ Ἀμάν.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἠμείψε τὸν πιστὸν Μαρδοχαῖον καὶ ἐτι-
μώρησε τὸν κακὸν Ἀμάν.

5. Ἰουδιθ

(Ἰουδιθ)

Περὶ τὸ ἔτος 350 π.Χ. οἱ Πέρσαι, ἀφοῦ ἐκυρίευσαν τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραήλ, ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ ἄλλου Ἑβραϊκοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα.

Στρατηγὸς τῶν Περσῶν ἦτο ὁ περίφημος Ὀλοφέρνης, ὁ ὁποῖος κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως του, εἰσέβαλεν μὲ χιλιάδας στρατοῦ καὶ ἄρματα μάχης, εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Ἐλεηλάτει καὶ κατέστρεψεν ἐντελῶς τὰς πόλεις, σπείρων παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν.

Τρομαγμένοι οἱ Ἰουδαῖοι, προσεπάθουν νὰ ἐπισκευάσουν τὰ τεῖχη τῶν πόλεων, οἱ δὲ γενναϊότεροι κατέλαβον τὰ στενὰ τῶν ὀρέων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ διήρχοντο οἱ ἐχθροὶ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ λαὸς ἐνδεδυμένος φορέματα πένθους, προσηύχето μὲ θρήνους εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὁ Ἰωακείμ, περιήρχετο τὰς πόλεις, ἐνεθάρρυνε τὸν λαὸν καὶ προέτρεπεν ὅλους νὰ πιστεύουν καὶ νὰ προσεύχωνται. Ὁ Θεός, ἔλεγε, δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ καὶ πάλιν. Πολλάκις ἔσωσε τὸν λαὸν μας. Καὶ τώρα μὲ τὴν προσευχὴν, θὰ νικήσωμεν τοὺς ἐχθρούς. Ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεόν.

Τὰ ἴδια ἔγραφε καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὀχυρᾶς πόλεως Βετυλούα καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς μὲ κάθε θυσίαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν προέλασιν τοῦ Ὀλοφέρνου.

Ὅταν ἐπληροφόρηθη τοῦτο ὁ Ὀλοφέρνης, διέταξε νὰ πολιορκηθῇ ἡ πόλις καὶ νὰ κυριευθῇ.

Ἡ ἀντίστασις ὅμως τῶν κατοίκων ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὅλα τὰ μέσα ἀπέβαινον μάταια.

Τότε, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους νὰ παραδοθῶν, κατέστρεψε τὴν πηγὴν καὶ τὸ ὕδραγωγεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὕδρευετο ἡ πόλις. Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Οἱ κάτοικοι, κουρασμένοι καὶ ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, ἤρχισαν νὰ ὑποφέρουν τρομερὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Πολλὰ παιδιὰ καὶ γέροντες ἀπέθανον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐναπομείναντες ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶν.

Τὴν κρίσιμον αὐτὴν ὥραν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον μία ὥραία, εὐσεβῆς καὶ φιλόπατρις γυναῖκα, ἡ Ἰουδιθ, χήρα τοῦ Μανασσῆ.

— "Αρχοντες, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ παραδώσῃτε τὴν πόλιν. Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἔσωσε μὲ θαύματα τοὺς πατέρας μας εἰς παρομοίας περιστάσεις, θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ τώρα. "Ἄς ἔχωμεν πίστιν εἰς Αὐτόν.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔδωσαν θάρρος εἰς ὄλους. "Ἐπειτα ἡ Ἰουδιθ συνέχισεν:

— Σεῖς ὑπερασπισθῆτε μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις τὴν πόλιν. Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ θὰ συναντήσω τὸν Ὀλοφέρνην.

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἰουδιθ καὶ ὄλοι ὑπήκουσαν. Ἐκείνη, ἀφοῦ πρῶτον προσηυχῆθη θερμῶς εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα της, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μὲ μίαν μόνον πιστὴν δούλῃν καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Εἰς τοὺς φρουρούς, οἱ ὁποῖοι τὴν συνέλαβον, εἶπε νὰ τὴν ὀδηγήσουν εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, διότι εἶχε νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ μερικὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν ἐβοήθουν νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν.

"Ὅταν τὴν παρουσίασαν εἰς τὸν στρατηγόν, τοῦ εἶπε:

— Μισῶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θέλω νὰ καταστραφοῦν. Θὰ σοῦ γνωρίσω τὰ μυστικά τους καὶ τοιουτοτρόπως θὰ γίνῃς κύριος τῆς Βετυλούα. Διὰ νὰ πιστεῦσῃς ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν, κράτησέ με ὡς δούλῃν.

Ὁ Ὀλοφέρνης ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἰουδιθ καὶ ἀφοῦ τὴν ἐκράτησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῆς ἐπέτρεψε νὰ κυκλοφορῇ ἔλευθέρως ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ Ἰουδιθ μίαν νύκτα, ἐνῶ ὁ Ὀλοφέρνης ἐκοιμάτο, τὸν ἐφόνευσεν. Ἐπειτα ἀνενόχλητος, ἐπέρασε τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βετυλούα. Ὅταν οἱ Πέρσαι ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ των, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγον.

Τοιουτοτρόπως, χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς Ἰουδιθ, ἐσώθη ἡ πόλις ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ οἱ κάτοικοι της ἀπὸ τὴν σφαγὴν.

6. Τ ω β ί τ

(Τωβίτ)

Ὁ Τωβίτ ἐγεννήθη εἰς Θιάβην τῆς Ἰουδαίας. Ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μάμμης του Δεββώρας, ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδαξε νὰ εἶναι εὐσεβὴς καὶ ἀκριβὴς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων του. Ὅταν ἔγινεν ἄνδρας, ἐνυμφεύθη τὴν Ἄνναν καὶ ἀπέκτησεν υἱόν, τὸν Τωβίαν.

"Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐνίκησε τοὺς Ἰουδαίους, μεταξὺ

τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους ὠδήγησεν εἰς Νινευτ, ἦτο καὶ ὁ Τωβίτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐνῶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐλησμόνησαν τὴν πάτριον θρησκείαν, ὁ Τωβίτ ἔχι μόνον ἔμεινε πιστός, ἀλλὰ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐβοήθει τοὺς ἔχοντας ἀνάγκη καὶ ἔθαπτε τὰ σώματα ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐφόνευεν ὁ βασιλεὺς, παρὰ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ διαταγὴν, διότι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ὤριζε, νὰ μὴ μένουν ἄταφα τὰ σώματα τῶν νεκρῶν.

Κάποτε ὅμως ὁ Τωβίτ ἔχασε αἰφνιδίως τὸ φῶς του. Τυφλὸς πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῆ. Τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας ἀνέλαβεν ἡ σύζυγός του Ἄννα, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ ἐργάζεται. Ἄλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὸς ὁ μισθὸς αὐτῆς διὰ τὴν συντήρησιν των καὶ αἱ στερήσεις αὐτῶν ἦσαν μεγάλαι. Τότε ὁ Τωβίτ ἐνεθυμήθη, ὅτι, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο πλούσιος, εἶχε δανείσει χρήματα πολλὰ εἰς τὸν συγγενῆ του Γαβαήλ, ὁ ὁποῖος διέμενεν εἰς Ράγους τῆς Μηδίας. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν υἱὸν του Τωβίαν καὶ τοῦ εἶπε νὰ πορευθῆ εἰς Ράγους, διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν Γαβαήλ. Συγχρόνως, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἀποθάνῃ, ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του Τωβίαν τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Τοῦ εἶπε νὰ τιμᾷ πάντα τὴν μητέρα του καὶ νὰ μὴ λυπήσῃ ποτὲ αὐτήν. Νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἐλεήμων. Νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὑπερφημίαν καὶ νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους « ὁ μισεῖς, μηδεὶ ποιήσης... ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς... ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ αἰτήσον, ὅπως αἱ ὁδοὶ σου εὐθεῖαι γένωνται ». Ὁ Τωβίας ἤκουσε μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρὸς του καὶ ὑπεσχέθη νὰ τηρῆ αὐτὰς καθ' ἑλπὴν τὴν ζωὴν του. Ἐδέχθη δὲ εὐχαρίστως νὰ μεταβῆ εἰς Ράγους. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ εὔρῃ κάποιον ἔμπειρον καὶ πιστὸν ὁδηγόν, διότι ἡ χώρα τῆς Μηδίας εὐρίσκετο μακρὰν καὶ ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸν Τωβίαν. Ἐξῆλθε λοιπὸν τῆς οἰκίας διὰ νὰ εὔρῃ ὁδηγόν, ὅτε συνήντησε πρὸ τῆς θύρας ἄνδρα, τοῦ ὁποίου ἡ μορφή καὶ τὸ παράστημα τοῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν. Οὗτος ἐδέχθη εὐχαρίστως νὰ συνοδεύσῃ τὸν Τωβίαν. Ὁ νέος αὐτὸς ἦτο ὁ Ἄγγελος Ραφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὸν Τωβίαν.

Ὁ Ἄγγελος δὲν ἐφάνερωσε ποῖος ἦτο. Εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται Ἄζα-ρίας, υἱὸς τοῦ Ἀνανία, συνεφώνησε μάλιστα καὶ τὴν ἀμοιβὴν του.

ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀγγέλου καὶ τὰς εὐχὰς τῶν συγκεκινημένων γονέων του ἀνεχώρησεν ὁ Τωβίας.

Μετὰ ὁλόημερον πορεύαν ἐφθασαν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τίγριτος

καὶ ἐστάθησαν διὰ τὸ ἀναπαυθεῖν καὶ τὸ λουσαθεῖν. Μόλις ὅμως ὁ Τωβίας εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ, μέγας ἰχθύς ἐφάνη ἐρχόμενος πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἄγγελος τότε τοῦ ἐφώνησε νὰ συλλάβῃ αὐτόν καὶ νὰ τὸν σύρῃ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν αὐτὸ ἐγίνε, τοῦ εἶπε νὰ φυλάξῃ τὴν χολὴν καὶ τὴν καρδίαν, διότι ὁ καπνὸς αὐτῶν εἶναι φάρμακον καὶ μάλιστα διὰ τὴν τύφλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὴν ἐπομένην ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, ὅπου ὁ Τωβίας κατὰ συμβουλὴν τοῦ Ἄγγελου ἐνουμφεύθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σάρραν. Ὁ δὲ Ραφαήλ, κατὰ παράκλησιν τοῦ Τωβία, μετέβη εἰς Ράγουσ τῆς Μηδίας καὶ ἔλαβε ἐκ τοῦ Γαβαήλ τὰ χρήματα.

Τέλος ἐπέστρεψαν μὲ τὴν Σάρραν εἰς Νινευί, ὅπου μὲ ἀγωνίαν ἀνεμνον αὐτόν οἱ γονεῖς του. Μόλις ἡ μήτηρ ἐγνώρισεν αὐτόν μακρόθεν, ἔσπευσε νὰ ἀναγγεῖλῃ τοῦτο εἰς τὸν Τωβίτ, ὁ ὁποῖος καίτοι τυφλὸς ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του. Ἐνηγκαλίσθη τοῦτον εὐθὺς ὁ υἱὸς του καὶ ἔχρισε τοὺς τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς του μὲ τὴν χολὴν. Παρευθὺς οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοιχθήσαν καὶ εἶδεν ὁ Τωβίτ τὸν υἱόν του καὶ ἠυλόγησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν θεραπείαν του.

Μετὰ ταῦτα ἐκάλεσαν τὸν ξένον, ἵνα λάβῃ τὸν συμφωνηθέντα μισθόν. Ἄλλ' ἐκεῖνος εἶπεν: « Ἐγὼ εἰμὶ Ραφαήλ, εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἁγίων Ἄγγελων, οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Ἁγίου ». Ἐγὼ ἀνέφερον εἰς τὸν Θεὸν τὸν Ἅγιον, τὰς προσευχὰς σου, τὰς καλὰς σου πράξεις καὶ ἐλεημοσύνας. Καμμία ἀπὸ τὰς πράξεις αὐτὰς δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τώρα μὲ ἀπέστειλε διὰ νὰ σὲ θεραπεύσω καὶ σὲ βοηθήσω εἰς τὴν δυστυχίαν σου.

Ὅταν ἤκουσαν αὐτά, ὁ Τωβίτ καὶ ὁ υἱὸς του, ἔπασαν εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὸν φόβον των. Ἄλλ' ὁ Ἄγγελος εἶπε πάλιν « μὴ φοβεῖσθε, εἰρήνη ὑμῖν ἔσται· τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα... καὶ γράψατε πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον ». Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἄγγελος ἐχάθη.

Ὁ Τωβίτ ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα, μετὰ τὴν θεραπείαν, ἔτη τῆς ζωῆς του, ποιῶν ἐλεημοσύνας καὶ φοβούμενος τὸν Κύριον.



ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

1. Οί Προφήται

Μετά τόν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον ἤρχισε νὰ παρακμάζη. Εἰς αὐτὸ συνετέλεσεν ἡ διαίρεσις τῶν Ἑβραίων καὶ ἡ δημιουργία δύο βασιλείων, τοῦ ἑνὸς μὲ Βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σολομῶντος Βοβοάμ καὶ τοῦ ἄλλου μὲ Βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, συνέβη ἓν σπουδαιότατον γεγονός. Ἐεφανίσθησαν πολλοὶ ἐμπνευσμένοι Προφῆται.

Παλαιότερον εἶχον προφητεύσει τὰ μέλλοντα γεγονότα μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Σαμουὴλ κλπ. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἐποχὴν ἐμφανίζονται περισσότεροι.

Προφήτης εἶναι κυρίως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν προλέγει τὰ μέλλοντα. Προφῆται ὅμως ἐλέγοντο καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Ἔργον δηλαδὴ τῶν Προφητῶν ἦτο νὰ διδάσκουν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, νὰ ἀναχαιτίζουν τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἀμαρτίας, νὰ κηρύττουν μετάνοιαν, νὰ ἀποδεικνύουν εἰς τὸν λαὸν, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἦτο προπαρασκευαστικὸς τοῦ νέου Νόμου, τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθῃ Μεσσίου.

Οἱ Προφῆται ἐκήρυττον εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας, τὰς αὐλάς τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς στιγμὰς ἀνάγκης καὶ εἰς τὰ ἀνάτορα πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς.

Οἱ Προφῆται διαίρουσιν εἰς δύο κατηγορίας, εἰς **τοὺς μείζονας** (δηλ. τοὺς μεγάλους) καὶ **τοὺς ἐλάσσονας** (δηλαδὴ τοὺς μικροὺς). Ἡ ὀνομασία αὐτὴ καὶ ἡ κατάταξις προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἕκτασιν τῶν συγ-



Ὁ Προφήτης Ἡλιὸς
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ 15' αἰῶνος (*Βυζαντινὸν Μουσεῖον*)

γραμμάτων των. Σπουδαῖοι καὶ ὀνομαστοὶ Προφῆται ἦσαν καὶ ὁ Ἡλίας ὁ Θεσβίτης καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ Ἐλισσαῖος. Οἱ δύο οὗτοι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ δωδεκαπρόφητον, διότι δὲν ἀφῆκαν συγγράμματα. Μείζονες Προφῆται εἶναι: ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ, καὶ ὁ Δανιήλ. Ἐλάσσονες εἶναι: ὁ Ὡσηέ, ὁ Ἀμώς, ὁ Μιχαίας, ὁ Ἰωήλ, ὁ Ὄβδιού, ὁ Ἰωνᾶς, ὁ Ναούμ, ὁ Ἀρβακούμ, ὁ Σοφονίας, ὁ Ἀγγαῖος, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Μαλαχίας.

2. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας

(Ἡσαΐας)

Εἰς ἐκ τῶν Καλυτέρων προφητῶν εἶναι ὁ Ἡσαΐας. Ἐξῆσεν ὀκτακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ εὐφυής. Ἐκ τοῦ γάμου του ἀπέκτησε δύο υἱούς.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος εἶδε τὸν Θεὸν ὡς ὄραμα, καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ γύρω του οἱ Ἄγγελοι ἔψαλλον: « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαὼθ πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ ».

Εἰς ἐκ τῶν Ἀγγέλων ἐπλησίασε τὸν Ἡσαΐαν, ἐκαθάρισε τὰ χεῖρά του, διὰ νὰ εἶναι ἅγιος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ προφητικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

« Τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; »

« Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμί· — ἀπήντησεν ὁ Ἡσαΐας — ἀποστείλόν με ».

« Πορεύθητι — εἶπεν ὁ Ἄγγελος — καὶ εἶπὸν τῷ λαῷ τούτῳ: ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς ».

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Ἡσαΐαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαὸν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι φοβερὰ κακὰ ἐπερίμεναν αὐτοὺς ἐὰν δὲν μετενόουν.

Καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον διχασθῆ τὰ βασίλεια, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του. Οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον εἰς ψευδεῖς θεοὺς καὶ

ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε καταντήσει θρησκεία μόνον τῶν τύπων καὶ τῶν τελετῶν.

Ὁ Ἡσαΐας ἐλυπεῖτο διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκη νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ διαρκῶς ἔλεγεν:

— Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ λατρεύητε Αὐτὸν μὲ τὰ χεῖλή σας, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδίαν σας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν καὶ πολλαὶ ἄλλαι κακίαι ἐβασίλευον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡσαΐου. Οἱ ἄρχοντες ἦσαν ἄδικοι. Οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐγωῖσταί. Ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἐπιδείξεις.

Ὁ Ἡσαΐας μὲ τὰ κηρύγματα ἐφώναζε καὶ ἐπανελάμβανεν.

— Οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχουν αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας προσφέρετε εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὰς νηστείας σας καὶ τὰς ἐορτάς σας, ἀφοῦ ἡ ζωὴ σας εἶναι ἀμαρτωλὴ. Μετανοήσατε, καθάρισατε τὰς ψυχὰς σας καὶ ἀποβάλετε τὴν πονηρίαν. Μάθετε νὰ κάμετε τὸ καλὸν καὶ νὰ βοηθῆτε τὴν χήραν καὶ τὸ ὄρφανόν. Μετανοήσατε καὶ ἐξομολογηθῆτε καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς συγχωρήσῃ. Ἐὰν κάμετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ εὐτυχήσετε. Ἐὰν δὲν κάμετε τὸ θέλημά Του σᾶς περιμένουν σκληραὶ τιμωρίαι.

Ὁ Ἡσαΐας προεφήτευσε πολλοὺς πολέμους καὶ αἰχμαλωσίας καὶ καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι συνέβησαν ἀργότερον. Μὲ αὐστηρὰν φωνὴν ἐφθασε καὶ μέχρι τοῦ βασιλέως καὶ τὸν συνεβούλευσεν, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη ἡ φωνὴ του καὶ συμφοραὶ ἤλθον εἰς τὸν λαόν.

Ὁ Ἡσαΐας θεωρεῖται ὡς ὁ « μεγαλοφωνότατος » τῶν Προφητῶν καὶ ὡς « **Εὐαγγελιστὴς προφήτης** », διότι προεφήτευσεν τόσον ζωηρῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὥστε νομίζει κανεὶς, ὅτι εἶδε τὰ γεγονότα ὁ ἴδιος ὁ Προφήτης. Προεφήτευσεν, δηλαδή, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ Παρθένου, ὅτι θὰ ὠνόμαζον αὐτὸν Ἐμμανουήλ, ὅτι θὰ ἦτο Θεὸς σοφὸς καὶ δυνατός, θὰ ἔκρινε μὲ δικαιοσύνην τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν πτωχόν, θὰ ἔσωζε τοὺς ἀμαρτωλοὺς, θὰ ἠλευθέρωνε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνην. Τέλος μὲ τὸν Σταυρικόν του θάνατον θὰ ἔσωζε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

Ὁ Ἡσαΐας ἀπέθανε μαρτυρικῶς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παράδοσιν, τοῦ ἀπέκοψε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός του μὲ πριόνι ξύλινον, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἀργὰ ἀργὰ καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ὑποφέρῃ περισσότερον. Ὁ Ἡσαΐας εἶναι ἅγιος τῆς Ἐκ-

κλησίας μας και εορτάζεται εις τὰς 9 Μαΐου. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προφητείας του περὶ τοῦ Σωτῆρος εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ἡ ἐκ παρθένου γέννησις τοῦ Σωτῆρος

« Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ » (Ἡσ. ζ' 14).

Ὁ Σωτήρ, ἄρχων εἰρήνης

« ... ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλήσ ἄγγελος... ἐγὼ γὰρ ἄξω εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑγείαν αὐτῶ· μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον » (Ἡσ. θ' 6).

Περὶ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος

« ... Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῶ οὐδὲ δόξα· καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος δὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνάται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν... ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφρονος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα· ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κοίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον » (Ἡσ. νγ' 2-5).

3. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας

(Ἰερεμίας)

Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Ἐξῆσεν ἐξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν δ'ηλ. τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Εἶχε μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.
Ἦθελε νὰ βλέπῃ τὸν λαὸν νὰ τηρῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα, ὅταν ἦτο ἀκόμῃ νέος. Ἴδου πῶς ὁ ἴδιος ὁ Ἱερεμίας διηγεῖται τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὅποιαν ἔκαμε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός :

« Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με· πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελεῖν ἐκ μητρὸς ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε » (Ἱερεμ. α', 5).

Αὐτοὶ οἱ λόγοι σημαίνουν τὰ ἑξῆς:

« Σὲ γνωρίζω πρὶν ἀκόμῃ σὲ πλάσω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς σου καὶ πρὶν γεννηθῆς σὲ προώρισα νὰ γίνῃς προφήτης μου ».

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἱερεμίας ἀπήντησε μὲ ταπεινοφροσύνην:

« ὦ Δέσποτα Κύριε, ἐγὼ εἶμαι νέος ἀκόμῃ καὶ δὲν γνωρίζω νὰ ὁμιλῶ ».

« Θὰ εἶμαι μαζί σου ὅπου σὲ ἀποστέλλω — ἀπήντησεν ὁ Θεός — Ἴδου σοῦ ἔδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. Σὲ κατέστησα σημερον Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη ».

Ὁ Ἱερεμίας ἤρχισεν ἀμέσως νὰ προφητεύῃ. Προανήγγειλε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰουδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς τιμωρίαν Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Κατέγραψε τὰς προφητείας του καὶ ὁ λαὸς ἐδιάβαζε μὲ προσοχὴν αὐτάς. Κάποτε διὰ νὰ κάμῃ μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ἢ προφητεία του περὶ τῆς δουλείας, ἢ ὅποια ἀνέμενε τὸν λαόν, ἐνεφανίσθη δημοσίᾳ μὲ ἀλυσσίδας εἰς τὸν λαιμὸν. Ἠλεγγε μὲ θάρρος τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὑπαιτίους τῆς καταστροφῆς. Ὁ Ἱερεμίας πολλάκις ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνεβούλευσε τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Σεδεκίαν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔχει μόνον δὲν ἤκουεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιέπαιζεν. Αἱ τιμωρίαι ὅμως δὲν ἤργησαν νὰ ἔλθουν καὶ νὰ ἐπαληθεύσουν οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου. Ἐβδομήκοντα ὀλόκληρα ἔτη, καθὼς γνωρίζομεν, ἔμειναν αἰχμάλωτοι οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Βαβυλωνίαν.

Πολλοὺς διωγμοὺς καὶ φυλακίσεις ὑπέστη ὁ Ἱερεμίας, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπάνω εἰς τὰ εῤεῖπια τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔχυσε πικρὰ δάκρυα ὁ μέγας αὐτὸς Προφήτης μαζί μὲ τὸν καλὸν διοικητὴν τῆς Παλαιστίνης Γοδολιάν καὶ τὸν μαθητὴν του Βαρούχ. Ὑπάρχει

ἀκόμη τὸ μικρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται **Θρήνοι** τοῦ Ἱερεμίου καὶ ἐν ἄλλο, ἡ **ἐπιστολὴ** πρὸς τοὺς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλώτους, εἰς τὸ ὁποῖον συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ προφυλάσσονται ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Αἱ προφητεῖαι του, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν, ἀποτελοῦν ἰδιαιτέρον βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης.

Ἡ Ἱερεμίας προεφήτευσεν ἐπίσης ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ ἀνεγείρῃ « νέον Ἰσραήλ » διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον νέαν ζωὴν.

Ἐφρονεῖθι πιθανῶς εἰς Αἴγυπτον, διότι ἤλεγχε τοὺς συμπατριώτας του διὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὴν μνήμην του ἐσπράξαμεν τὴν 1ην Μαΐου.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Θρήνων τοῦ Ἱερεμίου

(Κεφ. 1^ο 25 - 39)

Ἐπιταγή εἰς τὸ θεῖον θέλημα *

- 25 Ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθὸς εἰς τὸν ἐλπίζοντα εἰς αὐτόν,
εἰς ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ἐκζητεῖ αὐτόν.
- 26 Εἶναι καλὸν νὰ περιμένῃ τις ἡσυχίως
βοήθειαν ἀπὸ τὸν Κύριον.
- 27 Εἶναι καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ βαστάξῃ τὸν ζυγὸν εἰς τὴν νεότητά του.
- 28 Ἐὰν κάθηται μόνος ἐν σιωπῇ
ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτοῦ.
- 29 Ἐὰν βάλῃ τὸ στόμα του εἰς τὸ χάσμα,
ἴσως ὑπάρξῃ ἐλπίς.
- 30 Ἐὰν προσφέρῃ τὴν παρειάν του εἰς τὸν ραπιστὴν,
ἄς χορτασθῇ μὲ ὄνειδισμὸν.

* Ἁθ.ν. Χαστούπη: Μετάφρασις διωρθωμένου Ἑβρ. Κειμένου. Ἐκ τῆς Π. Διαθήκης. Σελ. 751. Ἐκδ. Σ. Δημητράκου 1955.

- 31 Διότι ὁ Κύριος δὲν θὰ ἀπορρίπτῃ
αὐτὸν διὰ παντός.
- 32 καὶ ἂν θλίψῃ,
θὰ δεῖξῃ συμπάθειαν κατὰ τὸ πλοῦσιον ἑλεός του·
- 33 διότι δὲν θλίβει ἔκουσίως
οὔτε πικραίνει τοὺς ἀνθρώπους.
- 34 Ἡ συντριβὴ ὑπὸ τοὺς πόδας
ὄλων τῶν δεσμίων τῆς χώρας,
- 35 ἢ στέρησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου
ἐνώπιον τοῦ Παντοδυνάμου,
- 36 ἢ ἀδικία ἀνθρώπου κατὰ τὴν δίκην του,
εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια δὲν θέλει ὁ Κύριος.
- 37 Τίς δύναται νὰ εἴπῃ τι, καὶ νὰ γίνῃ,
χωρὶς νὰ προστάξῃ ὁ Κύριος;
- 38 Ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὑψίστου
δὲν ἐξέρχονται τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ;
- 39 Περὶ τίνας δύναται νὰ παραπονεθῇ ὁ ἄνθρωπος;
Ἄς γίνῃ κυρίαρχος τῶν ἁμαρτιῶν του!

Ἡ αὐτὴ περικοπὴ κατὰ μετὰφρασιν τῶν Ο'

- 25 Ἀγαθὸς Κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν, ψυχὴ ἢ ζητήσῃ αὐτόν ἀγαθόν.
- 26 καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάζει εἰς τὸ σωτήριον Κυρίου.
- 27 Ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ.
- 28 Καθήσεται κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἤρῃ ἐφ' ἑαυτῶ.
- 30 Δώσει τῷ παῖοντι αὐτόν σιαγόνα, χορτασθήσεται ὄνειδισμών.

- 31 "Ότι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπόσεται Κύριος.
- 32 "Ότι ὁ ταπεινῶσας οὐκτειοῖται κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλλέους αὐτοῦ.
- 33 "Ότι οὐκ ἀπεκρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐταπεινώσεν υἱοὺς ἀνδρός.
- 34 Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς,
- 35 τοῦ ἐκκλίνειν κρίσιν ἀνδρός, κατέναντι προσώπου Ὑψίστου,
- 36 καταδικάσαι ἄνθρωπον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν Κύριος οὐκ εἶπε.
- 37 Τίς οὕτως εἶπε καὶ ἐγενήθη; Κύριος οὐκ ἐνετείλατο.
- 38 Ἐκ στόματος Ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν;
- 39 Τί γογγύσει ἄνθρωπος ζῶν, ἀνῆρ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ;

4. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ

(Ἰεζεκιήλ)

Ο προφήτης Ἰεζεκιήλ ἔζησε πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, πιθανῶς περὶ τῷ 597 π.Χ. Μετεφέρθη καὶ αὐτὸς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐκεῖ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα. Εἶδεν ἐν ὄραματι τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ ἤκουσε τοὺς ἐξῆς λόγους:

« Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρεπίκρανάν με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου μὴ φοβηθῆς αὐτοὺς μηδὲ ἐκστῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν... ». (Ἰεζεκιήλ β', 3-6).

Προεῖδε τὴν τελικὴν κατάλυσιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Ὅπως ὁ Ἰερემίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν

ειργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τὸ βιβλίον του, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ κηρύγματα, προτρέπει τοὺς Ἰουδαίους νὰ κάμουν ὑπομονὴν διὰ τὰ παθήματά των καὶ λέγει, ὅτι τὰ παθήματα αὐτὰ θὰ ἐξαγνίσουν αὐτοὺς διὰ τὰς ἀμαρτίας των. Κηρύττει εἰς αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ προλέγει τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσοῦ.

Τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἐφανέρωσε πρὸς τὸν Ἰεζεκιήλ ὁ Θεὸς δι' ὀράματος. Μετέφερον αὐτὸν εἰς κοιλάδα, ὅπου ἦσαν ξηρὰ ὀστᾶ ἀνθρώπων καὶ προέτρεψεν αὐτὸν νὰ διατάξῃ τὰ ὀστᾶ νὰ ἀποκτήσουν σάρκας καὶ νὰ λάβουν ζωὴν.

Πράγματι αὐτὸ καὶ συνέβη. Τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ὅπως ἀκριβῶς τὰ ὀστᾶ ἔλαβον ζωὴν.

Ὁ Ἰεζεκιήλ προεῖπεν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι παγκόσμιος.

Ὁ Προφήτης οὗτος ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 570 π.Χ. Τὴν μνήμην του ἑορτάζομεν τὴν 23ην Ἰουλίου.

Τὸ ὄραμα περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἀναγινώσκειται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας κατὰ τὸν ἕρθρον τοῦ Μ. Σαββάτου, μόλις οἱ χριστιανοὶ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Ναὸν ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

Ἔραμα τῶν ξηρῶν ὀστῶν· ἀναβίωσις τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνοῦς

« Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Κυρίου καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κύριος καὶ ἔθηκε με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστῶν ἀνθρώπων· καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλω, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου, ξηρὰ σφόδρα. καὶ εἶπε πρὸς με· υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ ὀστέα ταῦτα; καὶ εἶπα· Κύριε Κύριε, σὺ ἐπίστη ταῦτα· καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα καὶ ἔρεῖς αὐτοῖς· τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. τάδε λέγει Κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενώ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος. καὶ ἐπροφήτευσά καθὼς ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὀστᾶ ἐκάτερον πρὸς

τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαιναν ἐπ' αὐτὰ δέσμα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, νιὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὸν τῷ πνεύματι· τάδε λέγει Κύριος· ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθὲ καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν. καὶ ἐπροφήτευσά καθότι ἐνετείλατό μοι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με λέγων· νιὲ ἀνθρώπου, τὰ ὁστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ἐστὶ, καὶ αὐτοὶ λέγουσι· ξηρὰ γέγονε τὰ ὁστᾶ ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπὸν πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ἐν τῷ ἀνοίξαι με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου. καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος· λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος » (Ἰεζ. λξ', 1 - 14)

5. Ὁ προφήτης Δανιὴλ

(Δανιὴλ)

Ο Δανιὴλ ἐπίσης συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Οὗτος κατεῖχε μεγάλα κυβερνητικὰ ἀξιώματα καὶ ἤσκησε τὸ προφητικὸν τοῦ ἔργου μεταξύ τῶν ἐπισήμων. Πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἀργότερον τῶν Περσῶν ἀπέδειξε τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τὸ βιβλίον ποῦ περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ ὁράματά του περιλαμβάνεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην.

Ὁ Δανιὴλ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ χάρισμα νὰ ἐρμηνεύῃ ὄνειρα καὶ ἄλλα αἰνίγματα, ὅπως ὁ Ἰωσήφ.

Οὗτος ἀπὸ μικρὸς εἶχε μεταφερθῆ αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ μετὰ τῶν γνωστῶν μας τριῶν παίδων προσελήφθη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐμορφώθη καταλλήλως καὶ ἔλαβε σπουδαῖα ἀξιώματα.

Εἰς τὸν βασιλέα Ναβουχοδονόσορα τὸν Β' ἐξήγγησεν ἐν σπουδαῖον ὄνειρον. Ὁ βασιλεὺς εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του ὕψηλόν ἀγαλμα μὲ κεφαλήν

χρυσῆν, στῆθος καὶ βραχίονας ἀργυροῦς, κοιλίαν καὶ μηρούς χαλκοῦς, κνήμας σιδηρᾶς καὶ τοὺς πόδας μέρος μὲν ἀπὸ σίδηρον, μέρος δὲ ἀπὸ πηλόν. Εἰς μέγας λίθος ἐκύλισεν ἕξαφνα ἐκ τοῦ πλησίον ὄρους, ὁ ὁποῖος κατέρριψε καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα καὶ ἐξηφάνισεν ὅλα τὰ ὑλικά, ἐνῶ ὁ λίθος ἔγινεν ὄρος καὶ κατέλαβεν ὅλην τὴν γῆν.

Ὁ Δανιὴλ ἐξήγγησεν ὡς ἐξῆς τὸ ὄνειρον:

Ἡ χρυσὴ κεφαλὴ ἦτο ἡ βασιλεία τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὸ ἀργυροῦν μέρος τοῦ ἀγάλματος ἦτο ἡ κυριαρχία τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Κράτους, τὸ χαλκοῦν ἦτο ἡ κατάκτησις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὸ σιδηροῦν ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία διηρημένη εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν κράτος. Ὁ λίθος ἦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ ὁποῖου ἡ βασιλεία θὰ ἐξηπλοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πράγματι ὅλα αὐτὰ συνέβησαν.

Τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν κυρίαρχοι ἦσαν οἱ Μῆδοι, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαρεῖος διώρισε τὸν Δανιὴλ γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους. Ἡ μεγάλη αὐτῆ τιμὴ ἔκαμε ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ κράτους νὰ φθονήσουν τὸν Δανιὴλ καὶ ἐσκέφθησαν ἕνα τρόπον διὰ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Εἰσηγήθησαν λοιπὸν εἰς τὸν Δαρεῖον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα καὶ νὰ διατάσῃ, ὅπως ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ κράτους μὴ ζητήσουν τίποτε οὔτε ἀπὸ τὸν Θεόν, οὔτε ἀπὸ ἀνθρώπων παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ὁ Δανιὴλ ὅμως τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν προσηύχετο καὶ ἐζήτηι ἀπὸ τὸν Θεὸν ὅ,τι ἐνόμιζε πρέπον. Ἐνῶ λοιπὸν οὗτος προσηύχετο συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του καὶ κατηγορέθη εἰς τὸν Βασιλέα. Ὁ Δαρεῖος διέταξε τότε νὰ ριφθῇ ὁ Δανιὴλ ἐντὸς τοῦ λάκκου τῶν λεόντων. Τὰ ἄγρια ὅμως θηρία δὲν ἐπειράζον διόλου τὸν ἅγιον Προφήτην. Ἄγγελος Κυρίου ἐφύλαττεν αὐτόν. Ὁ Δαρεῖος ἐπληροφορήθη τὸ θαῦμα, ἤλευθερώσε τὸν Δανιὴλ καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς ἐχθρούς του. Ἐξέδωκεν ἐπίσης διαταγὴν νὰ σέβωνται ὅλοι τὸν Θεὸν τοῦ Δανιὴλ.

Ὁ Δανιὴλ προεφῆτευσεν τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίας. Ὠνόμαζε τὸν Χριστὸν « Ὑῖον τοῦ ἀνθρώπου », διότι εἶδε τὸν Κύριον ἐν ὀράματι ὡς ἀνθρώπον. Προεῖπεν ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐσταυρώνετο 490 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ (453 π.Χ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

Ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 17 Δεκεμβρίου.

Τροπάριον τῶν τριῶν Παίδων καὶ τοῦ Δανιὴλ

Ἦχος δ'

« Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα! Ἐν τῇ πηγῇ τῆς φλογός, ὡς ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεις, οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες ἠγάλλοντο· καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ, λεόντων ποιμὴν, ὡς προβάτων, ἐδείκνυτο. Ταῖς αὐτῶν ἰκεσίας, Χριστὲ ὁ Θεός, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν ».

6. Οἱ ἐλάσσονες Προφήται

α') Ὁσηέ

Ο προφήτης Ὁσηέ ἦτο υἱὸς Βεερέῃ τινος. Ἐξῆσεν εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἦτο πολὺ μορφωμένος, διότι ἐγνώριζεν καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸ δὲ βιβλίον του εἶναι ἀξιόλογον καὶ ἐξ ἐπόψεως λογοτεχνικῆς.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐνυμφεύθη τὴν Γῶμερ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τρία τέκνα. Ὁ Προφήτης συνήθιζε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἱερὰ καὶ μάλιστα κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, ὅποτε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη ἀπήγγειλε τὰς προφητείας του.

Μὲ ποῖον τρόπον ὁ Ὁσηέ ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα δὲν γνωρίζομεν. Τὸν Προφήτην αὐτὸν ἐνδιαφέρει πολὺ ἡ θρησκευτικὴ κατάστασις, ἣ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ κηρύγματός του. Ὁ Ὁσηέ ὀργίζεται διότι ὁ λαὸς λατρεύει τὰ εἰδῶλα καὶ κηρύττει ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας μὲ δύναμιν καὶ θάρρος. Προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαυὶδ. Μέσα εἰς τὴν ὠραίαν προφητείαν του εὐρίσκομεν τὴν ὠραίαν διδασκαλίαν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀγάπην ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ὄχι θυσίας.

Ἀγάπη καὶ ὄχι θυσίαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ' 1 — 6 *

Ὁ λαὸς 1) Ἐμπρὸς ἃς ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς ἐσπάραξε καὶ θὰ μᾶς θεραπεύσῃ, ἐπλήρωσε καὶ θὰ μᾶς ἐπιδέσῃ.

* Β α σ. Βέλλα: « Ἐρμηνεία Π. Διαθήκης. Τὸ δωδεκαπρόφητον » Ἐκδ. Ἀστέρου, Ἀθῆναι 1947.

2) Μετά δύο ημέρας θά μᾶς ἀναζωογονήσῃ, κατὰ τὴν τρίτην θά μᾶς ἐγείρῃ καὶ θά ζήσωμεν ἐνώπιόν του.

3) Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν. Ἐὰν τὸν ἀναζητήσωμεν, θά τὸν εἶρωμεν καὶ θά ἔλθῃ τότε εἰς ἡμᾶς ὡς βροχή, ὡς νερό, τὸ ὁποῖον εὐφραίνει τὴν γῆν.

Ὁ Θεός :

- 4) Τὶ νὰ σοῦ κάμω Ἐφραΐμ,
τὶ νὰ σοῦ κάνω Ἰούδα!
Ἡ ἀγάπη σας εἶναι νεφύδιον πρωϊνόν,
ὡς δρόσος, ἡ ὁποία ταχέως παρέρχεται.
- 5) Ἀνήγγεila διὰ τῶν προφητῶν,
ἐγνωστοποίησα διὰ τῶν λόγων τοῦ στόματός μου
- 6) ὅτι ἀγάπην ἐπιθυμῶ καὶ ὄχι θυσίας,
γνώσιν Θεοῦ καὶ ὄχι ὀλοκαυτώματα.

β') Ἀμὼς

Ὁ προφήτης Ἀμὼς ἐζήσε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Πατὴρ τούτου ἦτο ἡ Θεκοά, μικρὰ πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ὁ Ἀμὼς ἦτο ποιμὴν. Ἴσως εἶχεν ἰδικὰ του ποίμνια. Ἦτο ἐπίσης καλλιεργητὴς συκομορεῶν. Ἐν τούτοις εἶχε μόρφωσιν καὶ κρίσιν. Αἱ προφητεῖαι του εἶναι γεγραμμέναι εἰς ὠραίους στίχους.

Ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα, διὰ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προφητικῆς του δράσεως ὁ Θεὸς δι' ὀράσεως γνωρίζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπερχομένην καταστροφὴν εἰς τὸ Ἰσραήλ. Μία ἀπὸς ἀναφαίνεται ἐν ὀράσει κατατρώγουσα ὅλην τὴν χλόην τῆς γῆς Ἰσραήλ. Ἐντρομος ὁ Προφήτης, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀγάπης πρὸς τὸν λαόν, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν λαόν του. Πράγματι ἡ καταστροφὴ δὲν ἐπέρχεται. Ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν μετανουεῖ. Δευτέρα καὶ τρίτη ὄρασις ἀναγκάζουν τὸν Προφήτην νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ κηρύξῃ πρὸς τὸν λαόν, ἀλλὰ ὁ λαὸς μένει ἀμετανόητος καὶ ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται.

Ὁ Ἀμὼς προφήτευσεν, ὅτι κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου θὰ ἐγίνετο σκότος καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἀναστῆθῃ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι τῆς προφητείας του:

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η', 9 — 10 *

9) Καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην — λόγος τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ— θὰ κάμω νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος ἐν τῇ μεσημβρίᾳ, καὶ θὰ ἐπιφέρω σκότος εἰς τὴν γῆν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ.

10) καὶ θὰ μεταβάλω τὰς ἐορτάς σας εἰς θοῆνον, καὶ πάντα τὰ ἄσματά σας εἰς κοπετόν, καὶ θὰ κάμω νὰ φορέσετε ὄλοι περὶ τὴν ὄσφιν σάκκον καὶ ὄλοι τὴν κόμην νὰ ἀποκόψητε. Τὸ ὄλον θὰ εἶναι θοῆνος μονογενοῦς, τὸ δὲ τέλος ὡς ἡμέρα πικρά.

γ') Μιχαίας

Ἐζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται ἐναντίον τῶν διεφθαρμένων ἀνωτέρων τάξεων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ αὐτὸς ἦτο ποιμὴν. Συμπαθεῖ πολὺ τὰς καταπιεζομένας καὶ πτωχὰς τάξεις. Εἰς τὰς προφητείας του ἀναφέρει, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ γεννηθῇ ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπῆρχε πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.

Εἰς ἓν σημεῖον τῆς προφητείας του ὁμιλεῖ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, διὰ τὴν νέαν δηλαδὴ θρησκείαν, τὴν ὁποίαν θὰ ιδρύσῃ ὁ Χριστὸς.

Ἡ νέα Ἱερουσαλήμ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ', 1 — 4 **

1) Κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας
θὰ εἶναι τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
θεμελιωμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων
καὶ ὑψηλὸν ὑπὲρ τὰ βουνά,
λαοὶ δὲ πρὸς αὐτὸ θὰ τρέχουν
καὶ θὰ πορεύονται ἔθνη πολλὰ λέγοντα:

* Β α σ. Β ἔ λ λ α: "Ἐνθ' ἀνωτέρω

** "Ἐνθ' ἀνωτέρω.

- 2) Ἐμπρός ἄς ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ,
διὰ τὰ μᾶς διδάξῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
καὶ βαδίσωμεν εἰς τὰς τρίβους αὐτοῦ,
διότι ἐκ τῆς Σιών θὰ προέλθῃ διδασκαλία
καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ.
- 3) Τότε θὰ κρίνῃ μεταξὺ λαῶν πολλῶν
καὶ θὰ δικάζῃ μεταξὺ ἐχθρῶν ἰσχυρῶν
τότε θὰ μεταβάλουν τὰ ξίγη των εἰς ἄροτρα
καὶ τὰ δόρατά των εἰς ὄρεπτα.
Δὲν θὰ ὑψώγῃ ἔθνος κατ' ἄλλον ἔθνος τὸ ξίφος
Οὐδὲ θὰ ἐξασκοῦνται πλέον εἰς τὸν πόλεμον.
- 4) Ἄλλ' ἕκαστος θὰ καθήσῃ ὑπὸ τὴν ἄμπελόν του
καὶ ὑπὸ τὴν σκῆν του, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν τρομάξῃ.
Τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ εἶπε ταῦτα.

δ') Ἰωήλ

Ο προφήτης Ἰωήλ ἦτο υἱὸς τοῦ Βαθουήλ καὶ ἐζήσε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Αἱ προφητεῖαι του περιστρέφονται περὶ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν Ναὸν καθὼς καὶ περὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Ἰωήλ φαίνεται ὅτι εἶχε μόρφωσίν τινα. Εἰς τὴν διδασκαλίαν του λέγει ὅτι προτιμωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ. Πονεῖ διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ λαοῦ καὶ πιστεύει ὅτι μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ σώσῃ αὐτούς.

Προσέφητευσεν τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν Κρίσιν.

Ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ', 1 — 5 *

- 1) Μετὰ ταῦτα θὰ συμβῶσιν (τὰ ἐξῆς)
Θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα
καὶ θὰ προφητεῦσον οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,

* Β α σ. Β ἑ λ λ α : "Ενθ' ἄνωτέρω.

οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνώπια θὰ ἐνεπνιάζονται
καὶ οἱ νεανίαι ὑμῶν ὁράσεις θὰ βλέπουν.

- 2) Ἀκόμη δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου.
- 3) Καὶ θὰ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῆ·
αἷμα καὶ πῦρ καὶ στήλας καπνοῦ.
- 4) Ὁ ἥλιος θὰ μεταβληθῇ εἰς σκότος
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα
πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ Θεοῦ,
ἡ μεγάλη καὶ φοβερά!
- 5) Καὶ θὰ συμβῇ πᾶς, ὅστις ἐπικαλεσθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ σωθῇ·
διότι ἐν τῷ ὄρει Σιών καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ θὰ γίνῃ σωτηρία, ὡς
εἶπεν ὁ Θεός.

ε') Ὁ βδοιού

Εδρασε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Μόνον τὸ ὄνομά του μᾶς εἶναι γνωστόν.
Ἐκ τοῦ βιβλίου του συμπεραίνομεν, ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ βασιλείου
τοῦ Ἰούδα. Διδάσκει εἰς τὰς προφητείας του, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος
καὶ ἀποδίδει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα του. Προεφήτευσεν ὅτι ἡ βασιλεία
τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (Ὁ βδοιού 15) *

15 Διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου
ἐναντίον ὄλων τῶν λαῶν!
Καθὼς ἐπραξες θὰ κάμουν εἰς σέ·
τὰ ἔργα σου θὰ ἐπαναπέσουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

στ') Ἰωνᾶς

Ο προφήτης Ἰωνᾶς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Σταλείς ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ νὰ κηρύξῃ εἰς τὴν πόλιν Νινευτ τῆς Ἀσσυρίας, τὴν με-

* Ἀθ.ν. Χαστούπη: "Ἐνθ' ἀνωτέρω.

τάνοιαν, δὲν ὑπήκουσεν. Ἐπεβιβάσθη εἰς πλοῖον καὶ ἔφυγε. Τὸ πλοῖον κατελήφθη ὑπὸ τρικυμίας καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὡς ὑπαίτιος, ἐπειδὴ παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Θαλάσσιον κήτος κατέπιε τὸν Ἰωνᾶν καὶ μετὰ τρία ἡμερονύκτια, κατόπιν προσευχῆς, ἐξῆλθεν οὗτος σῶος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμβολίζει τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἀμέσως κατόπιν ὁ Ἰωνᾶς μετέβη εἰς τὴν Νινευῖ καὶ ἐκήρυξε καὶ μετενόησαν οἱ Νινευῖται.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰωνᾶ ἐντὸς τῆς κοιλίας τοῦ κήτους.

« Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου· ἐκ κοιλίας ἄδου κρυσθῆς μου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέροισάς με εἰς βάθην καρδίας θαλάσσης καὶ ποταμοὶ ἐκόκλωσάν με· πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κόματά σου ἐπ' ἐμὲ διήλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπα· ἀπώσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκόκλωσέ με ἐσχάτη, ἔδω ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων. κατέβην εἰς γῆν, ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτοῖς κάτοχοι αἰώνιοι, καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, πρὸς σέ Κύριε ὁ Θεός μου. ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ Κυρίου ἐμνήσθην καὶ ἔλθω πρὸς σέ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠδέξάμην ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ Κυρίῳ » (Ἰωνᾶ β', 3-10)

ζ') Ναοὺμ

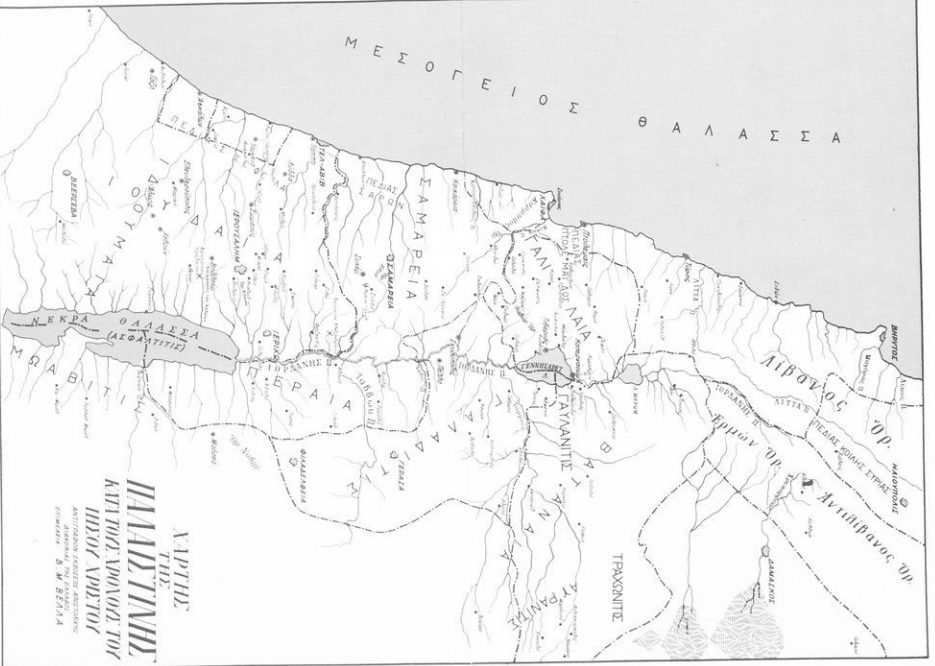
Ο προφήτης Ναοὺμ κατήγετο ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἐξῆσε κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα π.Χ. Διαπνέεται ὑπὸ φλογεροῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὁμιλεῖ μὲ μεγάλην ἀγάπην διὰ τὴν πατρίδα του.

Προεφήτευσεν τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευῖ καὶ τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους.

Εἶπεν ἐπίσης ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὸν κόσμον.



Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (ΙΑ' αἰών)



Χάρτης της Παλαιστίνης κατά τους χρόνους του Ίησού Χριστού

Προφητεία κατὰ τῆς Νινευῖ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 1 (Κατὰ τοὺς Ο')

Ἴδου ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζόμενοι καὶ ἀπαγγέλλοντος εὐ-
ορίην· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι
οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαίωσιν. Συντετέλε-
σται, ἐξῆρται.

(Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ)

Ἴδου ἐπὶ τῶν ὄρεων τρέχει ὁ ἀγγελιοφόρος,
ὁ ὁποῖος εὐαγγελίζεται σωτηρίαν.
Ἐόρταζε τὰς ἑορτάς σου, Ἰούδα,
ἐκπλήρωσε τὰς ὑποσχέσεις σου,
διότι ὁ ἐξολοθρευτὴς δὲν θὰ διέλθῃ πλέον διὰ σοῦ,
αὐτὸς θὰ καταστραφῇ ὀλοσχερῶς.

η') Ἀββακούμ

Ὁ Προφῆτης Ἀββακούμ ἔζησε περὶ τὸ 600 π.Χ. Τὰ πρῶτα ἔτη του
διήλθεν εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ εὐτυχίας διὰ τὸ βασιλεῖον τοῦ
Ἰούδα. Ἦτο μορφωμένος καὶ εἶχε μελετήσει τοὺς πρὸ αὐτοῦ Προφή-
τας. Προεῖπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν κα-
ταστροφὴν τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους.

Ὁ Ἀββακούμ δέχεται τὸν Θεὸν ὡς τὸν ἀπόλυτον δεσπότην τῆς
φύσεως, προαιώνιον, ἀθάνατον, ἅγιον καὶ μόνον κύριον τῆς ἱστορίας.
Ἐτόνιζεν ἐπίσης ὅτι ὁ « δίκαιος ἐκ τῆς πίστεως ζήσεται ».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 4—6 *

- 4) Ἴδου ὁ ἀσεβὴς θὰ πέσῃ
ὁ δίκαιος ὁμῶς διὰ τῆς πίστεώς του θὰ ζήσῃ.
- 5) Πράγματι θὰ ἐξοντωθῇ ὁ δυνάστης
καὶ ὁ ὑπερήφανος ἀνὴρ δὲν θὰ παραμείνῃ,
- 6) διότι τὴν ψυχὴν του κατέστησεν, ὡς ὁ Ἄδης, ἀκόρεστον
καὶ ὡς ὁ θάνατος, δὲν χορταίνει.

* Β α σ. Β ἐ λ λ α: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

θ') Σοφονίας

Ο προφήτης Σοφονίας ἦτο υἱὸς Κουσί τινος καὶ ἔδρασε κατὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα. Καταφέρεται ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας καὶ καλεῖ τὸν λαὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Βεβαιώνει τὸν λαὸν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ διακηρύττει τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας, διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁ θρίαμβος τῆς Σιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 14 - 18 *

- 14) Ὑψωσε φωνὴν χαρᾶς, θύγατερ Σιών!
κραυγὴν ἀγαλλιύσεως, Ἰσραήλ!
Χαῖτε καὶ τέρον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
θύγατερ Ἰερουσαλήμ!
- 15) Ὁ Κύριος ἤρε τὴν καταδίκην, ἣ ὅποια σὲ ἐβάρενεν,
ἔστρεφεν ὀπίσω τὸν ἐχθρόν σου.
Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Κύριος, εἶναι εἰς τὸ μέσον σου·
δὲν θὰ ἴδῃς πλέον κακόν.
- 16) Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶπον εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ·
«μὴ φοβοῦ, Σιών!
Ἄς μὴ παραλύσουν αἱ χεῖρες σου!
- 17) Κύριος ὁ Θεός σου εἶναι εἰς τὸ μέσον σου,
πολεμιστὴς νικηφόρος!
Θὰ ἀνασκιωτῇ ἀπὸ χαρᾶν διὰ σέ
καὶ θὰ σέ ἀνανεώσῃ διὰ τῆς ἀγάπης Του,
θὰ ἐνθουσιᾷ διὰ σέ μὲ κραυγὰς χαρᾶς.
- 18) ὡς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐοῦτης ».

ι') Ἀγγαῖος

Ο Προφήτης Ἀγγαῖος ἔζησε τὸν ΣΤ' π. Χ. αἰῶνα. Ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίου ἀγχλωσίας καὶ μετὰ τοῦ Προφήτου Ζαχα-

* Ἀθ. α. Χαστούπη: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ρίου ἐπὶ βασιλείῳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάτου· παρώτρυνε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ, διότι ἡ ἀνοικοδόμησις εἶχε διακοπῆ ἕνεκα τῆς ἀντιδράσεως τῶν Σαμαρειτῶν.

Κατορθώνει τέλος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

Ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ Ναοῦ (Ἀγγαίου β' 1-9*)

1) Τὸν ἕβδομον μῆνα, στὴν 21ην τοῦ μηνὸς ἐγένετο ὁ ἐξῆς λόγος πρὸς τὸν Ἀγγαῖον, τὸν Προφήτην. 2) Εἶπέ πρὸς τὸν Ζοροβάβελ τὸν υἱὸν τοῦ Σαλαθιήλ, τὸν διοικητὴν τῆς Ἰουδαίας καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσαδέκ, τὸν Ἀρχιερεῖα καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους τὰ ἐξῆς. 3) Τίς μεταξὺ ὑμῶν ἀπέμεινε, ὅστις εἶδεν τὸν ναὸν τοῦτον ἐν τῇ προτέρᾳ δόξῃ; τί δὲ τώρα βλέπετε; δὲν φαίνεται οὗτος εἰς τὰ ὄμματα σας ὡς μὴδὲν; 4) Καὶ τώρα ἔχε θάρρος, Ζοροβάβελ... Ἐχε θάρρος, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Ἰωσαδέκ, Ἀρχιερεῦ. Ἐχε θάρρος, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ... καὶ ἐργασθῆτε, διότι ἐγὼ εἶμαι μαζί σας... τὸ πνεῦμα μου θὰ παραμείνῃ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν. Μὴ φοβεῖσθε, 6) διότι τάδε λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός. Ἀκόμη μία φορὰ — ὀλίγον (χρόνον) — καὶ θὰ σείσω τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν. 7) Καὶ θὰ σείσω πάντα τὰ ἔθνη, ὥστε οἱ θησαυροὶ ὄλων τῶν ἐθνῶν νὰ ἔλθουν καὶ θὰ πληρώσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης... 8) Εἰς ἐμὲ ἀνίκει ὁ ἄγγιστος καὶ εἰς ἐμὲ ὁ χρυσός... Μεγαλύτερα θὰ εἶναι ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ οἴκου τοῦτου ἀπὸ τὴν πρώτην... καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον θὰ χαρίσω τὴν εὐαγγέλιον.

ια') Ζαχαρίας

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἦτο ἱερεὺς. Ἀφωσιώθη εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ τὸν λαὸν καὶ νὰ διδῇ θάρρος καὶ νὰ προτρέπῃ αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Οὗτος προανήγγειλε πολλὰ σημεῖα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὠμίλησε διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἰσόδον του εἰς Ἱερουσόλυμα ὡς εἰρηνικοῦ βασιλέως, διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, διὰ τὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ προσφέρῃ θυσίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ἑαυτὸν του.

* Βασ. Βέλλα: "Εὐθ' ἀνωτέρω.

Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος εἰς Ἱεροσόλυμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ' 9*

- 9) Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών,
φύναζε ἀπὸ χαρᾶν, θύγατερ τοῦ Ἰσραήλ.
Ἴδου ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πρὸς σέ,
δίκαιος καὶ νικητὴς οὗτος,
ταπεινὸς καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ ὄνου
καὶ δὴ ἐπὶ πώλων, ἐπὶ νεαροῦ ὄνου.

Περὶ τῶν τριάκοντα ἀργυρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ' 12 (Κατὰ τοὺς Ο')

«Καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.
.....
καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον».

ιβ') Μαλαχίας

Ο Μαλαχίας εἶναι ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν προφητῶν τῆς Π.Δ. Ὑστερα ἀπὸ αὐτὸν δὲν ἀνεφάνη ἄλλος Προφήτης εἰμὴ μόνον ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Τὸ ἔργον των εἶχε τελειώσει. Αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ Μαλαχίας προσεῖπε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ Μαλαχίας διεκήρυξεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ στείλῃ τὸν Χριστὸν εἰς τὸν κόσμον. Εἶπεν ὅτι νέα θυσία καθαρὰ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς συνειθισμένας θυσίας τοῦ λαοῦ. Ἡ θυσία αὕτη ἦτο ἡ Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Προδρόμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 1-4**

1. «Ἴδου θὰ στείλω τὸν ἄγγελόν μου διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁδὸν ἔμ-
προσθέν μου. Καὶ αἰφνιδίως θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναόν του ὁ Κύριος, τὸν

* Ἐνθ' ἀνωτέρω.

** Ἄθ. α. ν. Χαστοὺπη: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ὁποῖον ζητεῖτε· καὶ ὁ ἄγγελος τῆς Διαθήκης, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε, ἰδοὺ ἔρχεται », λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων.

2. Τίς δύναται νὰ ὑπομεῖνῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλεύσεώς του καὶ τίς δύναται νὰ σταθῇ, ὅταν ἐμφανισθῇ; Διότι αὐτὸς εἶναι ὡς πῶρ χωνευτοῦ
.....

3. Θὰ καθαρῶσιν τοὺς υἱοὺς τοῦ Λευὶ καὶ θὰ τοὺς ἀποκαθάρῃ ὡς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ θὰ προσφέρουν εἰς τὸν Κύριον θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ.

4. Τότε θὰ εἶναι ἐδάρεστος εἰς τὸν Θεὸν ἡ θυσία τοῦ Ἰούδα καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ὡς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους.

7. Ὁ προφήτης Ἡλίας

(1^ο Βασιλ. ιζ' - ιθ')

Ο Προφήτης Ἡλίας ἦτο εἰς ἐκ τῶν ἀγιοτέρων Προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Ἀχαάβ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν του. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀχαάβ περιεφρόνησε τὰς συμβουλὰς τοῦ Προφήτου καὶ τὸν ἠπειλεῖ μάλιστα, ὅτι θὰ τὸν θανατώσῃ, ὁ Ἡλίας εἶπεν εἰς αὐτόν. « Ὁρκίζομαι ἐδῶ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ βρέξῃ, οὔτε θὰ δροσίση εἰς τὸ βασιλείον σου, ἕως ὅτου θὰ παρακαλέσω ἐγὼ τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ ξηρασία ». Τρία ὀλόκληρα ἔτη δὲν ἔπεσεν οὔτε σταγὼν βροχῆς εἰς ὅλον τὸ βασιλείον καὶ ὁ λαὸς ἀπέθνησκε τῆς πείνης. Ὁ κακὸς αὐτὸς βασιλεὺς εἶχε σύζυγον χειροτέραν ἀπ' αὐτὸν τὴν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία τὸν παρέσυρεν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἐντρομοὶ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τῆν κατάστασιν αὐτὴν ἀνεζήτουν τὸν Προφήτην. Τέλος ὁ Ἡλίας, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος μόλις τὸν εἶδεν ἐθύμωσε πολὺ.

— Ἐσύ, λοιπόν, — τοῦ εἶπε — προξενεῖς τόσα κακὰ εἰς τὸ βασιλείον μου;

— Ὅχι ἐγὼ — ἀπήντησεν ὁ Προφήτης — ἀλλ' ἐσύ ὁ ἴδιος καὶ σὺ καὶ ὁ λαὸς πάσχετε, διότι ἐγκατελείψατε τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Κατά τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ὁμήλου εἶχε συναντήσει εἰς τὰ Σαρεπτά τῆς Φοινίκης μίαν πτωχὴν χήραν μετὰ τὸν υἱὸν τῆς. Πρόθυμος ἡ γυναῖκα αὐτή, παρὰ τὴν πείναν καὶ τὴν δυστυχίαν, ἐφιλοξένησε τὸν Προφήτην μετὰ τὸ ὀλίγον ἄλευρον καὶ ἔλαιον, τὰ ὅποια εἶχε. Θαῦμα ὅμως ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ Προφήτου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλευρον δὲν ἐτελείωσαν μέχρι τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβρέξε καὶ ἡ γῆ ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ καρπούς. Καὶ δεύτερον θαῦμα ἔκαμεν ὁ Προφήτης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς αὐτῆς γυναικὸς. Ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀποθάνει.

Πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἔκαμεν ὁ Προφήτης Ὁμήλος καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται μέγας. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Ἀχαάβ καὶ τὴν Ἰεζάβελ νὰ θυμώσουν πολὺ ἐναντίον τοῦ Προφήτου, ἦτο ἡ θυσία ἐπὶ τοῦ ὄρους Καρμηλίου τὴν ὁποίαν ἔκαμε, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας.

Ἐξήγησε νὰ σφάζουν δύο μόσχους. Τὸν ἓνα θὰ ἐθυσίαζεν ὁ Ὁμήλος καὶ τὸν ἄλλον οἱ ἱερεῖς τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ Βάαλ. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνάψουν φωτιά. Ἡ φωτιά θὰ ἤρχετο ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς προσευχῆς. Ἐὰν ὁ Βάαλ ἦτο ἀληθὴς Θεός, θὰ εἰσήκουε τὴν προσευχὴν τῶν ἱερέων του καὶ θὰ ἔρριπτε φωτιά καὶ θὰ ἐγένετο ἡ θυσία. Ἐὰν πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ Ὁμήλου ἦτο ἀληθὴς, θὰ ἔρριπτε φωτιά εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ὁμήλου.

Εἰς τὸν λαὸν ἤρρεσεν ἡ πρότασις αὐτῆ τοῦ Ὁμήλου καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ τοιοῦτοτρόπως.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἔσφαζαν τὸν μόσχον, τὸν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα καὶ ἤρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὸν Βάαλ ὅλοι μαζὶ. Ἀλλὰ οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις! Ἐτρεχαν, ἐχώρευαν γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τίποτε, διότι τοιοῦτος Θεὸς δὲν ὑπῆρχεν.

Τότε ὁ Ὁμήλος ἐκάλεσε τὸν λαὸν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ἐτοποθέτησε τὸ κρέας καὶ τὰ ξύλα καὶ διέταξε νὰ ρίψουν ἀφθονον ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ ἐπλημμύρισε τριγύρω διὰ νὰ μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι ὑπῆρχε φωτιὰ κρυμμένη.

—Κύριε! — εἶπε τότε ὁ Ὁμήλος — Σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ. Σὲ παρακαλῶ ἐπάκουσόν μου καὶ ἀπόστειλον πῦρ ἐξ οὐρανοῦ διὰ νὰ γίνῃ ἡ θυσία καὶ νὰ γνωρίσουν σήμερον ὅλοι, ὅτι Σὺ εἶσαι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἐγὼ δούλος σου καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται κατ' ἐντολήν σου.

Δὲν ἐπρόλαβε νὰ εἶπῃ τὰς τελευταίας λέξεις ὁ Ἥλιος καὶ φωτιὰ δυνατὴ ἤλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε καὶ τοὺς λίθους ἀκόμῃ.

Μόλις ὁ λαὸς εἶδε τὸ θαῦμα αὐτό, ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἄφου ὁ Ἥλιος εἶδεν, ὅτι μετενόησαν, προσηυχήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔβρεξεν. Ὁ λαός, ὁ ὁποῖος εἶδε καὶ τὸ θαῦμα αὐτό ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ἤξιωσε αὐτὸν νὰ ἀναληφθῆ εἰς τὸν οὐρανὸν χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ θάνατον. Ἡ ἀνάληψις του ἔγινε πλησίον τοῦ Ἰορδάνου. Ἐνῶ ἀνέβαινεν ἐπάνω ἐπὶ πυρίνου ἄρματος, ἔρριψε τὴν μηλωτὴν του εἰς τὸν μαθητὴν του Προφῆτην Ἐλισσαῖον, ὁ ὁποῖος μὲ αὐτὴν ἔκαμε διάφορα θαύματα.

Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 20 Ἰουλίου.

Ἀπολυτίκιον Προφήτου Ἥλιου

Ἦχος δ'

Ὁ ἔνσαρκος Ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπίς, ὁ δεῦτερος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἥλιος ὁ ἔνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπροὺς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρούει ἰάματα.

8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν

Η διδασκαλία ὅλων σχεδὸν τῶν προφητῶν ἔχει ὡς κέντρον τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ σύμπαντος. Ἡ δύναμις Του φθάνει παντοῦ, εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὸν Ἄδην, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ὁ Θεὸς προκαλεῖ τὸν σεισμόν, τὸν σκοτασμόν τοῦ ἡλίου, ἀποστέλλει τὸν καυστικὸν ἄνεμον, κατακρατεῖ τὴν βροχὴν, ἐπιφέρει τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνωνται ἀπ' αὐτόν. Ὅλη ἡ φύσις τρέμει καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ χάνεται, ὅταν ὁ Θεὸς ὀργισθῆ. Πρὸ πάντων ἡμῶς εἶναι Θεὸς δίκαιος.

Ὁ Θεὸς τῶν προφητῶν δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅπως ἐπίστευον οὗτοι. Εἶναι Θεὸς παγκόσμιος διευθύνων τὰ πάντα. Ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ τίποτε δὲν γίνεται. Ὁ Παντοδύναμος καὶ Παγκόσμιος Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών.

Εἶναι τὸ ἀπόλυτον ἠθικὸν Ὀν. Αὐτὸς ἔθεσεν τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Ἡ παράβασις τῶν ἠθικῶν νόμων, κατὰ τοὺς Προφήτας, ἐπιφέρει ἄμεσον τιμωρίαν. Παραδέχονται ἀκόμη οἱ Προφῆται, ὅτι ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι ἔμφυτος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο ὅλοι σχεδὸν οἱ Προφῆται καυτηριάζουν τὰ ἠθικὰ παραπτώματα τῆς ἐποχῆς των καὶ προλέγουν τὴν καταστροφὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐπέλθῃ ἔνεκα τῆς ἀμαρτίας.

Κατὰ τοὺς Προφήτας, οἱ ἄρχοντες εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν λαῶν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως καὶ τὸ πλεόν ἐνδιαφέρον σημεῖον τῆς διδασκαλίας ὄλων σχεδὸν τῶν Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν ἑκατοντάδας ἔτη πρὸ Χριστοῦ, εἶναι ὅτι προεφήτευσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὡς Λυτρωτοῦ ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τόσον ζωηρῶς δὲ ὠμίλησαν καὶ ἔγραψαν περὶ τοῦ Μεσσίου, ὥστε νὰ νομίζῃ κανεὶς, ὅτι πρῶτον εἶδον καὶ κατόπιν ἔγραψαν τὰ γεγονότα.

Ἡ διδασκαλία των γενικῶς πλησιάζει τὸ ὕψος τῆς διδασκαλίας τῆς Κ. Διαθήκης, διότι αἱ ἀντιλήψεις των περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς σχεδὸν συμπίπτουν μὲ τὰς ἀντιστοίχους ἀληθείας τῆς Κ. Διαθήκης καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θεωροῦνται ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ.

Τὸν ὑπὸ τῶν Προφητῶν λοιπὸν προκαταγγελλόμενον Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Διαθήκης.



Απὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς μας ἐξεδίωκεν ἐκ τοῦ Παραδείσου τοὺς πρωτοπλάστους, ἕνεκα τῆς παρακοῆς, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσιζε νὰ ἀποστείλῃ ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὴν ἀπόφασίν Του αὐτὴν ἐγνώρισεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους. Ἄργότερα τὴν ἐπανελάβε μὲ τὴν προφητείαν, τὴν ὁποίαν εἶπεν ὁ Νῶε πρὸς τοὺς υἱοὺς του.

Ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς ἐπίσης τοὺς Πατριάρχας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ ἐπανελάβεν εἰς αὐτούς, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς των θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας. Αὐτὸ τὸ ἐπροφήτευσεν καὶ ὁ Ἰακώβ λέγων, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ τετάρτου υἱοῦ του Ἰούδα θὰ προέλθῃ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν.

Εἶδομεν ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτο ἐγνωρίσαμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὑποδούλωσίν του εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπέκτησε, κατὰ Θεϊαν Πρόνοιαν, ὡς ἀρχηγὸν τὸν Θεόπτην Μωϋσῆν διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ.

Ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τὸν λαὸν διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Πλῆθος θαυμάτων ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ διαθρέψῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πολλάκις ἐτιμώρησεν αὐτούς διὰ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ συνεχώρησε καὶ ἐπροστάτευσεν πάλιν αὐτούς, κατόπιν μετανοίας αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔδωκεν εἰς αὐτούς τὸν Νόμον, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ τηρήσουν αὐτὸν πρὸς τὸ καλὸν των.

Ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς Κριτὰς καὶ Βασιλεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Προφήτην καὶ Βασιλέα Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος προεφήτευσεν εἰς τοὺς ψαλμοὺς του τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσίου καὶ μάλιστα ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἐγνωρίσαμεν πολλὰ παραδείγματα πίστεως καὶ πρὸ πάντων τὴν κατορθῶναι ἢ βαθεῖα πίστις πρὸς τὸν Θεόν.

Τέλος, διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν Προφητῶν, προανηγγέλθη ὀριστικῶς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ ἔλευσις αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἦλθε δὲ ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν κόσμον τὸ 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, εἰς τὴν πλέον δύσκολον στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδωλολατρικαὶ θρησκείαι εἶχον καταπέσει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὡς μὴ δυνάμεναι οὐδὲν νὰ προσφέρουν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ καὶ ἡ μόνη τότε ἀληθινὴ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε παραμορφωθῆ ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ εἶχεν οὕτω καταστῆ θρησκεία μόνον τῶν τύπων. Οὕτω ἡ ἀνθρωπότης ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἀναμενόμενον Μεσσίαν, ὡς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ λυτρώσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν δεινῶν τῆς ἀμαρτίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- Παλαιά Διαθήκη.* Μετάφρασις τῶν Ο', "Ἐκδοσις Ζωῆς
- Μπορτσιώτου Π.* α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Π.Δ. (1937)
 β) Συμβολαὶ εἰς τὴν βιβλικὴν ἱστορίαν (1918)
 γ) Ἑβραίων παιδῶν ἀγωγή (1920)
 δ) Ἡ γυνὴ ἐν τῇ Ἱερᾷ Βίβλῳ (1923)
 ε) Ἑβδομηκοντολογικὰ μελετήματα (Α 1926 ,
 Β 1927).
 στ) Αἱ ᾠδαὶ τῶν ἀναβαθμῶν (1928)
 ζ) Ἡ κοινωνιολογικὴ σημασία τῆς Π.Δ. (1928)
 η) Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (1956)
- Βέλλα Βασιλείου* α) Τὰ τέκνα παρ' Ἰσραὴλ (1932)
 β) Θεὸς καὶ Ἱστορία ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ Ἐρη-
 σκειᾷ (1934)
 γ) Ἐρησκευτικαὶ προσωπικότητες τῆς Π.Δ.
 τεύχη 4 (1935)
 δ) Ἑρμηνεῖα τῆς Π.Δ. (Τὸ Δωδεκαπρόφητον)
 ε) Ἡ Ποίησις τῆς Π.Δ. (1948)
 στ) Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Π.Δ. (1950)
 ζ) Ἡ Ἁγία Γραφὴ σὲ εἰκόνες (1950)
 η) Ἀπάνθισμα ρητῶν τῆς Π.Δ. (1951)
 θ) Ὁ σεισμὸς ἐν τῇ Π.Δ. (1955)
 ι) Ἐκκλησιαστικὰ ἀναγνώσματα τῆς Π.Δ.
 (1955)
 ια) Χρονολογικοὶ πίνακες τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἱ-
 στορίας (1956)
- Τρεμπέλα Παναγ.* Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας (1955)
- Χαστούπη Ἀθαν.* Παλαιὰ Διαθήκη (Μετάφρασις τῶν Ο'. Μετάφρα-
 σις διορθωμένου ἑβραϊκοῦ κειμένου κλπ.)

- Καλλινίκου Κων.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἱερὸν Ψαλτῆρα.
- Παπαπαναγιώτου Κ.* Βιβλικὲς ἱστορίαι καὶ βιβλικὰ τραγοῦδια (1954).
- Κωνσταντίνου Θ.* Οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαυΐδ.
(ποιητικὴ μετάφρασις) 1947
- Γιαννακοπούλου Ἰωήλ Π.* Διαθήκη κατὰ τοὺς Ο' (Κείμενον — Ἑρμ.
παράφρασις — Σχόλια κ.λ.π.) 1960



ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν
2. Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν
3. Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ
4. Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ
5. Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
6. Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας
7. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
8. Ὁ Προφήτης Ἡλιοῦ
9. Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
10. Ὁ Χάρτης τῆς Παλαιστίνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) 'Αγία Γραφή — 'Ιερά Παράδοσις	5	5
β) Παλαιά Διαθήκη	6	6
Περιεχόμενον και σπουδαιότης	6	6
Βιβλία και συγγραφείς	6	6
Γλώσσα και μεταφράσεις	8	8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η αποκάλυψις του Θεού εν τη Δημιουργία

1. 'Ο Θεός δημιουργός του όρατου κόσμου	11	11
2. 'Ο Θεός δημιουργός του άοράτου κόσμου	13	13
3. 'Ο Θεός δημιουργός του ανθρώπου	15	15
4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων	17	19
5. Τὸ πρωτευαγγέλιον	20	22
6. 'Αβελ και Κάιν	22	24
7. 'Ο κατακλυσμός	24	26
8. Οἱ απόγονοι τοῦ Νῶε	26	28
9. Γεωγραφική εξέτασις τῆς Παλαιστίνης	27	29

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : 'Η αποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἔργου τῆς Θείας Οἰκονομίας πρὸς σωτηρίαν τοῦ ανθρώπου

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η αποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πατριαρχῶν 'Αβραάμ, 'Ισαάκ και 'Ιακώβ

1. 'Αβραάμ	30	32
2. 'Ισαάκ	32	34
3. 'Ιακώβ	35	39
4. 'Ιωσήφ	40	44
5. 'Ο 'Ιωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα	42	46
6. Οἱ ἄδελφοὶ τοῦ 'Ιωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον	43	47
7. 'Η ἀναγνώρισις μεταξύ τῶν ἀδελφῶν	44	48
8. 'Ο 'Ιακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον	45	49

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωϋσέως, τῶν διαδόχων αὐτοῦ
καὶ τοῦ Νόμου τοῦ παιδαγωγούντος εἰς Χριστόν

Π.Ε. Ν.Ε.

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ	47	51
2. Ὁ Μωϋσῆς	49	55
3. Ἡ διάβασις τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὰ θαυμαστά γεγονότα τῆς ἐρήμου	51	57
4. Ὁ Δεκάλογος	54	60
5. Ἡ ὀρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	55	61
6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	57	63
7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος	59	65
8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	61	67
9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν	63	69

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Κριτῶν καὶ Βασιλέων

1. Οἱ Κριταὶ	65	73
2. Δεββώρα	66	74
3. Γεδεὼν	67	75
4. Ἰεφθάε	71	79
5. Σαμψὼν	72	80
6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ	74	82
7. Οἱ Βασιλεῖς	77	85
8. Σαούλ	77	85
9. Δαυὶδ	79	87
Ψαλμὸς Η΄	82	92
Ψαλμὸς ΡΘ΄	83	93
10. Σολομών	84	94
11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων	87	97
12. Ἡ Βαβυλωνίος αἰχμαλωσία	88	98
13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	90	100
14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας	92	102
15. Οἱ Μακκαβαῖοι	94	104
16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους	96	106

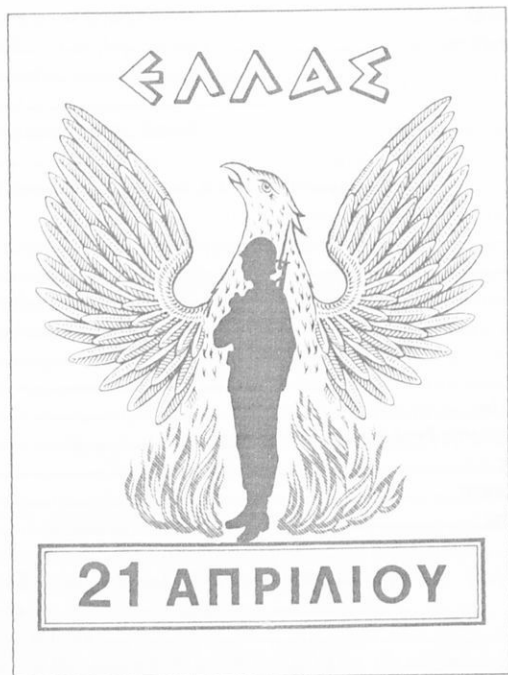
ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ δι' ἄλλων εὐσεβῶν ἀνθρώπων

1. Ἰώβ	98	110
2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ	100	112
3. Ρούθ	103	115
4. Ἐσθῆρ	105	117
5. Ἰουδίθ	108	120
6. Τωβίτ	109	121

	Π.Ε.	Ν.Ε.
1. Οἱ Προφῆται	112	124
2. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας	113	127
3. Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας	115	129
Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν θρήνων τοῦ Ἱερεμίου	117	131
4. Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ	119	133
5. Ὁ Προφήτης Δανιήλ	121	135
6. Οἱ ἐλάσσονες Προφῆται	123	137
α') Ὡσηέ	123	137
β') Ἀμώς	124	138
γ') Μιχαίας	125	139
δ') Ἰωήλ	126	140
ε') Ὀβδιού	127	141
στ') Ἰωνᾶς	127	141
ζ') Ναούμ	128	142
η') Ἀββακούμ	129	145
θ') Σοφονίας	130	146
ι') Ἀγγαῖος	130	146
ια') Ζαχαρίας	131	147
ιβ') Μαλαχίας	132	148
7. Ὁ Προφήτης Ἡλίας	133	149
8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν	135	151
Ἀνακεφαλαιώσεις	137	153
Πηγαι καὶ βοηθήματα	139	155
Εἰκόνες καὶ χάριτες	140	156

Ἡ πρώτη στήλη τῶν σελίδων ἀναφέρεται, ἐκ παραδρομῆς, εἰς τὰς παλαιὰς ἐκδόσεις, ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὴν παροῦσαν.

Ἐξώφυλλον Ζωγράφου ΤΑΣΟΥ ΧΑΤΖΗ



ΕΚΔΟΣΙΣ Η', 1971 (VI) — Άντ. 115.000 — Σύμβασις 2128 / 13 - 4 - 71

Έκτύπωσις - Βιβλιοδεσία Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & Σια Α.Ε.

100

